

دانشگاه کردستان

گزارش عملکرد دانشگاه کردستان در رابطه با بیانیه
دانشگاه جامعه محور و کارآفرین

۱۳۹۹

فهرست

صفحه	عنوان
۲	مقدمه
۳	فصل اول توسعه دوره‌های مهارت افزایی و ارتقای سطح اشتغال‌پذیری دانشجویان
۶	فصل دوم شناسایی نیازهای جامعه و پاسخگویی مراکز آموزشی، پژوهشی و فناوری به آنها
۱۰	کارگروهها و کمیته‌های تخصصی
۱۶	نیازها و چالش‌های مهم شناسایی شده در استان کردستان
۲۴	فصل سوم هدایت رساله‌های تحصیلات تکمیلی به سوی حل چالش‌های کشور
۲۶	فصل چهارم نهادینه کردن فرایند نوآوری در مراکز آموزشی، پژوهشی و فناوری جهت ایفای نقش موثرتر در توسعه اقتصاد دانش‌بنیان
۲۹	فصل پنجم واگذاری اختیارات بیشتر به هیئت‌های امنای مؤسسات و تقویت استقلال آنها
۳۱	ضمیمه نمونه فعالیتها: جهت گیری دانشگاه کردستان به سوی تبدیل شدن به یک دانشگاه جامعه محور و کارآفرین
۳۲	کمپین کردستان علیه کرونا
۷۰	بنیاد حامیان دانشگاه کردستان
۸۲	انجمن دانش‌آموختگان دانشگاه کردستان
۸۸	آبگیری سد مخزنی ژاوه سنندج و پیامدهای آن

مقدمه

یک دانشگاه جامعه محور و کارآفرین ضمن اینکه درک دقیقی از نیازمندیهای جامعه دارد، برای پاسخگویی به نیازهای جامعه از یک استراتژی مناسب برخوردار بوده و با تغییرات شرایط محیطی به طور مداوم برنامه‌ها و اهداف خود را به روز می‌نماید. چنین دانشگاهی با این خصوصیات با فعالیتهای خود موجب دمیدن امید و انگیزه در مردم خواهد شد و جامعه را به سوی سعادت و توسعه رهنمون خواهد ساخت. در حال حاضر توسعه دوره‌های مهارت‌افزایی و ارتقای سطح اشتغال‌پذیری دانشجویان از مهمترین نشانه‌های یک دانشگاه جامعه محور و کارآفرین خواهد بود.

بروز مسائل متعدد در حوزه‌های گوناگون در کشور ما پرسش‌های بنیادین زیادی را پیش روی ما قرار داده است. عملکردها نشان می‌دهد شیوه‌های رایج سیاست‌گذاری در کشور، دیگر قابلیت پاسخگویی به مسائل مهمی چون بیکاری و تورم مزمن، فقر، عدم تعادل در نظام پولی و بانکی، کسری صندوق‌های بازنشستگی، سوءمصرف ذخایر آبی کشور، فرونشست زمین در سراسر کشور، بحران‌های محیط زیست، افزایش آسیب‌های اجتماعی، مسائل جمعیتی، سیاست‌گذاری فرهنگی و اجتماعی و... را ندارند. چون این مسائل بسیار پیچیده‌اند، هیچ قدرت واحد یا حزبی جز از طریق گفت‌وگو و مشارکت مردم قادر به حل این مسائل نخواهد بود. سیاست‌گذاری مشارکتی و الگوی مشارکت و تصمیم‌سازی از پایین به بالا، نیاز به بستر و زمینه‌ای برای اجرایی شدن دارد. از مهم‌ترین الزامات الگوی مشارکت‌محور حضور نهاد علم و دانشگاه در فرایندهای تصمیم‌سازی است. در همین راستا و در پی تحقق همین ایده شبکه ملی جامعه و دانشگاه، بنیاد حامیان دانشگاه کردستان و انجمن دانش‌آموختگان دانشگاه کردستان برای شناسایی نیازهای جامعه و پاسخگویی و ارائه راهکار برای حل چالش‌های استانی، منطقه‌ای و ملی شکل گرفته است.

در یک دانشگاه جامعه محور و کارآفرین درک دقیقی از نیازمندیهای جامعه وجود دارد. برای رفع چالشهای جامعه و برای پاسخگویی به نیازهای جامعه در پژوهش‌های کاربردی، بنیادی و توسعه‌ای یک تعادل منطقی وجود دارد. تشکیل کمیته‌های تخصصی در شبکه ملی جامعه و دانشگاه، نقش مهم خبرگان غیر دانشگاهی در بنیاد حامیان دانشگاه کردستان و انجمن دانش‌آموختگان گام‌های اساسی دانشگاه کردستان برای ایفای رسالت اجتماعی دانشگاه به ویژه جهت دادن فعالیتهای پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی به سمت و سوی حل چالش‌های جامعه است.

همچنین یکی از رسالت‌های اصلی دانشگاه کارآفرین و جامعه‌محور، توسعه فعالیت‌های کارآفرینانه و فناورانه توسط مخاطبان داخلی آن (دانشجویان، فارغ‌التحصیلان، اعضاء هیئت علمی و کارکنان) است. تا بدین وسیله دانشگاه نقش پویاتری در توسعه اقتصادی محیط پیرامون خود داشته باشد. در این راستا تدوین اهداف مهمی نظیر: طراحی و توسعه آموزش‌های کاربردی و کارآفرینانه برای مخاطبان خود، افزایش تعداد شرکتهای دانش‌بنیان و فناورانه توسط دانشگاهیان و گسترش فعالیت‌های نوآورانه و فناورانه در سطوح سازمانی مختلف دانشگاه نقش کلیدی در رسیدن به این رسالت مهم و بنیادین دارد. در این بین مراکز رشد، نوآوری و کارآفرینی موتور محرکه دستیابی به اهداف فوق‌تلقی شده و بالندگی آنها بایستی به طور جدی مورد توجه مدیران دانشگاه قرار گیرد. به این منظور، دانشگاه کردستان اقدامات و برنامه‌های مهمی را برای توسعه این مراکز و عملیاتی کردن اهداف فوق در دستور کار قرار دارد.

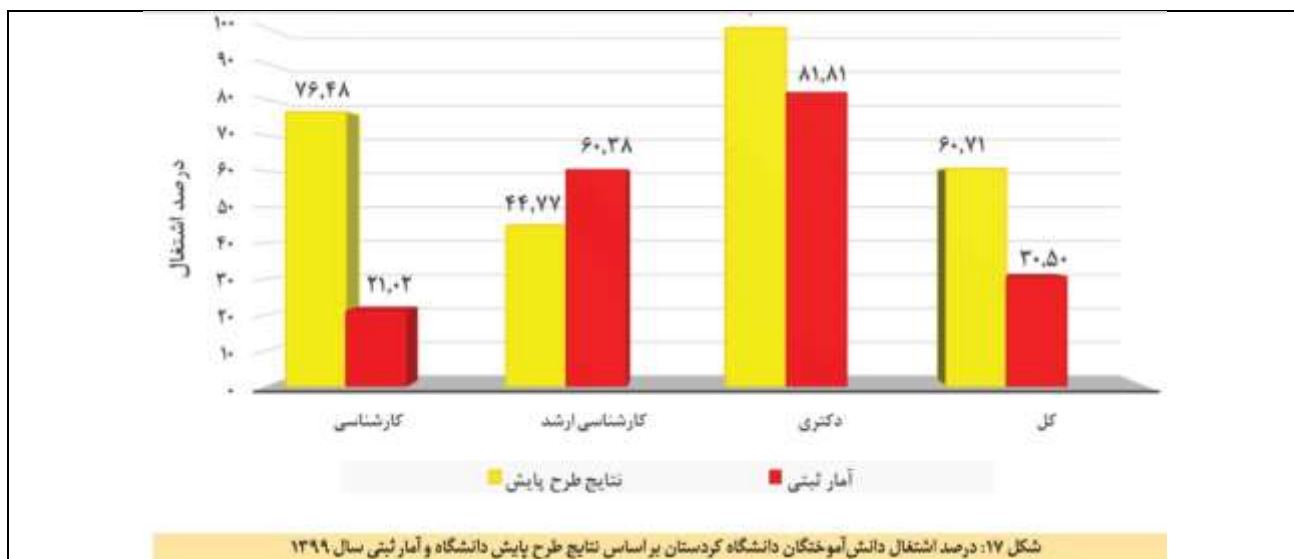

فصل اول

توسعه دوره‌های مهارت افزایی و ارتقای سطح اشتغال‌پذیری دانشجویان

راهبرد ۱- توسعه دوره‌های مهارت‌افزایی و ارتقای سطح اشتغال‌پذیری دانشجویان

عنوان برنامه	اقدامات انجام شده در سال ۹۹
<p>۱- توسعه، ساماندهی و پایش مستمر دوره‌های مهارت‌افزایی دانشجویان ودانش‌آموختگان بر اساس نیازهای بازار کار در سطح ملی، منطقه‌ای و استانی با همکاری وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی</p>	<p>۱- انعقاد ۷ تفاهم نامه با سازمانها، واحدهای تولید بخش خصوصی و دولتی برای برگزاری دوره های کارآموزی و مهارت افزایی دانشجویان ۲- برگزاری ۱۰۰ مورد دوره مهارت افزایی و کارآفرینی در دانشگاه به صورت مجازی</p>
<p>۲- ساماندهی و افزایش کیفیت و بهره‌وری دوره‌های کارآموزی دانشجویان</p>	<p>۱- تجهیز مزارع کشاورزی و دامپروری دانش‌کده کشاورزی به کامپیوتر و محل مناسب استراحت برای دانشجویان کارآموز ۲- انعقاد تفاهم نامه همکاری با اداره کل فنی و حرفه ای استان کردستان</p>
<p>۳- جلب همکاری و حمایت وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی، تشکل‌های بخش خصوصی و نهادهای مرتبط برای ارائه امتیازات، مشوق‌های مناسب به دانشجویان و دانش‌آموختگان شرکت‌کننده در دوره‌های مهارت‌افزایی</p>	<p>۱- راه اندازی مرکز نوآوری توسعه تعاون با همکاری اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی در دانشگاه کردستان ۲- انعقاد تفاهم نامه با معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری جهت راه‌اندازی مجتمع نوآوری دانشگاه ۳- انعقاد تفاهم نامه با معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری برای راه‌اندازی پردیس نوآوری و فناوری ۴- انعقاد تفاهم‌نامه با بنیاد برکت و افتتاح مرکز نوآوری پیشرفت منطقه‌ای در دانشگاه کردستان</p>
<p>۴- پایش مستمر وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهی و توسعه همکاری مشترک با دانش‌آموختگان در جهت بهبود فعالیت‌ها و برنامه‌های دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی</p>	<p>۱- تصویب اساسنامه دانش‌آموختگان دانشگاه کردستان توسط هیات موسس ۲- پیگیری ثبت اساسنامه از طریق مرتجع قانونی ۳- پایش اشتغال دانش‌آموختگان</p>

۱- مشارکت فعال در کارگروه‌های تخصصی استاندارد، اداره کل فنی و حرفه‌ای، اداره کل تعاون، شرکت توزیع نیروی برق استان، سازمان جهاد کشاورزی، کار و رفاه اجتماعی شورای عالی فنی و حرفه‌ای، اتاق بازرگانی، اداره کل آب منطقه‌ای، اداره کل آب و فاضلاب، شرکت شهرک‌های صنعتی و...

۵- توسعه همکاری ساختارهای صلاحیت حرفه‌ای با دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی و همکاری در استقرار نظام صلاحیت حرفه‌ای کشوری کشور

برنامه‌های پیش‌بینی شده سال ۱۴۰۰

۱. شناسایی مراکز خصوصی فعال و جدی برای همکاری در فرایند مهارت‌افزایی دانشجویان
۲. بررسی سازوکارهای ارتقای کیفیت کارآموزی و کارورزی دانشجویان
۳. راه‌اندازی مجتمع نوآوری دانشگاه
۴. راه‌اندازی پردیس فناوری و نوآوری دانشگاه
۵. فعال‌سازی مرکز نوآوری پیشرفت منطقه‌ای
۶. انعقاد تفاهم‌نامه برای مرکز نوآوری فرش دانشکده بیجار و مرکز نوآوری صنایع دستی دانشکده هنر و معماری
۷. برگزاری مجمع عمومی انجمن دانش‌آموختگان دانشگاه کردستان
۸. انتخاب هیات اجرایی، دبیر اجرایی و بازرسان
۹. پایش اشتغال دانش‌آموختگان
۱۰. تلاش در جهت افزایش مشارکت کادر هیات علمی در همه سطوح تصمیم‌گیریهی استانی برای استفاده از همه امکانات استان در افزایش مهارت‌افزایی دانشجویان

فصل دوم

شناسایی نیازهای جامعه و پاسخگویی مراکز آموزشی، پژوهشی و فناوری به آنها

راهبرد ۲- شناسایی نیازهای جامعه و پاسخگویی مراکز آموزشی، پژوهشی و فناوری به آنها

عنوان برنامه	اقدامات انجام شده در سال ۹۹
<p>۱- شناسایی نیازهای جامعه و پاسخگویی مراکز آموزشی، پژوهشی و فناوری به آنها</p>	<p>تشکیل ده کمیته علمی تخصصی شامل کمیته های:</p> <p>۱- مسائل و آسیبهای اجتماعی ۲- فرهنگ، ادب و هنر</p> <p>۳- توسعه و تحولات شهری و روستایی ۴- آب ۵- محیط زیست و منابع طبیعی ۶- کشاورزی ۷- اقتصاد و سرمایه گذاری ۸- صنعت و معدن ۹- گردشگری و صنایع دستی و ۱۰- کمیته بحران به منظور شناسایی توانمندیها، مزیتها، نسبی استان، چالشها و ارائه راهکار برای رفع چالشها با ترکیب اعضای هیات علمی، مدیران توانمند اجرائی، خبرگان بخش خصوصی و اعضای سمنها</p> <p>۲- تشکیل بنیاد حامیان دانشگاه کردستان بمنظور استفاده از نظرات نخبگان غیر دانشگاهی برای شناسایی توانمندیها، مزیتها، نسبی و چالشهای موجود در استان برای انتخاب یک تعیین یک استراتژی کارآمد در و تطابق فعالیتها، پژوهشی دانشگاه با نیازمندیهای جامعه</p> <p>۳- ایجاد سامانه بنیاد حامیان دانشگاه کردستان و شبکه ملی جامعه و دانشگاه در سایت دانشگاه.</p> <p>۴- ایجاد انجمن دانش آموختگان دانشگاه کردستان</p> <p>۵- تشکیل کمپین کردستان علیه کرونا</p>
<p>۲- تدوین و تصویب قوانین و برنامه های مورد نیاز جهت بهبود و توسعه همکاری مشترک دستگاه های اجرایی دولتی مختلف با دانشگاهها و موسسات پژوهشی</p>	<p>۱- جذب ۸۰٪ بودجه پژوهشی دستگاه های اجرایی استان در لایحه بودجه ۹۹</p>
<p>۳- طراحی فرآیند همکاری بخش های غیردولتی موثر در اقتصاد کشور (تشکل های بخش خصوصی، بنیادهای خیریه، صندوقها، تعاونیها، شهرداریها و ...) و طراحی روش های تعامل و همکاری های مناسب</p>	<p>۱- اطلاع رسانی مناسب سامانه سابع بر روی وبسایت دانشگاه و ارسال لینک آن برای همه اعضای هیات علمی و پایش هفتگی طرحهای سابع</p> <p>۲- اطلاع رسانی نیازمندیهای پژوهشی تقاضا محور سازمانها و شرکتهای</p>

<p>۱- تدوین آئین نامه تشویق و حمایت مالی از پایان نامه های مرتبط با جامعه و صنعت</p> <p>۲- شناسایی ایده های برتر و دادن جایزه به آنها</p> <p>برگزاری وبینارهای تخصصی در زمینه جذب گرنتهای بین المللی</p>	<p>۴- تدوین و اجرای سازکارها و روش های نوین در شیوه همکاری های میان دانشگاه ها و موسسات پژوهشی با جامعه و صنعت</p>
<p>۱- تدوین دستورالعمل اجرای فرصت مطالعاتی اعضای هیات علمی دانشگاه گردستان در جامعه و صنعت</p>	<p>۵- توسعه و اجرای گسترده و هدفمند طرح فرصت مطالعاتی اعضا هیات علمی دانشگاه ها و موسسات پژوهشی</p>
<p>۲- تهیه و بارگذاری نمودار مراحل تصویب فرصت مطالعاتی در جامعه و صنعت در سایت دانشگاه</p>	<p>۶- افزایش تاثیر فعالیت های پژوهشی مورد نیاز کشور در استخدام، ارتقاء و ترفیع اعضای هیات علمی</p>
<p>۱- بازنگری آئین نامه امتیازهای پژوهشی و افزایش امتیاز طرح های کاربردی و فناورانه</p>	<p>۷- ایجاد تعادل و تناسب بین فعالیت های آموزشی و پژوهشی اعضای هیات علمی</p>
<p>۱- بازنگری آئین نامه طرح های پژوهشی برون دانشگاهی با رویکرد تسهیل در فرایند انعقاد قرارداد و تسویه حساب</p>	<p>۸- بازنگری آئین نامه های موجود در حوزه های مختلف در راستای تسهیل ارتباط دانشگاه با جامعه و صنعت</p>
<p>۱- تشکیل کارگروه نظارت بر روند انجام طرح های پژوهشی و پایش ۱۲۰ طرح تحقیقاتی در دست اجرا، گزارش گیری ۳ ماهه از میزان یشرفت طرح ها، بررسی مسایل و مشکلات طرح ها با حضور ناظران و نمایندگان واحدهای ذینفع</p>	<p>۹- بهبود مدیریت و کنترل پروژه های پژوهشی ارتباط با صنعت و پایش مستمر آنها</p>
<p>۱- همکاری با سازمان تامین اجتماعی در جهت تسهیل فرایند حقوقی برای دریافت مفاصا حساب</p>	<p>۱۰- آسیب شناسی مشکلات و مسائل حقوقی قراردادهای ارتباط با صنعت دانشگاه ها و تدوین روش های مناسب جهت تسهیل همکاری ها</p>

برنامه‌های پیش‌بینی شده سال ۱۴۰۰

- ۱- ارائه گزارش کار کمیته تخصصی به شورای سیاست‌گذاری در وزارتخانه و مدیران ارشد اجرایی استان
- ۲- برگزاری مجمع عمومی بنیاد حامیان دانشگاه کردستان، انتخاب هیات مدیره و مدیر عامل و آغاز به کار رسمی بنیاد
- ۳- تلاش در جهت کاربردی کردن طرحها با نظارت بر اجرای دقیق آنها
- ۴- تلاش در جهت ارتباط با مراکز اجرایی، صنعتی و نهادهای اجتماعی برای معرفی توانمندیهای دانشگاه به منظور همکاری و جذب اعتماد آنها برای واگذاری طرحهای پژوهشی به دانشگاه
- ۵- تدوین آئین نامه و فراهم آوردن سازوکارهای لازم برای استقرار R&D شرکتهای بزرگ استان در دانشگاه
- ۶- برگزاری نشستهای مشترک با سازمانها و شرکتهای فعال به منظور آشنایی با ظرفیتهای دانشگاه
- ۷- تعیین ظرفیتهای استان و کشور برای فرصت مطالعاتی اعضای هیات علمی
- ۸- تشویق و ترغیب اعضای هیات علمی برای گذراندن فرصت مطالعاتی در جامعه و صنعت
- ۹- برنامه ریزی برای همه همکاران پیمانی و رسمی آزمایشی برای استفاده از فرصت مطالعاتی جامعه و صنعت
- ۱۰- تهیه آئین نامه افزایش تاثیر امتیاز طرحهای کاربردی در پرونده استخدامی ارتقا و ترفیع
- ۱۱- تشکیل کمیته‌ای از خبرگان دانشگاه برای تهیه آئین نامه تعادل و تناسب در فعالیتهای بنیادی، کاربردی و توسعه‌ای اعضای هیات علمی
- ۱۲- پیگیری و نظارت بر اجرای دقیق طرحها از طریق شورای ارتباط با صنعت و جامعه
- ۱۳- تشکیل کارگروه حقوقی جهت آسیب شناسی و رفع مشکلات در طی اجرای قراردادها

کارگروهها و کمیته‌های تخصصی

به منظور شناسایی نیازهای جامعه و پاسخگویی دانشگاه کردستان به آنها کارگروهها و کمیته‌هایی با ترکیبی از اعضای هیات علمی دانشگاه کردستان و سایر دانشگاههای استان، مدیران اجرایی خیره و خبرگان بخش خصوصی به شرح زیر تشکیل شده است.

کارگروه فرهنگی و اجتماعی مدیر کارگروه: دکتر دانش مهر

۱- کمیته مسائل و آسیب های اجتماعی مدیر کمیته: دکتر امید قادرزاده

اعضای حقیقی کمیته (خبرگان علمی)	اعضای حقوقی کمیته (سازمانها)
۱- دکتر جمال ارشدی	۱- سازمان بهزیستی استان
۲- دکتر مسعود بیننده	۲- اداره کل امور اجتماعی استانداری
۳- دکتر سعید خانی	۳- اداره کل بانوان استانداری
۴- دکتر حسین محمدزاده	۴- اداره کل ورزش و جوانان استان
۵- دکتر یعقوب احمدی	۵- دادگستری استان
۶- دکتر جمال ادهمی	۶- معاونت اجتماعی نیروی انتظامی
۷- دکتر احمد امانی	۷- خانم صبا زینتی سمن لبخند بسازیم
۸- دکتر امید عیسی نژاد	۸- آقای فرشاد شبرندی سمن موسسه
۹- جمال سلیمی	واده ی هیژا

۲- کمیته فرهنگ، ادب و هنر مدیر کمیته: دکتر جمال محمدی

اعضای حقیقی کمیته (خبرگان علمی) • اعضای حقوقی کمیته (سازمانها)

۱- سازمان صدا و سیما	۱- دکتر بهروز چمن آرا
۲- اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی	۲- دکتر بختیار سجادی
۳- اداره میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳- دکتر سیروس امیری
	۴- دکتر آزاد همتی
	۵- دکتر کیوان بلند همتان
	۶- دکتر پارسا یعقوبی
	۷- آقای کژوان ضیالالدینی
	۸- دکتر جمال احمدی

۳- کمیته توسعه و تحولات شهری و روستایی مدیر کمیته: دکتر کمال خالق پناه

اعضای حقیقی کمیته (خبرگان علمی) • اعضای حقوقی کمیته (سازمانها)

۱- سازمان مدیریت و برنامه ریزی	۱- دکتر کیومرث ایراندوست
۲- بسیج سازندگی سپاه	۲- دکتر فاتح حبیبی
۳- سازمان جهاد کشاورزی	۳- دکتر هادی نیری
۴- شرکت آب و فاضلاب شهری و روستایی	۴- دکتر دکتر احسان مردوخ روحانی
۵- شهرداری	۵- دکتر رشید احمد رش
۶- بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	۶- دکتر آزاد یزدانی
	۷- دکتر داوود جمینی
	۸- دکتر کیومرث حبیبی
	۹- دکتر هوشمند علیزاده
	۱۰- دکتر هیمن شهابی

کارگروه آب، محیط زیست، منابع طبیعی و کشاورزی مدیر کارگروه: دکتر سی و سه مرده

۱- کمیته آب مدیر کمیته: دکتر حبیب الله محمدی

اعضای حقیقی کمیته (خبرگان علمی) اعضای حقوقی کمیته (سازمانها)

۱- مهندس زرین معاون طرح و توسعه آب روستایی	۱- دکتر عیسی معروف پور
۲- مهندس کامران خرم مدیر عامل شرکت منطقه ای	۲- دکتر خالد اوسطی
۳- دکتر مختار هاشمی (بخش خصوصی)	۳- دکتر پرویز فتحی
۴- مهندس زانیار ضمیران (آب منطقه ای)	۴- دکتر کامران چپی
۵- مهندس سعید احمد پناه (کمیسون آب و کشاورزی استان کردستان)	۵- دکتر داوود طالب پور
	۶- دکتر فرزاد حسین پناهی

۲- کمیته محیط زیست و منابع طبیعی مدیر کمیته: دکتر شهرام کبودوندپور

اعضای حقیقی کمیته (خبرگان علمی) اعضای حقوقی کمیته (سازمانها)

۱- دکتر احمد ولی پور	۱- مهندس طاهر کرمی اداره منابع طبیعی
۲- دکتر جمیل امان الهی	۲- مهندس نبی احسنی اداره محیط زیست
۳- دکتر دکتر پرویز کرمی	
۴- دکتر نقی شعبانیان	

۳- کمیته کشاورزی مدیر کمیته: دکتر بهروز حریقی

اعضای حقیقی کمیته (خبرگان علمی) اعضای حقوقی کمیته (سازمانها)

۱- دکتر امیر علی صادقی	۱- دکتر ابراهیم روحی سازمان تحقیقات کشاورزی
۲- دکتر محمد رضا ملکی	۲- مهندس فرید سپری سازمان جهاد کشاورزی
۳- دکتر فرزاد حسین پناهی	۳- دکتر حامد دولتی سازمان تحقیقات کشاورزی
۴- دکتر حسین جهانی	
۵- دکتر ناصر قادری	

کارگروه اقتصاد، صنعت و گردشگری مدیر کارگروه: دکتر فرورش

۱- کمیته اقتصاد و سرمایه گذاری مدیر کمیته: دکتر علی فقه مجیدی

• اعضای حقوقی کمیته (سازمانها)

- ۱- آقای حسین زاده معاونت اقتصادی استانداری
- ۲- آقای سلیمان قادری اتاق بازرگانی
- ۳- خانم نینا میرانی پنجره سرمایه گذاری استانداری
- ۴- آقای هورام عثمان پور اداره کل اقتصاد و دارائی
- ۵- نماینده سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان

اعضای حقیقی کمیته (خبرگان علمی)

- ۱- دکتر بختیار جواهری
- ۲- دکتر خالد احمد زاده
- ۳- دکتر حامد قادرزاده
- ۴- دکتر محمد جلالی
- ۵- دکتر فرزاد اسکندری

۲- کمیته صنعت و معدن مدیر کمیته: دکتر علیرضا عیدی

اعضای حقیقی کمیته (خبرگان علمی) • اعضای حقوقی کمیته (سازمانها)

۱- دکتر صادق سلیمانی	۱- مهندس فاروق عبد مؤخر سازمان صن م ت
۲- دکتر رضا شافعی	۲- مهندس صدیق همت بلندان صن م ت
۳- دکتر محمد رضایی	۳- مهندس خسروی شرکت شهرکهای صنعتی
۴- دکتر خالد عزیزی	۴- نماینده سازمان مدیریت و برنامه ریزی
۵- دکتر احمد کریمی	۵- آقای حسین زاده معاونت اقتصادی استانداری

۳- کمیته گردشگری و صنایع دستی مدیر کمیته: دکتر آرمان احمدی زاد

اعضای حقیقی کمیته (خبرگان علمی) • اعضای حقوقی کمیته (سازمانها)

۱- دکتر خبات نسائی	۱- نماینده اداره میراث فرهنگی
۲- مهندس احمد امانی	۲- نماینده صدا و سیما
۳- مهندس نینا خلیقی	۳- نماینده حوزه هنری ارشاد اسلامی
۵- دکتر سالار کهزادی	۴- شهرداری سنندج
	۵- خانم بشرا مهاجر
	۶- آقای جمال رشیدیان

نیازها و چالش‌های مهم شناسایی شده در استان کردستان
موضوعات مهمی که در حال حاضر در کمیته تخصصی در حال نقد و بررسی هستند عبارتند از:

اولویتهای کمیته مسائل و آسیب‌های اجتماعی	
۱	کولبری و پیامدهای اجتماعی و فرهنگی آن
۲	دست‌فروشی و اشتغال ناپایدار
۳	افزایش نرخ طلاق و آسیب‌های آن
۴	اعتیاد و مخاطرات اجتماعی آن
۵	ریشه‌های خودکشی و خودسوزی زنان
۶	کودکان کار
۷	روسپیگری و فرسایش سرمایه اجتماعی نظام خانواده
۸	فرقه‌های نوظهور و رشد افراط‌گرایی
۹	دوگانه کودک‌همسری و افزایش سن ازدواج
۱۰	رفتارهای فرزندآوری، تک‌فرزندی و آینده جمعیت
۱۱	زوال گفتگو و بی‌تفاوتی اجتماعی

اولویتهای کمیته فرهنگ، ادب و هنر

الزامات پلورالیسم فرهنگی و مناطق فرهنگی	۱
بی توجهی به فرهنگ محلی (تولید و بازتولید آن)	۲
سیاست زدگی افراطی	۳
اقتصاد توسعه نیافتگی و انسداد فرهنگی	۴
عدالت ساختاری و فرصت تولید فرهنگی در استان	۵

اولویتهای کمیته توسعه و تحولات شهری و روستایی

اشتغال روستایی و بیکاری جوانان روستایی	۱
افزایش مهاجرت های روستا- شهری	۲
حاشیه نشینی و اسکان غیر رسمی	۳
مسکن و سیاست های آن	۴
سیاست های شهری و حقوق شهروندی	۵
فرهنگ توسعه گرایانه و نظام بازار	۶
آسیب شناسی نظام زمینداری و مسائل آن	۷

۱- در حوضه تخصیص و مدیریت منابع آب:

- ۱- بازنگری در نظام تخصیص منابع آب در کشور به منظور تامین سهم واقعی استان
- ۲- ضرورت بازنگری در تخصیص‌ها در حوضه آبریز براساس مطالعات حوضه ای و رویکرد IWRM و رفع اشکالات متعدد در مطالعات پایه منابع و مصارف و نیز محاسبات تخصیص‌های در نظر گرفته شده
- ۳- تعیین تکلیف تخصیص اراضی پایاب سدهای استان بر اساس یک برنامه مشخص همانند سایر استانهای کشور
- ۴- جایگزینی رویکرد مدیریت مشارکت مدار منابع آب به جای پارادیم‌های حکمرانی متمرکز و جایگزینی رویکرد اجتماعی به جای رویکرد قهری و حقوقی
- ۵- بازنگری در مدیریت سدهای استان با توجه به سهم کم استان از حجم کلی مخازن پشت سد و عدم مدیریت استان بر ۵ سد بزرگ گاوشان، تلوار، سقز، داریان، آزاد
- ۶- بازنگری سهم کم از تخصیص طرح‌های توسعه‌ای در هر حوضه و لزوم بازنگری اسناد توسعه ای استان با توجه به منابع آب در اختیار همانند سایر استانهای کشور
- ۷- ضرورت تقویت ساختار مدیریتی و کارشناسی مدیریت منابع آب استان از نظر سازمان‌های متولی، کمیته‌ها و کارگروه‌ها

۲- در حوضه آب‌های زیرزمینی:

- ۱- افت شدید سفره‌های آب زیرزمینی دشتهای استان از جمله دشت قروه - دهگلان (شرق استان) و خشک شدن بیشتر چشمه‌ها در اثر اضافه برداشت حدود ۳۰ تا ۵۰ میلیون مترمکعبی از آن‌ها و بررسی راهکارهای کنترل این وضعیت
- ۲- جایگزینی منابع آب سطحی به جای منابع آب زیرزمینی و لحاظ سهم مورد نیاز تغذیه آبخوان‌ها از منابع آب سطحی

۳- در حوضه وضعیت کیفی و اکولوژیکی منابع آبی:

- ۱- روند نگران کننده افت وضعیت کیفی منابع آبی استان بدلیل عدم مدیریت صحیح بر حوضه‌های آبخیز و کنترل ورود فاضلاب‌ها که سبب تلفات آبزیان شده و احتمالاً در موارد شدید باعث تلفات انسانی نیز خواهد شد.
- ۲- مشکلات فزاینده تامین آب شرب استان که به ترتیب اولویت آب شرب شهر سنندج، بانه، سقز، دیواندره و مناطق شرق استان (حدود ۷۰۰ روستا) بدلیل غلظت بالای آرسنیک
- ۳- وضعیت نامناسب دریاچه طبیعی زیربار از نظر اکولوژیکی و ورود فاضلاب‌ها و مواد رسوبی و عدم مدیریت متناسب با این اکوسیستم آسیب پذیر و حساس
- ۴- عدم توجه به نیازهای زیست محیطی رودخانه‌ها و سایر پهنه‌های آبی پایین دست سدها و نیاز به تخصیص بر اساس نیاز طبیعی این اکوسیستم‌ها
- ۵- طراحی یک برنامه مدون جهت پایش کیفیت منابع آبی استان جهت پیش بینی و اتخاذ تصمیمات پیشگیرانه از بروز بحران

۴- در حوضه مسائل کشاورزی و اقتصادی:

- ۱- تدوین یک برنامه آموزشی جامع جهت آشنایی کشاورزان با اصول آبخیزداری و حفظ منابع آب
- ۲- طراحی الگوی کشت بر اساس مناطق جغرافیایی مختلف استان و طراحی یک برنامه مدون جهت تعادل بخشی به منابع آبهای زیرزمینی و آبهای جاری
- ۳- تسهیم منافع ناشی از آبهای تخصیص یافته به سایر استان‌ها با استقرار مکانیزم بازار آب و توجه ویژه به پتانسیل‌های استان کردستان در حوزه مسائل اقتصادی پایدار مرتبط با منابع آبی از قبیل هیدروپاور
- ۴- تامین نیاز ضروری آب شرب و کشاورزی برخی روستاهای شرق استان که متروکه شده و یا در حال متروکه شدن هستند.

مهمترین چالش‌های بخش کشاورزی:

- ۱- تامین آب مورد نیاز استان جهت رسیدن نسبت سطح اراضی آبی استان به متوسط کشور (افزایش مساحت اراضی آبی استان از ۱۰۰ هزار هکتار به ۵۲۰ هزار هکتار)
- ۲- صادرات و کنترل بازار بویژه در حوزه تولیدات دام و طیور که استان با مزاد تولید روبرو است.
- ۳- توسعه باغات استان متناسب با شرایط طبیعی و منابع آبی موجود در استان
- ۴- توسعه صنایع تبدیلی در استان متناسب با مزیت نسبی تولیدات کشاورزی استان
- ۵- توسعه روشهای نوین تولید محصولات کشاورزی از قبیل کشت نشاء، کشت گلخانه ای، کشت هیدروپونیک و
- ۶- توسعه صنایع مرتبط با بخش کشاورزی در استان (از قبیل ادوات کشاورزی، تولید کود های شیمیایی و سموم شیمیایی و تجهیزات و داروهای دامپزشکی) به منظور کاهش هزینه های بخش کشاورزی
- ۷- ارزیابی سیستم های پرورش برای گذار از دامپروری سنتی به دامپروری صنعتی

مهمترین چالش‌های محیط زیست و منابع طبیعی

- ۱- سدسازی بی رویه و انتقال آب میان حوضه ای که سبب عدم تعادل محیط زیست در استان شده است.
- ۲- عدم توسعه یافتگی در زمینه اکوتوریسم علی رغم وجود پتانسیل های بالقوه طبیعی، فرهنگی و اجتماعی
- ۳- دفن و بازیافت زباله و فاضلاب
- ۴- تغییر کاربری اراضی و نابودی جنگل ها و مراتع
- ۵- عدم توسعه موزون شبکه جاده ای بین شهری بر اساس اصول توسعه پایدار
- ۶- روکش آسفالت جاده های بین شهری و خیابان و کوچه های شهری
- ۷- آتش سوزیهای جنگل ها و مراتع در اثر عدم تعادل دام و مرتع

چالش ها و موانع توسعه اقتصاد از نظر همکاران کمیته اقتصاد و سرمایه گذاری

۱	عدم استفاده و بهره برداری بهینه از پتانسیل اقتصادی و تجاری مرز
۲	سرمایه گذاری پایین بخش خصوصی و دولتی در استان در گذشته و عدم توسعه زیرساخت ها جهت تسریع فرایند رشد استان
۳	عدم توسعه صنایع تبدیلی متناسب با پتانسیل های استان در حوزه کشاورزی و معادن (خام فروشی)
۴	عدم توجه به منابع بالقوه سرمایه های انسانی
۵	عدم استفاده بهینه از پتانسیل های آبی و خاکی استان
۶	عدم بهره گیری از پتانسیل های اقتصاد بخش دولتی در استان
۷	بوروکراسی ناکارآمد استان و عدم توان آن در به فعلیت رساندن ظرفیت های اقتصادی استان

چالش ها و موانع توسعه اقتصاد از نظر همکاران کمیته صنعت و معدن

- ۱- کمبود نقدینگی، سرمایه گذاری و تسهیلات مالی در بخش صنعت استان بویژه صنایع مادر و واسطه ای
- ۲- مشکلات مربوط به زیرساخت های حمل و نقل به منظور صادرات کالاهای صنعتی از طریق مناطق ویژه استان
- ۳- مشکلات مربوط به بسترهای مناسب به منظور انجام اکتشافات و بهره برداری مواد معدنی استان بویژه طلا و سنگهای تزئینی
- ۴- مشکلات مربوط به بخش تحقیق و توسعه واحدهای تولیدی در ارتباط با مزیت های نسبی استان

چالش‌ها بخش گردشگری در استان کردستان

چالش اول گردشگری پایدار، بومگردی و توسعه جوامع محلی

- ۱- رشد قارچ گونه اقامتگاه های بومگردی،
- ۲- نیروی انسانی غیرمتخصص،
- ۳- عدم آمادگی جامعه محلی برای پذیرش گردشگر در روستاهای کردستان
- ۴- عدم تنوع در خدمات اقامتگاه های بومگردی

چالش دوم گردشگری سلامت

- ۱- ناهماهنگی سازمانها، نهادها و ارگان‌های ذی ربط و وجود دلالت‌های متعدد در حوزه گردشگری سلامت به عنوان مهم‌ترین چالش‌های این حوزه می‌باشد.

چالش سوم گردشگری شهری :

- ۱- موازی کاری شهرداری در کمیسیون گردشگری با ادارات دیگر،
- ۲- عدم استفاده شهرداری از متخصصان گردشگری،
- ۳- عدم پاسخگویی شهرداری و ارتباط محدود با مردم و جامعه محلی،
- ۴- عدم هماهنگی شهرداری با سازمان میراث فرهنگی ، گردشگری و صنایع دستی

چالش چهارم گردشگری و تحریم

- ۱- یکی از چالش‌های عمده این حوزه تحریم و اثرات آن در ورود گردشگران
- ۲- ایجاد دید منفی گردشگران در مورد ایران و عدم احساس امنیت که می‌تواند شامل حمل و نقل، جاده، امنیت سیاسی و اجتماعی است.
- ۳- استان کردستان هم مانند سایر استانها از این قضیه مستثنی نیست و با این مشکلات مواجه است و به گونه ای دچار تحریم مضاعف شده است.

چالش پنجم گردشگری هوشمند:

- ۱- عدم درک مفهوم گردشگری هوشمند در بخش‌های مختلف،
- ۲- کمبود و عدم استفاده از نیروی متخصص در حوزه شهر هوشمند،
- ۳- نبود یا کمبود زیر ساخت‌ها و بستر نامناسب (اینترنت)،
- ۴- عدم اعتماد مردم و کارکنان سازمانها به تکنولوژی،
- ۵- عدم یکپارچگی سازمانها، ضعف فرهنگ سازمانی در استفاده از تکنولوژی

چالش ششم: نتیجه گیری و آینده گردشگری کردستان

- ۱- گردشگری کردستان در صورتی آینده روشنی خواهد داشت که موضوع گردشگری به صورت حرفه ای مورد توجه قرار گیرد و دیدگاه‌ها بهبود یابند در غیر این صورت ، تغییرات کوتاه مدت غیر پایدار خواهد بود. کردستان در حوزه رویدادهای فرهنگی و آیینی، صنایع دستی مانند نازک کاری و موسیقی می تواند مزیت رقابتی داشته باشد و با برنامه ریزی‌های صحیح می توان گردشگران علاقه مند به این حوزه ها را جذب کرد.

فصل سوم

هدایت رساله‌های تحصیلات تکمیلی به سوی حل چالش‌های کشور

راهبرد ۳- هدایت رساله‌های تحصیلات تکمیلی به سوی حل چالش‌های کشور

عنوان برنامه	اقدامات انجام شده در سال ۹۹
۱- تقاضا محور نمودن پایان نامه‌های تحصیلات تکمیلی از طریق راه‌اندازی ستاپ‌های تخصصی	۱- دریافت حمایت مالی از سازمانها و ارگانهای برای ۱۵ پایان نامه ها تقاضا محور
۲- ارائه مشوق‌های لازم برای اساتید و دانشجویان مجری پایان‌نامه‌های تقاضا محور	۱- بازبینی آئین نامه امتیازات گرنت پژوهشی با رویکرد افزایش امتیاز پایان نامه‌های تقاضا محور ۲- تقدیر و تشویق مادی و معنوی اساتید و دانشجویان مجری پایان نامه های تقاضا محور
۳- در نظر گرفتن امتیاز ویژه برای موضوعات پایان‌نامه‌های مرتبط با نیازهای کشور	۱- اعطای گرنت فناوری تا سقف ۵۰ میلیون تومان به اساتید فعال در حل چالشهای جامعه به تعداد ۸ مورد
۴- تدوین و اجرای برنامه‌های مناسب برای استفاده از تجارب کارشناسان و متخصصان صنعتی و اجرایی در فعالیتهای علمی و پژوهشی دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی	۱- تشویق و ترغیب اعضای هیات علمی در استفاده از خبرگان صنعت و جامعه به عنوان مشاور در پایان نامه های دانشجویی و طرحهای تحقیقاتی

برنامه‌های پیش‌بینی شده سال ۱۴۰۰

۱- دریافت حمایت مالی از سازمانها و ارگانهای حداقل برای ۳۰ پایان نامه تقاضا محور

فصل چهارم

**نهادینه کردن فرایند نوآوری در مراکز آموزشی، پژوهشی و فناوری
جهت ایفای نقش موثرتر در توسعه اقتصاد دانش بیان**

راهبرد ۴- نهادینه کردن فرایند نوآوری در مراکز آموزشی، پژوهشی و فناوری جهت ایفای نقش موثرتر در توسعه اقتصاد دانش‌بین

فعالیت انجام شده در سال ۹۹	اقدامات
<p>برگزاری ۱۲ وبینار شامل:</p> <p>۱- آشنایی با امکانات و مزایای ایجاد شرکت‌های تعاونی، ۲- وبینار علوم دامی و بازار کار، ۳- وبینار درآمدزایی از طریق پنل‌های خورشیدی، ۴- وبینار پرورش زنبور عسل، ۵- وبینار خدمات متقابل مرکز نوآوری با انجمن‌ها، ۶- نشریات و کانون‌های دانشجویی دانشگاه، ۷- وبینار تخصصی در حوزه فریلنسینگ بین‌المللی برای مشتریان خارجی، ۸- وبینار صنعت گردشگری و توریسم در زمان کرونا، ۹- وبینار چالش‌های جدید فراروی کارآفرینان در زمانه کرونا، ۱۰- وبینار فراتر از ایده‌پردازی، ۱۱- وبینار پذیرش نوآوری در جوامع محلی، ۱۲- وبینار استراتژیهای اصلاح نژاد در نشخوارکنندگان کوچک</p>	<p>۱- برگزاری سمینارها و وبینارهای مرتبط با رویکردهای نوین در اشتغالزایی</p>
<p>۱- مشارکت در برگزاری رویداد ملی اشتغال‌زایی کاک برکت با هدف اشتغال‌زایی برای مرزنشینان و رفع مشکل کولبری</p> <p>۲- مسابقه فیلم‌آموزی نوآوری با عنوان بنیانگذار</p> <p>۳- مسابقه کتاب‌آموزی نوآوری با عنوان متفاوت بیندیشید</p>	<p>۲- برگزاری رویدادها و مسابقات ایده‌پردازی و نوآوری</p>
<p>۱- مدرسه تابستانی تربیت مربی خلاقیت با همکاری بنیاد نخبگان استان</p> <p>۲- برگزاری دوره‌های مختلف اجرای ساختمانهای فولادی، نکات اجرایی در نماسازی، نظام برنامه ریزی، تأسیسات برقی، اجرای ساختمانهای بتن، معماری پایدار، مصالح و فناوریهای بتن‌های ویژه، بکارگیری استانداردها، روشهای تولید صنعتی، اجرای ساختمانهای بتنی، روشهای تعمیر، نکات اجرایی در نماسازی، نماسازی، اصول و مبانی طراحی، معماری زمینه گرا، سیستم های مقاوم فلزی، HSE، بتن ویژه، قالب بندی، گوبرداری اجرا، تدابیر لازم در صرفه جوئی، تأسیسات مکانیکی، تأسیسات بهداشتی، ضوابط طراحی ساختمانهای، روشهای ساخت، اجرا، تأسیسات گرمایی، سرمایی، گودبرداری، تأسیسات برقی، الزامات هماهنگی، مصالح و فناوریهای نوین، مبانی گودبرداری، شرح وظایف</p>	<p>۳- برگزاری دوره‌های آموزشی خلاقیت، نوآوری و توانمندسازی</p>

<p>پیمانکار، اصول حرفه ای، مسائل اولیه کارگاهی، تخریب بناهای فرسوده، پی های سطحی، سازه های فولادی، قالب بندی سازه های بتن مسلح، چیلر، مصالح بنایی، مصالح ساختمانی، تاسیسات مکانیکی، بازرسی برق، بازرسی گاز، قالب بندی، بهینه سازی و صرفه جوئی، تولید صنعتی</p> <p>۳- تعمیر و مرمت، روشهای تهویه گرم و سرد، شرح وظایف پیمانکار، مسائل اولیه کارگاهی، تخریب بناهای فرسوده، پی های سطحی، سازه های فولادی، سازه های بتن مسلح، تاسیسات مکانیکی، مصالح بنایی، مصالح ساختمانی، روشهای اجرا و کنترل با همکاری سازمان نظام مهندسی استان</p>	
<p>۱- راه اندازی ساختمان جدید مرکز رشد در دانشکده مهندسی</p> <p>۲- پیگیری راه اندازی پردیس علم و فناوری دانشگاه با همکاری پارک علم و فناوری استان</p> <p>۳- پیگیری جدی به منظور اختصاص یک طبقه از ساختمان در حال ساخت آزمایشگاه مرکزی دانشگاه به مرکز رشد</p> <p>۴- عقد تفاهم نامه با معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری به منظور راه اندازی مجتمع نوآوری دانشگاه و راه اندازی یک مرکز نوآوری در هریک از دانشکده های دانشگاه</p>	<p>۴- توسعه فضاهای پژوهش و فناوری مورد نیاز دانشگاه</p>
<p>۱- افزایش تعداد واحدهای دانش بنیان مستقر در مرکز از ۲ واحد به ۴</p>	<p>۵- ایجاد شرکتهای علمی- اقتصادی دانش بنیان برای تجاری شدن نتایج تحقیقات دانشگاهی</p>
<p>۱- مشاوره و منتورینگ واحدهای مستقر در مرکز رشد</p> <p>۲- جذب تعداد ۱۲ هسته فناور جدید برای مرحله پیش رشد</p> <p>۳- جذب ۶ واحد فناور جدید برای مرحله رشد</p> <p>۴- جذب ۷ طرح پژوهشی فناورانه مربوط به اعضای هیئت علمی</p> <p>۵- استفاده از ظرفیت آیین نامه گزینش وزارت علوم و تلفیق آن با آیین نامه گزینش فناوری دانشگاه</p>	<p>۶- تقویت مرکز رشد دانشگاه و راه اندازی شرکتهای دانش بنیان در دانشگاه با محوریت اعضای هیئت علمی</p>
<p>۱- برگزاری تعداد ۱۲ جلسه منظم با واحدهای صنعتی در سطح استان کردستان به منظور شناسایی نیازهای فناورانه آنها</p> <p>۲- همکاری با دانشگاه علوم پزشکی برای جذب ایده های مشترک</p>	<p>۷- برقراری و توسعه ارتباط سازنده دانشگاه با مراکز و سازمان های دولتی و صنعتی منطقه</p>

فصل پنجم

واگذاری اختیارات بیشتر به هیئت‌های امنای مؤسسات و تقویت استقلال آنها

راهبرد ۵- واگذاری اختیارات بیشتر به هیئت های امنای مؤسسات و تقویت استقلال آنها

ردیف	پیشنهادات
۱	آزادی عمل هیاتهای امنا در اختصاص بخشی از ساعات موظفی آموزشی اعضای هیات علمی به فعالیتهای مرتبط با فناوری و مسئولیتهای اجتماعی
۲	اختصاص درصدی از اعتبارات دانشگاه در راستای انجام مسئولیتهای اجتماعی اعضای هیات علمی
۳	بازنگری آئین نامه های تبدیل وضعیت استخدامی و ارتقای مرتبه اعضای هیات علمی به منظور توجه ویژه به فعالیتهای فناورانه و انجام مسئولیت های اجتماعی
۴	اختصاص املاک دانشگاه به شرکتهای دانش بنیان ایجاد شده با مشارکت دانشگاه و اعضای هیات علمی
۵-	مجوز استخدام هیات علمی که دارای مدارک معادی دکتری و کارشناسی ارشد در فعالیتهای فناورانه دارند.

ضمیمه

نمونه فعالیتها: جهت گیری دانشگاه کردستان به سوی تبدیل شدن به یک دانشگاه جامعه محور و کارآفرین

• کمپین کردستان علیه کرونا

در اوایل شروع و گسترش ویروس فراگیر کرونا، بسیاری از اقشار مختلف جامعه در صدد مقابله و مبارزه با این ویروس بر آمدند و هر طیفی بنا به وظیفه و توان خود در این راه قدم نهاد و همگام و همدل با سفیدپوشان بیمارستان‌ها، اقداماتی را اعم از کارها و فعالیت‌های انسان دوستانه، چون تهیه محلول‌های ضدعفونی، تهیه ماسک، ضدعفونی کردن شبانه‌روزی معابر شهری و روستایی استان، اقدامات ارزنده‌ای انجام دادند. همزمان با شیوع این ویروس به پیشنهاد شبکه ملی جامعه، دانشگاه کردستان بنا به نقش‌های مهم و خطیری که در گذشته انجام داده بود و با توجه به رسالت علمی، اجتماعی و وظیفه ملی با ایجاد کمپینی تحت عنوان "کوردستان علیه کرونا" به صحنه مقابله با این ویروس جانکاه برخاست.

اهداف کمپین کردستان علیه کرونا

- ۱- انجام رسالت اجتماعی دانشگاه کردستان در شرایط بحرانی شیوع ویروس کرونا
- ۲- ارائه راهکارهای علمی در جهت مقابله با این ویروس
- ۳- تولید محلول‌های ضدعفونی و تولید دستگاه تنفس مصنوعی
- ۴- برگزاری دوره‌های آموزش مجازی
- ۵- تولید محتوای صوتی، تصویری و نوشتاری و انتشار آن در همه سطوح جامعه

اعضای ستاد مرکزی کمپین

- ۱- دکتر رحمت صادقی رئیس دانشگاه
- ۲- دکتر عثمان عزیزی معاون دانشجویی دانشگاه
- ۳- دکتر قباد شفیعی رئیس دفتر روابط بین الملل
- ۴- دکتر بهروز چمن آرا سرپرست پژوهشکده کردستان شناسی
- ۵- دکتر مهرداد خامفروش دبیر کل پژوهشی دانشگاه
- ۶- دکتر امید قادرزاده معاون پژوهشی دانشکده علوم انسانی
- ۷- دکتر امیر رشیدی دبیر شبکه ملی جامعه و دانشگاه

کمپین "کوردستان علیه کرونا" در تاریخ ۲۴ اسفندماه با پیام دکتر رحمت صادقی رئیس دانشگاه کردستان آغاز به کار نمود.

پیام دکتر رحمت صادقی رئیس دانشگاه گردستان به کمپین گردستان علیه کرونا

دانشگاهیان و هم وطنان عزیز، همانطور که می دانید به خاطر شیوع ویروس کرونا روزهای سخت و نگرانی کننده‌ای را همه ما داریم سپری می‌کنم و متأسفانه در روزهای اخیر جمع کثیری از هموطنانمان را به خاطر این بیماری از دست داده‌ایم. سرعت بالای شیوع این ویروس و انتقال آن این نکته را در ذهن همه ما یادآوری می‌کند که همه ما مسافران یک کشتی هستیم و در هر کجای این کشتی اگر سوراخی ایجاد شود همه ما غرق خواهیم شد و ضرر خواهیم کرد. مطمئناً اگر یک شبکه اجتماعی مبتنی بر حفظ کرامت انسانی با هم بودن و در فکر هم بودن را ایجاد نکنیم، به یک فاجعه و بحران خواهیم رسید و لذا همه ما مسئولیم که توصیه‌های کادر بهداشتی و درمانی که امروز در خط مقدم این کارزار بسیار سخت هستند را بسیار جدی بگیریم و به آن عمل کنیم. لذا ما به عنوان دانشگاه گردستان و براساس مسئولیت اجتماعی خود راه‌اندازی کمپینی به نام گردستان علیه کرونا را اعلام می‌داریم و همه امکانات سخت افزاری، نرم افزاری و زیرساختی و نیروی انسانی خود در رشته‌های مختلف را به کار خواهیم بست تا در پشت این خط مقدم این کارزار بسیار سخت همکارانمان را در دانشگاه علوم پزشکی پشتیبانی کنیم.

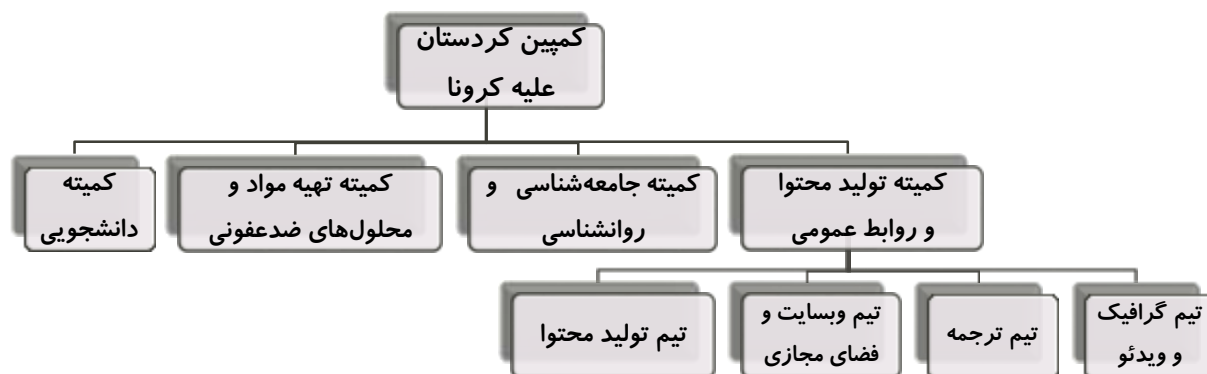
از همه دانشگاهیان، اساتید، کارکنان و دانشجویان، تشکل‌ها و انجمن‌ها خواهشمندم به این کمپین بپیوندند و تمام تلاش و توانمندی خود را برای غلبه بر این ویروس خطرناک به کار گیرند. انشاءالله با توکل بر خدا در آینده نزدیک جشن پیروزی و غلبه بر این ویروس را برگزار خواهیم کرد.

کمیته‌های کمپین

- ۱- کمیته تولید محتوا و روابط عمومی
- ۲- کمیته تهیه مواد و محلول‌های ضدعفونی
- ۳- کمیته جامعه‌شناسی و روانشناسی
- ۴- کمیته دانشجویی

هر یک از کمیته‌ها بنا بر وظایف محوله خود در حال انجام وظیفه و در راه نیل به اهداف کمپین در تلاش و همکاری بودند. شایان ذکر است که هر کمیته با ایجاد زیرمجموعه‌هایی در بدنه خود، اقدامات لازم را به پیش برد. چارت زیر ساختار تشکیلاتی کمپین را نمایش می‌دهد.

ساختار تشکیلاتی کمپین

۱- کمیته تولید محتوا و روابط عمومی

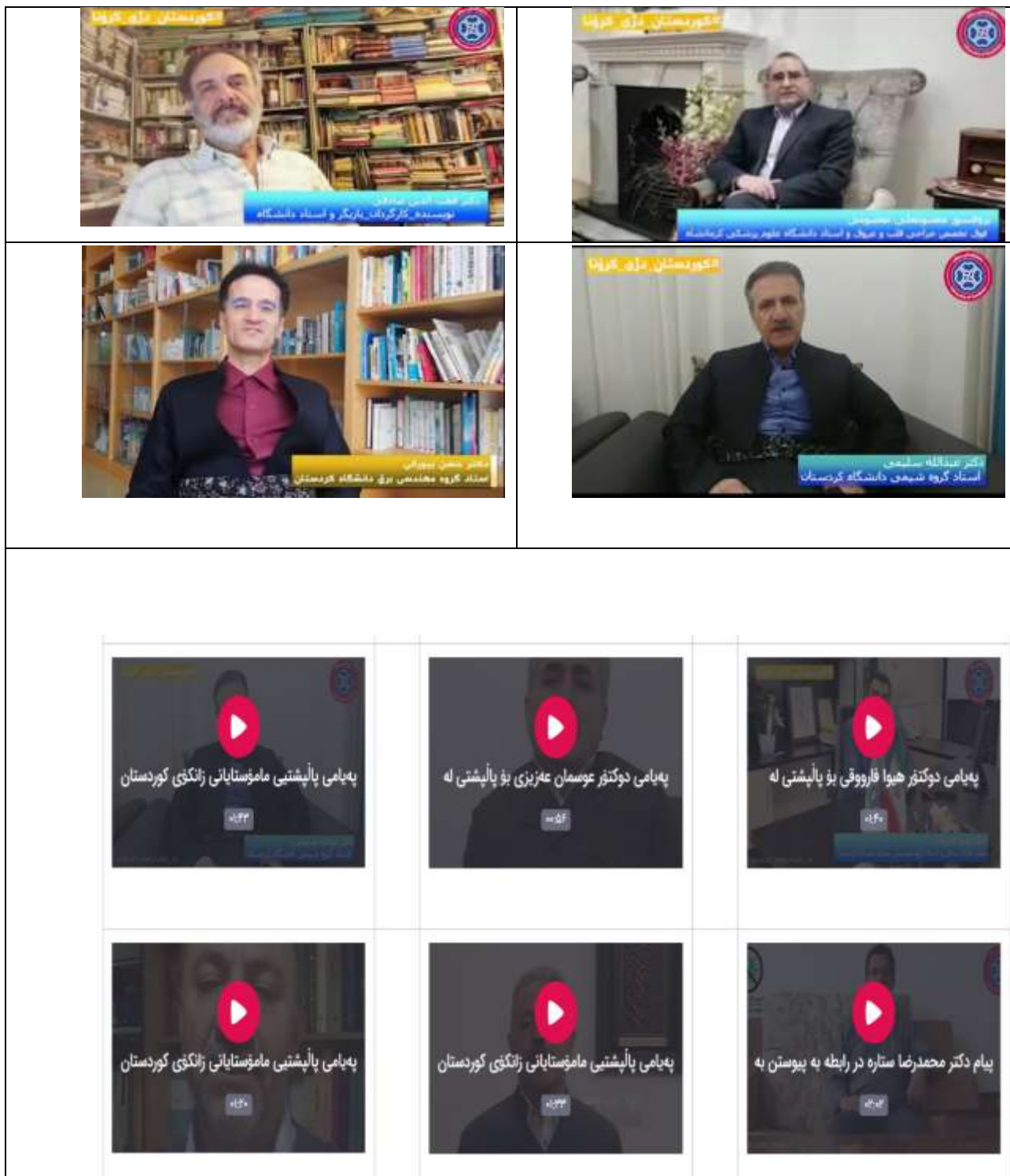
کمیته تولید محتوا و روابط عمومی با هدف تولید محتوای دست اول و متناسب با نیاز جامعه در قالب چهار تیم گرافیک و ویدئو، ترجمه، وبسایت و فضای مجازی و همچنین تولید محتوا آغاز به کار نمود. فعالیت‌های این کمیته شامل موارد زیر بود.

- راه‌اندازی صفحات کمپین بر روی سایت دانشگاه کردستان، صفحه اینستاگرام، تلگرام و آپارات.
- انتشار پیام رئیس، معاونین و اساتید دانشگاه کردستان در حمایت از کمپین و درخواست از مردم جهت رعایت فاصله‌گذاری اجتماعی و ماندن در خانه.
- انتشار پیام پزشکان، هنرمندان و چهره‌های شناخته‌شده در حمایت از کمپین و درخواست از مردم جهت رعایت فاصله‌گذاری اجتماعی زدن ماسک و ماندن در خانه.
- فراخوان کمپین برای دعوت از مردم جهت حمایت از کمپین و حضور در خانه.
- ترجمه فارسی و کوردی ویدیوهای منتشرشده سازمان جهانی بهداشت و سایر منابع معتبر جهانی.
- ارائه آمار روزانه مبتلایان به ویروس کرونا در استان کردستان.
- تولید و دوبله انیمیشن‌های تأثیرگذار جهت دعوت مردم به ماندن در خانه و آگاه‌سازی.
- انتشار یادداشت‌های تخصصی استادان دانشگاه کردستان در زمینه‌های جامعه‌شناسی، روانشناسی، علمی، مذهبی و غیره در خصوص ابعاد مختلف بیماری کووید ۱۹ در سطح منطقه و کشور.
- طراحی و تهیه پوستره‌های جذاب و تأثیرگذار در رابطه با موضوع کرونا.
- فراهم آوردن بستر برای برگزاری دوره‌های آموزشی آنلاین از طریق سامانه مجازی دانشگاه و بصورت زنده بر روزی وبسایت دانشگاه و صفحه آپارات.
- ایجاد ارتباط با سازمان جهانی بهداشت و اطلاع‌رسانی درباره راه‌اندازی کمپین و نحوه فعالیتها

- تهیه فیلم‌های آموزشی برای ورزش در منزل
- صفحات کمپین در فضای مجازی

<p>صفحه تلگرامی کمپین</p>	<p>صفحه کمپین بر روی وبسایت دانشگاه</p>
<p>صفحه اینستاگرام کمپین</p>	<p>صفحه آپارات کمپین</p>

نمونه‌های از پیام پزشکان، هنرمندان، چهره‌های شناخته‌شده و اساتید دانشگاه کردستان در حمایت از کمپین و درخواست از مردم جهت رعایت فاصله‌گزینی فیزیکی و ماندن در خانه

نمونه‌هایی از پوستره‌های ترجمه‌شده سازمان جهانی بهداشت

نمونه‌ای از رانه آمارهای روزانه مبتلایان، بهبودیافتگان و فوت شدگان در اثر ویروس کرونا در استان کردستان

نمونه‌هایی دیگر از پوستره‌های طراحی شده جهت آگاه‌سازی مردم

 <p>له چوارشهممهه کۆتایی ساند، له مال ده‌مێننهوه، تاگوو ده‌سینگی زیانی نوێمان بێته پێگان، سه‌هوزینهوه و چرۆ بگه‌ین به‌سه‌ر لووتگه‌ی بووزاندنه‌وه‌ی هه‌ژ و خواست و هیواگانی داهاتوویمان.</p> <p>#له_مال_ده‌مێننهوه</p> <p>@UOK_KAC19</p>	 <p>اگر از شما خواسته شود در خانه یا مکانی دیگر در قرنطینه باشید؛</p> <p>اگر متخصصان بهداشتی توصیه کرده‌اند که روابط فیزیکی اجتماعی خود را به صورت همه گیر محدود کنید ، شما می‌توانید از طریق ایمیل، شبکه های اجتماعی ، گفتگوهای تصویری یا تلفن با هم در ارتباط باشید!</p> <p>World Health Organization توهمدن نەتەر پەسەنی تەوهانی WHO</p> <p>#کوردستان دژی کرۆنا #له_مال_ده‌مێننهوه #COVID19 #CORONAVIRUS @UOK_KAC19</p>
---	--

نمونه‌هایی از یادداشتهای اساتید دانشگاه کردستان در خصوص ابعاد مختلف بیماری کوید ۱۹.

 <p>در ایام کرونایی بینوایان را فراموش نکنیم.</p> <p>دکتر حسن سرباز عضو هیئت علمی گروه زبان و ادبیات عرب دانشگاه کردستان</p> <p>#کوردستان دژی کرۆنا #له_مال_ده‌مێننهوه @UOK_KAC19</p>	 <p>ماندن در خانه در ایام کرونا و مسئله تعارض زوجین</p> <p>دکتر ناصر یوسفی عضو هیئت علمی گروه مشاوره دانشگاه کردستان</p> <p>#کوردستان دژی کرۆنا #له_مال_ده‌مێننهوه @UOK_KAC19</p>
 <p>مدیریت کرونا؛ رویکردی جامعه‌محور و استراتژی‌های مترتب با آن</p> <p>دکتر حسین دانش‌مهر عضو هیئت علمی گروه جامعه‌شناسی دانشگاه کردستان</p> <p>#کوردستان دژی کرۆنا #له_مال_ده‌مێننهوه @UOK_KAC19</p>	 <p>کرونا و ضرورت آشتی</p> <p>دکتر مسعود حیدری‌زاد عضو هیئت علمی گروه علوم زیستی دانشگاه کردستان</p> <p>#کوردستان دژی کرۆنا #له_مال_ده‌مێننهوه @UOK_KAC19</p>

برگزاری کلاس‌های مجازی آموزش مقدماتی زبان و ادبیات کردی

یکی از بزرگترین اقدامات صورت گرفته این کمپین و در نوع خود بی نظیر در ایران، برگزاری کلاس‌های مجازی آموزش زبان و ادبیات کردی در دانشگاه کردستان بوده است که در دو نوبت ثبت نام، تعداد ۳۲۷۳ نفر از سراسر ایران و جهان در این کلاس‌ها ثبت‌نام نموده و برای اولین بار در ایران و دانشگاه کردستان، همزمان و به صورت آنلاین در این کلاس‌ها شرکت نمودند و برای هر یک از آن‌ها گواهی حضور در کلاس صادر شد. برای برگزاری این کلاسها، با توجه به ظرفیت محدود به ۱۰۰۰ نفر استفاده از سامانه مجازی دانشگاه و همچنین بستر زنده آپارات بصورت لینک با وبسایت دانشگاه استفاده شد. لازم به ذکر است که بعد از اتمام کلاس‌ها هم فیلم آموزشی آن کلاس‌ها در قالب پکیجی آموزشی بر روی وبسایت دانشگاه جهت استفاده در اختیار عموم قرار گرفت. در همین راستا هم کلاس‌هایی دیگر از سطح‌های دیگر آموزش زبان کردی شامل بخش صرف و جمله‌سازی نیز برگزاری شد که با استقبال بی نظیر علاقمندان روبه‌رو شد.

پخش زنده دوره مجازی آموزش مقدماتی زبان و ادبیات کردی

نمونه‌ای از پوستره‌های طراحی شده جهت شرکت در کلاس‌های مقدماتی آموزش زبان و ادبیات کردی

چی دهئوسین و چۆن دهئوسین؟

CV	Bā, čī, na	با، چ، نه
CVC	sar, diŋ, šēr	سەر، دل، شیر
CVCC	sārd, pird, sewt	سەرد، پەرد، سەول
CCV	xwā, gwē,	خوآ، گوئ
CCVC	xwēš, swēr, šwēn	خویش، سویر، شوین
CVCCC	řoyšt	رۆیشت
CCVCC	xwayšk, xwāst, xwārd	خوایشکی، خواست، خوآرد
CCVC	stran	ستران

۳۰ نه بزوین

ب پ ت ج چ ح خ د ز ژ س ش ع غ ف ق ک گ م ن و ۆ ه ی ر ل ل ف

۹ بزوین

بزرۆکه ه ل ا و ۆ وو ۆ ی ی

نمونه‌هایی از اسلایدهای مربوط به کلاس‌های آموزش مقدماتی زبان و ادبیات کردی

آموزش ورزش در خانه

در راستای ایجاد نشاط فردی و اجتماعی و همچنین ضرورت سلامت جسمانی شهروندان، برنامه‌ای تحت عنوان آموزش ورزش در خانه تولید گردید. آموزش ورزش در خانه در دو بخش بانوان و آقایان با مدیریت اعضای تربیت‌بدنی دانشگاه کردستان به صورت ویدئوهای آموزشی تولید شد. ویدئوهای کوتاهی تهیه شده و به مرور از طریق کانال اطلاع‌رسانی کمپین در تلگرام و اینستاگرام منتشر و در اختیار شهروندان قرار گرفت. هدف از تهیه این ویدئوهای ورزشی که در مجموع در حدود یک ساعت زمان داشتند تقویت سیستم تنفسی و ریه‌ها بوده و در نهایت علاوه بر سلامت جسمانی سلامت روانی و نشاط اجتماعی را مورد تأکید قرار دادند.

خلاصه فعالیت کمیته تولید محتوا و روابط عمومی

شماره	نوع فعالیت	تعداد
	ویدئو های منتشر شده در اپارات و شبکه های اجتماعی	۵۵
۲	تعداد دوده های آموزشی برگزار شده	۶
۳	تعداد پوسترهای منتشر شده	۱۲۰
۴	نوشتارهای علمی منتشر شده	۲۵
۵	تعداد پستهای منتشر شده در کانال تلگرامی کمپین	۱۷۰
۶	تعداد شرکت کنندگان دوره اول آموزش زبان مقدماتی کردی	۳۲۷۴
۷	تعداد شرکت کنندگان دوره دوم آموزش زبان مقدماتی کردی	۱۷۷۳
۸	مجموع بینندگان دو دوره برگزار شده در آپارات به صورت زنده (نفر)	۳۰۲۷
۹	مجموع زمان نمایش دو دوره برگزار شده در آپارات به صورت زنده (ساعت)	۱۰۷۵

۲- کمیته جامعه شناسی و روانشناسی

این کمیته با هدف پرداختن به ابعاد تخصصی بیماری کووید ۱۹ از منظر اجتماعی و روانی تشکیل شد. تا کنون بخش زیادی از محتوای تخصصی کمپین توسط اساتید دانشگاه کردستان در این کمیته تولید و منتشر شده است. اهم فعالیت‌های این کمیته به شرح زیر بوده است:

- تهیه نوشتارهایی تخصصی در رابطه با ویروس کرونا و فرهنگ‌سازی در این مورد توسط اساتید گروه‌های آموزشی دانشگاه از جمله گروه‌های جامعه‌شناسی و روانشناسی.
- حضور اعضا و هیئت علمی دانشگاه کردستان در رسانه‌های مختلف و بیان دیدگاه و نظرات خود در رابطه با ویروس کرونا.
- آموزش خانواده‌ها توسط مرکز مشاوره دانشگاه کردستان در رسانه‌های مختلف.
- آگاه‌سازی و فرهنگ‌سازی از طریق انتشار پوستر و تراکت‌های آموزشی و مشاوره‌ای.
- شناسایی و ساماندهی همکاران و دانشجویان مستعد با نهادهای اجرایی مانند دانشگاه علوم پزشکی و هلال احمر.
- ارائه خدمات مشاوره‌ای به افراد و خانواده‌های درگیر با بیماری کرونا در همکاری با سازمان هلال احمر.

نمونه‌هایی از محتواهای نوشتاری منتشر شده توسط استادان گروه روانشناسی، مشاوره و جامعه‌شناسی دانشگاه کردستان

۳- کمیته تهیه مواد و محلول‌های ضد عفونی

این کمیته با هدف کار تخصصی بر روی تولید مواد و محلول‌های ضد عفونی کننده با توجه به پتانسیل‌های موجود در دانشگاه تشکیل شده است. تا از این طریق هم رسالت علمی و هم رسالت اجتماعی دانشگاه محقق و مورد توجه قرار گیرد. در این راستا فعالیت‌های زیر در این کمیته صورت گرفته است:

- تهیه محلول ضد عفونی کننده Quaternary ammonium compound based on ion-liquid polymers توسط عضو هیئت علمی گروه شیمی دانشگاه کردستان.
- تهیه و توزیع مایع ضد عفونی کننده آب ژاول توسط معاونت فرهنگی و اجتماعی دانشگاه با همکاری و همت گروه‌های دانشجویی (بسیج دانشجویی و جامعه اسلامی دانشجویان).

تهیه محلول ضد عفونی کننده

با تلاش نخبگان دانشگاهی و گروه شیمی دانشگاه کردستان در زمان شیوع ویروس کرونا ضدعفونی کننده‌ای تحت عنوان "Quaternary ammonium compound based on ion-liquid polymers" تولید و به بهره‌برداری رسید. دکتر زاهد شمی عضو هیئت علمی گروه شیمی دانشگاه کردستان و مدیرعامل شرکت میدیا شیمی مستقر در پارک علم و فناوری کردستان موفق به تولید پایلوت (هم اکنون با راکتور آزمایشگاهی ۲۰ کیلوگرم در روز) نوعی از افزودنی‌های نمک‌های آمونیوم نوع چهارم پلیمری بر پایه مایعات یونی پلیمری (Ion-Liquid polymers) شده است. این افزودنی نه تنها در کشور تولید نمی‌شود، بلکه با توجه به شواهد و بررسی منابع علمی نشان می‌دهد که فرمولاسیون این ماده ویژه در کشورهای پیشرفته نیز تولید نشده است. لازم به ذکر است این نوع افزودنی‌ها هنوز در کشور تولید نمی‌شوند و اگر هم مورد استفاده قرار می‌گیرند تمام آن‌ها وارداتی هستند، بنابراین نیاز به تولید این نوع مواد به ویژه در شرایط حاد کنونی حائز اهمیت خواهد بود.

بیشتر از ۷۰ درصد مواد این فرمولاسیون در داخل کشور تولید شده است و بقیه آن به وفور در داخل کشور موجود است و جزو کالاهای تحریمی نمی‌باشند. نتایج کیفی کشت مخلوطی از باکتری‌های گرم مثبت و منفی نشان می‌دهد که بعد از ۳۰ ثانیه تمام باکتری‌های بیمارستانی موجود در محیط کشت، توسط این فرمولاسیون با غلظت ۱۰۰ ppm از بین رفته‌اند. البته در تست‌های دقیق بالینی دیگری هم که انجام شد نتایج کشف این محلول بسیار رضایتبخش بوده است. اما فرمولاسیون و مقایسه آن با نمونه‌های خارجی به خوبی موید کارایی ضدعفونی کننده ویژه این محصول می‌باشد. به علاوه این فرمولاسیون قابل گسترش بوده و با تغییر در شیمی ساختاری آن می‌توان محصولات متنوع دیگری هم تولید کرد.

تولید مواد ضدعفونی کننده با اتانول ۷۵ درصد

با توجه به نیاز مبرم کشور و منطقه به مواد مختلف ضد عفونی کننده جهت مهار کرونا، در دانشگاه کردستان در قالب کمپین مبارزه به کرونا اقدامات مختلفی جهت تولید و توزیع مواد ضد عفونی کننده مختلف صورت گرفت. در این خصوص با استفاده از ظرفیت‌های دانشگاه و توانایی اعضا هیات علمی آن تولید اتانول (الکل طبی)، با طراحی و ساخت

فرمانتور مناسب تولید تخمیری الکل طبی را با استفاده از مواد قندی در دسترس آغاز نمودند و اولین نمونه الکل طبی را با خلوص ۷۵٪ بعد از حدود دو هفته در آزمایشگاه تولید نمودند. از اتانول تولیدی همراه با گلیسرین و اندکی اسانس، حدود سی بطری ضد عفونی کننده دست تولید شد. بعد از تولید موفقیت آمیز اتانول طبی با کیفیت بالا، مقدمات واحد نیمه صنعتی با ظرفیت حدود ۴۰۰ تا ۵۰۰ لیتر اتانول ۹۶٪ در ماه انجام شد و در حال حاضر اتانول طبی با خلوص ۹۶ درصد در دانشگاه کردستان جهت مصارف بیمارستانی و مواد ضد عفونی کننده تولید می‌گردد.

طراحی و ساخت دستگاه ونتیلاتور (دستگاه تنفس مصنوعی)

دو نفر از اعضای هیئت علمی گروه مهندسی برق و مهندسی مکانیک دانشگاه کردستان اقدام به طراحی و ساخت دستگاه ونتیلاتور نموده‌اند. قطعات مکانیکی دستگاه و برد الکترونیکی آن تکمیل گردید. طرح اولیه این دستگاه با در نظر گرفتن نمونه‌های خارجی موجود آماده شد. برآوردها نشان داد پیش‌بینی اولیه از قیمت محصول، حدود بیست درصد نمونه خارجی بود. تست‌های لازم برای این دستگاه انجام شد ولی به دلیل تولید بالای آن در داخل و عدم نیاز بیمارستانها تولید این دستگاه فعلاً متوقف شده است.

دستگاه ونتیلاتور

تهیه و توزیع مایع ضد عفونی کننده آب ژاول

معاونت فرهنگی و اجتماعی دانشگاه کردستان در راستای مسئولیت اجتماعی خود در مبارزه با شیوع بیماری کرونا و همچنین پیشبرد اهداف کمپین مبارزه با کرونا در دانشگاه کردستان، با همکاری و همت گروه‌های دانشجویی (بسیج دانشجویی و جامعه اسلامی دانشجویان دانشگاه کردستان) اقدام به تهیه و توزیع مایع ضد عفونی کننده آب ژاول نمود. در مرحله اول کارگاه تهیه مایع ضد عفونی در محل آزمایشگاه تحقیقات آب (گروه علوم و مهندسی آب دانشکده کشاورزی) در تاریخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۹ با حضور مسئولین دانشگاهی و استانی راه اندازی شد. در این کارگاه در دو مرحله در حدود ۳۵ هزار لیتر (۸۷۰۰ واحد) محلول آب ژاول (وایتکس) به صورت یک درصد (۱٪) در ظروف ۲۷۰۰ و ۱۵۰۰ میلی لیتری تهیه و همراه با اقلام بهداشتی دیگر توسط گروه های جهادی دانشجویی در ایام نوروز ۱۳۹۹ به صورت رایگان در مناطق محروم استان و در شهرستان‌های سنندج، بانه، سقز و قروه توزیع گردید. همچنین در مرحله دوم ۱۸ هزار و ۵۰۰ لیتر (۱۱۰۰۰ واحد) محلول آب ژاول به صورت یک درصد (۱٪) در مناطق محروم استان توزیع گردید.

تهیه و توزیع محلول‌های ضد عفونی توسط دانشجویان بسیجی دانشگاه کردستان

ضد عفونی کردن تمام اماکن دانشگاه کردستان

- سراهای خوابگاهی دخترانه و پسرانه دانشگاه کردستان

- دانشکده‌های دانشگاه کردستان
 - زمین‌های ورزشی و سالن‌های ورزشی دانشگاه کردستان
 - سلف سرویس‌های دانشجویی و کارمندان
 - مجتمع‌های آموزشی دانشگاه
 - سازمان مرکزی و بخش‌های اداری آن
 - پارک‌ها و اماکن استراحتگاهی دانشگاه کردستان
- لازم به ذکر است که این اقدامات در چندین نوبت صورت گرفته است و تا پایان این شرایط همچنان ادامه می‌یابد.

آماده‌سازی مکان‌های دانشگاه جهت استفاده از آن در مواقع اضطراری

دانشگاه کردستان مکان‌هایی که در مواقع ضروری و حساس می‌تواند در راستای کمک رسانی به جامعه متمر ثمر واقع گردد شناسایی کرد تا در صورت ضرورت و جدی شدن بیماری کرونا با همکاری و هماهنگی دانشگاه علوم پزشکی استان کردستان تجهیز نماید. از جمله این فضاها می‌توان به مهمانسرا و سالن‌های ورزشی دانشگاه اشاره نمود.

۴- کمیته دانشجویی

این کمیته با هدف بسیج امکانات و پتانسیل‌های موجود در میان دانشجویان شکل گرفت. در این راستا هم از پتانسیل انسانی دانشجویان در راستای فعالیت‌های داوطلبانه و عام‌المنفعه سود برده شد و هم از پتانسیل رسانه‌های دانشجویی استفاده شد. نمونه‌های از برنامه‌های کمیته دانشجویی کمپین کردستان علیه کرونا به شرح زیر بوده است:

- انتشار مطالب و محتواهای تولیدشده کمپین در رسانه‌های مختلف دانشجویی و سراسری.
- تولید و انتشار مطالب و محتواهایی در رابطه با مسائل بهداشتی و مراقبتی.
- فرهنگسازی در رابطه با ماندن افراد در خانه و بیرون نیامدن.
- ایجاد چالش‌هایی نظیر کتابخوانی و تشویق افراد جهت ماندن در خانه.
- برگزاری مسابقه‌های مجازی دانشجویی مانند مسابقه کتابخوانی، شعر، داستان نویسی و غیره.

نمونه‌های از کارهای طراحی شده برای دانشجویان داوطلب در امر اطلاع‌رسانی

کمک‌های مادی دانشگاه کردستان به نیازمندان

در ادامه فعالیت‌های علمی در خصوص تولید محتواهای علمی، تولید و توزیع مواد ضدعفونی، بخشی از فعالیت‌های دانشگاه در این ایام بر کمک به نیازمندان متمرکز شد. بطوریکه در نوبت اول ۱۴۰۰ بسته اقلام خوراکی و بهداشتی به مبلغ هر بسته یکصد و شصت هزار تومان با همکاری بسیج دانشجویی، بین خانواده‌های کم بضاعت شهر سنندج توزیع شد. همچنین با کمک‌های اعضای هیات علمی تعداد ۴۰۰ بسته اقلام معیشتی به ارزش ۷۵ میلیون تومان مابین خانواده دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد دانشگاه کردستان و نیازمندان در سطح استان نیز توزیع شد.

ارتباط با سایت ها و کانالهای فضای مجازی در شهرستانهای مختلف

دانشگاه کردستان با راه اندازی کمپین کردستان بر علیه کرونا در کمک به مهار شیوع این ویروس محتوای تولیدی و اقدامات مفید خود را از طریق سایت ها و کانال شهرستانهای مختلف در اختیار عموم مردم قرار دارد. در این رابطه سایتها و کانالهای مجازی همکار در ۱۹ شهرستان به ترتیب مهاباد (کرونا را جدی بگیرم، هاژه، ریکار)، سقز (سقز روداو، واکاوی و شارنیوز)، مریوان (زریبار خبر)، قروه (سراب قروه، کمپین مردمی پیشگیری از کرونا) سردشت (سردشت روداو، سردشت آنلاین و بلوط زاگرس)، بانه (بانه ۲۴، بانه نیوز)، پاوه (پاوه پرس)، بوکان (بوکان آنلاین و زریان مکریان) جوانرود (کلاغ جوانرود)، روانسر (شار روانسر)، کامیاران (کوردستانه که م و کامیاران)، بیجار (بیجار من و کمپین بیجارها برای شکست کرونا)، دهگلان (دهگلان شیدا و تلویزیون دهگلان)، سروآباد (سول آوا خبر)، کرمانشاه (کرمانشاه ۲۰ و مردم کرمانشاه) و دیواندره (شاره کهم دیواندره و شار دیواندره) بودند.

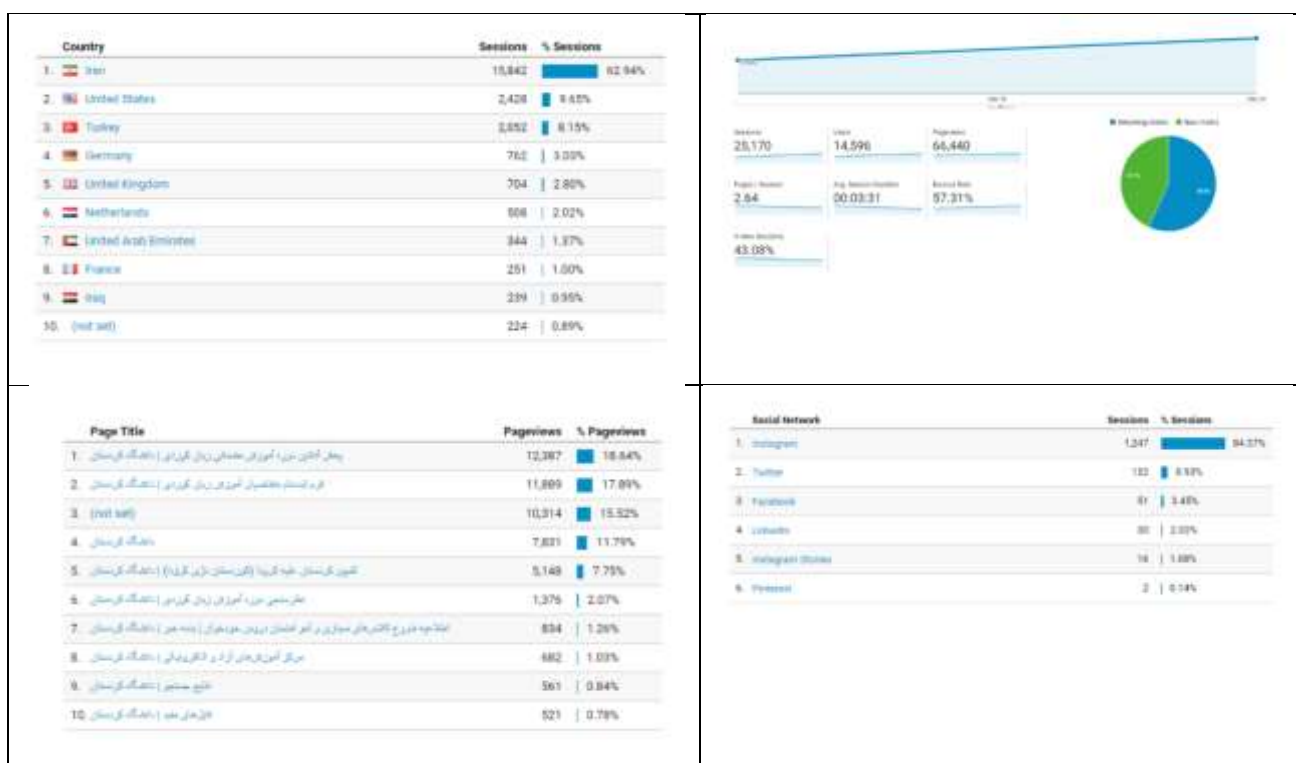
نتیجه‌گیری در رابطه با فعالیت کمپین

این کمپین با توجه به شرایط موجود و آنچه در آینده رخ خواهد داد، فعالیت و اقداماتی را جهت مقابله با این ویروس و آگاه‌سازی مردم در دستور کار خود قرار داد. مکاتبه و ارتباط با سازمان بهداشت جهانی (WHO) در راستای افزایش تولیدات علمی و استفاده از تجارب طرفین در راه نیل به اهداف در مسیر مقابله با ویروس کرونا فعالیت کمپین را سطح جهانی منعکس نمود. استفاده از ظرفیت و پتانسیل‌های موجود در دانشگاه و بدنه آن اعم از استادان، دانشجویان و کارمندان، از اهدافی بود که این کمپین در راستای پیشبرد هر چه بیشتر و بهتر در جهت مقابله با ویروس کرونا مورد توجه قرار گرفت. خوشبختانه با تلاش‌های شبانه‌روزی مجموعه نتایج مثبت آن آشکار و دانشگاه کردستان در انجام رسالت اجتماعی خود سربلند بیرون آمد.

مجموعه اقدامات صورت گرفته در کمپین کردستان علیه کرونا از یک سو رسالت علمی و اجتماعی دانشگاه را پررنگ‌تر کرد و از سویی دیگر بازخورد مثبت اجتماعی را به دنبال داشت. نتایج نشان از تأثیرگذاری فعالیت‌های علمی و اجتماعی دانشگاه کردستان دارد. خوشبختانه استقبال خوبی از کمپین مذکور در جامعه صورت گرفت. به گونه‌ای که در کلاس آنلاین آموزش مقدماتی زبان کردی افزون بر ۳۰۰۰ نفر از کشورهای مختلف شرکت داشتند. همچنین گزارش اخیر که از گوگل دریافت شده، حاکی از مراجعه قابل توجه علاقمندان و مخاطبین به صفحه کمپین در وبسایت دانشگاه

است. این امر نشان از اعتماد اجتماعی به فعالیت‌های دانشگاه و کمپین کردستان علیه کرونا دارد. مرجعیت علمی و آموزشی دانشگاه در جامعه به واسطه‌ی این کمپین پررنگ‌تر شده و خوشبختانه پتانسیل‌های این امر در دانشگاه کردستان موجود بود. بر این اساس فعالیت‌های این کمپین همچنان ادامه دارد و برنامه‌های متنوعی در دستور کار قرار دارد تا طرح فاصله‌گذاری اجتماعی و استفاده از ماسک با سهولت به پیش برود و هم ایام قرنطینه برای هم‌وطنان گرامی ایامی همراه با آموزش و آگاهی‌برگرفته از فعالیت‌های دانشگاه کردستان باشد.

گزارش دریافتی از گوگل از مراجعه به سایت دانشگاه

نمونه‌هایی از محتوای تولیدشده توسط اساتید دانشگاه کردستان

نویسنده: دکتر اسعد وزیری (متخصص ایمنی‌شناسی، عضو هیات علمی دانشگاه کردستان)

در همه‌گیری جهانی ویروس Covid 19، با یک ویروس جدید و بسیار واگیر در مقابل کل انسان‌ها در کره زمین بعنوان جمعیت حساس و فاقد مقاومت قبلی روبرو هستیم. ویروس از راه‌های مختلف از جمله هوای تنفسی، عطسه، سرفه و بزاق فرد آلوده محیط اطراف و دیگران را آلوده می‌سازد و میتواند بیش از ۸ ساعت در هوا معلق باقی بماند. ویروس‌ها برای زنده ماندن و تکثیر به بدن انسان نیاز دارند به عبارت دیگر هر شخص آلوده به کارخانه تکثیر ویروس تبدیل میگردد و اگر قرنطینه نشود در اشاعه آلودگی و زنده مانی با ویروس همکاری میکند! مهم است بدانیم ویروس بعد از ورود به بدن فرد جدید در ۲ تا ۱۰ روز اول علائمی ندارد اما این افراد ظاهراً سالم میتوانند از راه بازدم، عطسه، سرفه و مدفوع دیگران را در خانواده، محل کار، بازار و... آلوده کنند. تا کنون درمانی برای این ویروس جدید شناخته نشده است بهترین راه فراگیر برای محافظت از جان خود و هم‌نوعان شکست زنجیره انتقال از طریق "ماندن در خانه" است. رعایت موارد بهداشت فردی و محیط بر اساس دستورالعمل‌های تایید شده از طرف نظام سلامت کشور به ویژه در هر مورد خروج از خانه و یا ورود هر ماده غذایی یا شیئی به منزل بسیار ضروری است. اقدامات نظام سلامت کشور در بیماریابی، قرنطینه و درمان مبتلایان در صورتی موفق خواهد بود که مردم با "ماندن در خانه" به صورت هم‌زمان و همگانی در شکست زنجیره انتقال ویروس همکاری نمایند. نقطه ضعف بشر در مقابل این ویروس، تراکم بیش از حد جمعیت است برای کاهش تماس بخش عمده‌ای از فعالیت‌ها ما به حالت تعطیل در آمده است تکمیل کننده این اقدامات "ماندن در خانه" توسط مردم است. با استفاده از تجارب و دانش موجود به زودی واکسن‌های موثر و تحریک کننده دستگاه دفاعی بدن ساخته شده و بهترین انتخاب دارو برای درمان نیز شناخته خواهد شد. اما تا قبل از آن زمان، هر گونه ساده‌انگاری و عدم توجه به اصول بهداشتی اعلام شده به عنوان یک خودکشی و به خطر انداختن جان هم‌نوعان بی‌دفاع محسوب میگردد. هیچ آزمایش علمی بر روی برخی روش‌ها از جمله خوردن الکل، سیر، سرکه، ترب

سیاه، فلفل، انواع جوشانده، استفاده از سشوار و سونا و . . . به عنوان راههای پیشگیری یا درمان ویروس کرونا انجام نشده و توصیه های مذکور فاقد مبنای علمی هستند. این روشها در بهترین حالت و در صورت مضر نبودن فرصت طلایی تشخیص، درمان و مراقبت ویژه قبل از وخامت را از بیماران می گیرند.

نویسنده: دکتر امید قادرزاده (عضو هیئت علمی گروه جامعه شناسی دانشگاه کردستان)

در شرایط کرونایی، خود مراقبتی و ماندن در خانه و خود قرنطینه سازی اختیاری به عنوان اصلی ترین راه قطع زنجیره شیوع ویروس کرونا به همگان توصیه می شود. راهبرد خود قرنطینه سازی و ماندن در منزل؛ راهبردی سهل و ممتنع است. سوال این است که این راهبرد برای چه گروههایی سهل الوصول و برای چه گروههایی ناممکن است. پاسخ را بایستی در حجم و اشکال سرمایه اقشار مختلف جامعه جستجو نمود. مطالعات موجود گویای بهره مندی نازل اقشار جامعه از سرمایه اقتصادی دارد. کار در کردستان علاوه بر زمینه های ساختاری، از جبر اکولوژیک نیز متاثر است. در چند سال اخیر، میزان ساخت و ساز بدلیل شرایط اقتصادی کاهش پیدا کرده و به تبع آن فرصت کار برای دهها شغل مرتبط و بالاخص استادکاران و کارگران ساختمانی به کمتر از ۵ ماه در سال (آن هم به شکل نامتناوب) تقلیل پیدا کرده است؛ دستفروشی، کولبری، مسافربری، مهاجرت کاری به کلان شهرها بدیل های بقا برای بخش قابل توجهی از ساکنان این استان بوده است. بی جهت نیست که هنوز برای ما مسافرت با بیماری و کار تداعی می شود. زنان سرپرست خانوار، کولبران، کودکان کار، دستفروشان، فروشندگان خرد، رانندگان درون شهری، کارگران و استادکاران ساختمانی، آرایشگران، خیاطان، تعمیرکاران و صدها صنف دیگر این روزها حال خوشی ندارند و سردی زمستان بر زندگی آنها سایه افکنده است. هنوز بخش قابل توجهی از جامعه زیر چتر نهادهای حمایتی قرار ندارند. بالا رفتن هزینه زندگی، قسطی و استیجاری شدن زندگی، و نرخ بالای تکفل در شرایط فعلی زندگی را بسیار سخت نموده است. در شرایط سخت کنونی، احیای مسئولیت اجتماعی دولت ها بسیار حیاتی است. از دهه هفتاد خورشیدی با کناره گیری تدریجی دولت از مسئولیت های اجتماعی، تامین نیازهای زحمتکشان و تهی دستان به بازار سپرده شده است. این سیاست امروز بیش از هر زمان دیگری نیاز به واسازی و بازسازی با رویکرد اجتماعی کردن دولت دارد. فلذا جهت

گیری های مقطعی نظیر به تعویق انداختن دو ماهه پرداخت قبوض و اقساط و اعطای بسته های حمایتی نمی تواند جایگزین تغییر سیاستی شود. ضمن آنکه بسته حمایتی دولت، با برآوردی ساده، بخش قابل توجهی از نیازمندان را در برنخواهد گرفت. امروزه خیریه ها و سازمانهای مردم نهاد بواسطه تجدید کارکرد، خلا دولت را در زندگی اقشار تهیدست و آسیب پذیر جامعه پر کرده اند. تغییر نگاه تراحم آمیز به سازمان های مردم نهاد و مهیا نمودن ساخت فرصت های نهادی و ساختاری برای فعالیت سازمان های مردم نهاد در شرایط امروز ضرورت دارد. بسط مسئولیت پذیری اجتماعی، تقویت همبستگی اجتماعی، تغییر فرهنگی، توانمندسازی و تاب آوری جامعه و ذینفعان از اصلی ترین کارکردها و رسالت های سازمان های مردم نهاد در دنیای معاصر به شمار می رود. تمرکز نهادهای مدنی بر نیازهای عینی، فوری و فوری از اقتضائات شرایط اضطرار است. ضمن ارج نهادن بر اهمیت والای چنین تلاش هایی، برنامه های میان مدت و بلند مدت نهادهای مدنی بایستی معطوف به بازسازی اجتماعی، تقویت نوع دوستی و تعهد اجتماعی، تقویت هویت اجتماعی، آگاهی بخشی، افزایش مهارت های زندگی و تاب آوری اقشار آسیب پذیر، دامن زدن به فرهنگ فقر و بازنگری در نشانگان فرهنگی (باورداشت ها، سنن، رسوم عرفی و اخلاقی و مناسک اجتماعی) باشد. جامعه کردستان از انشقاق و چندپارگی رنج می برد. نهادهای رسمی و غیررسمی از ترمیم شکاف های اجتماعی عاجز مانده اند. غلبه بر بحران های پیش رو نیاز به همفکری، همدلی و همگرایی دارد. در رویارویی با ویروس کرونا امروز با انواع اجتماعات در دنیای واقعی و مجازی روبرو هستیم. تخصصی شدن مأموریت این اجتماعات بالاخص سازمان های مردم نهاد ضروری است. تعدد اجتماعات یاد شده بیش از هر چیز موید ضعف همگرایی اجتماعی است. جهت گیری های محفلی و محدود این اجتماعات اثرگذاری بیرونی خیریه ها، سازمان های مردم نهاد و کمپین ها را کاهش داده است. صحبت از مسئولیت اجتماعی دولت ها و سازمان های مردم نهاد به معنای نادیده انگاشتن تکالیف و تعهدات انسانی نیست. نوع دوستی، همدلی و دستگیری در فرهنگ ما نوعی فضیلت مدنی محسوب می شود. به قول سعدی علیه الرحمه "تو کز محنت دیگران بی غمی نشاید که نامد نهند آدمی". انسانیت انسان با همکاری و دستگیری هموعان تداعی می شود. خود مراقبتی و قرنطینه خانگی من و شما بدون خود مراقبتی دیگران ره به جایی نخواهد برد. اگر می خواهیم از مخاطرات ویروس در امان بمانیم، هر یک از ما موظفیم که شرایط ماندن اطرافیان را نیز در خانه مهیا کنیم و پیش شرط اصلی آن، کمک به رفع نیازهای معیشتی اطرافیان، همسایگان، و هم محله ای ها در حد توان است. وقت آن است تا با سهیم نمودن خود در کاهش آلام هموعان، انسانیت خود را به اثبات برسانیم.

نویسنده: دکتر خالد احمدزاده (عضو هیات علمی گروه علوم اقتصادی دانشگاه کردستان)

اگر از زاویه اقتصادی به موضوع «در خانه ماندن در شرایط کرونایی» نگریسته شود و در انتظار اثرات خوب این توصیه‌ها باشیم؛ باید بپذیریم عاملان اقتصادی در وضعیت اخیر متناسب با انگیزه‌ها و اولویت‌بندی ترجیحات خود تصمیم میگیرند و دست به انتخاب میزنند. این نوشتار با رویکرد اقتصادی، چگونگی اثربخشی توصیه‌ها و رسالت دولت، بخش خصوصی و خانوارها را با ارائه اقدامات عملی تبیین می‌نماید. اقتصاد به عنوان «علم انتخاب» در کنار مفهوم «هزینه فرصت» رسالت خود را بهتر نمایان می‌سازد. سرپرست خانوار در شرایط حاد فعلی باید تصمیم بگیرد؛ فعالیت اقتصادی خود را متوقف و از درآمد حاصله آن چشم‌پوشی کند و در ازای آن به مصون ماندن خود، اعضای خانواده و جامعه از نگرانی‌ها و احتمال ابتلا به کرونا و تحمیل هزینه‌های فزاینده آتی درمانی آن بیندیشد و امیدوار باشد. دیگر عاملان اقتصادی (تولیدکنندگان و فعالان اقتصادی) در مواجهه با توصیه در خانه ماندن، دست به انتخاب خواهند زد و در خصوص دستیابی به سود گاه‌ها نسبتاً بالای حاصل از فعالیتهای جاری خود در بازار تصمیم خواهند گرفت.

علیرغم اینکه دولت با معضلات اقتصادی زیادی از قبیل کسری بودجه و تراز پرداختها، رکود تورمی، بیکاری و ... مواجه است ولی لازم است ازدیاد بار هزینه‌ها و افزایش مخارج خود برای مقابله موثر و هدفمند با ویروس کرونا با رویکرد وظیفه‌تأمین و تضمین سلامت جامعه را بپذیرد. زیرساختهای اولیه و اضطراری حوزه سلامت را مهیا و تخصیص بودجه ویژه پیشگیری و درمان برای این حوزه را افزایش دهد. برای مقابله با احتمال تورم ناشی از افزایش مخارج دولتی، کاهش سهم و درصد مخارج غیرضرور و زیاد برخی دستگاهها و نهادها و هدایت منابع و بودجه به سمت حوزه بهداشت و درمان (برای پیشگیری، درمان و آموزش) و حمایت از اقشار آسیب‌پذیر جامعه در وضعیت فعلی میتواند در تعادل بخشی اقتصادی نقش آفرینی کند. شناسایی گروه‌های هدف با سطح درآمدی پایین و حتی متوسط به پایین بویژه در حاشیه شهرها و سکونت‌گاههای غیررسمی و روستاها و پاسخ به نیازهای فعلی آنها برای رعایت به درخانه ماندن میتواند بسیار اثربخش باشد. مواردی از قبیل کاهش بار مالیاتی و اعلام معافیتها، اعطای سوبسیدهای ویژه درمان با تمرکز بر اقشار آسیب‌پذیر و دارای بضاعت مالی اندک، تشویق و تسهیل‌گیری در استفاده از خدمات آنلاین قبوض و امورات

بانکی، اتخاذ تدابیری عملی برای توزیع مواد غذایی سالم به دلیل نیاز به تعطیلی مراکز خرید و تامین مایحتاج ضروری مردم و ... در اجرای تصمیم به در خانه ماندن و سلامتی جامعه میتواند کمک شایانی بنماید. دولتهای محلی (شهرداریها) به دلیل اخذ مالیات و عووض مختلف از طبقه شهری، علیرغم مشکلات بودجه‌های فعلی خود میتوانند در اعمال تخفیف و به تعویق انداختن سرفصلهای مختلف پرداخت عوارض با کاهش دغدغه کاسبان بازار، جامعه شهری را همراهی نمایند و مانع تجمع‌های پرتراکم برای پرداختها در صفهای طولانی و تسویه پایان سال خود باشند.

کارفرمایان و صاحبان بنگاه‌های اقتصادی، مدیران شرکتهای تولیدی و خدماتی علیرغم مواجهه با معضل رکود و بازده پایین در شرکت خود طی سنوات اخیر میتوانند با اعطای مرخصی با حقوق، عدم قطع پوششهای بیمه‌ها و سوبسیدها برای حمایت از کارکنان و خانواده‌هایشان در دوران بحران کرونایی با جامعه همگام شوند. نیروی کار در دوران بعد از گذر معضل برای مجموعه شرکت و سازمان با بهره‌وری بالاتر، عملکرد بالاتری از خود به پاسداشت این ملاحظات قبلی به نمایش خواهد گذاشت. حضور استرس‌آور نیروی کار در سازمانها و شرکتهای بدون کارایی لازم تنها بارهزینه‌های مجموعه را بالا میبرد و با کاهش رضایت‌مندی و عملکرد پایین همراه است. حافظه اقتصادی جامعه فراموش نخواهد کرد؛ فعالان اقتصادی استان کردستان در زمان وقوع زلزله و سیل سال قبل و نیز پیشتر چگونه با هدایت کمکهای مردمی خود نقش‌آفرینی کردند. صرفنظر کردن فعالان اقتصادی از درآمدها و سودهای چه بسا زیاد در دوره موجود کرونایی و همگامی با جامعه و خانواده خود؛ در دوران پس از کرونا، به عنوان سرمایه اجتماعی و برند اعتماد، سیل تقاضاها برای خرید را به سمت همراهان و اخلاقمداران تجاری مذکور سرازیر خواهد کرد و حتی تحقق درآمدهای آتی چند برابری دور از انتظار نیست. خوشبختانه خبرهای خوب و امیدبخشی از فعالیت بخشهای مردم نهاد و مشارکت فعالان بازار و خیرین در شهرهای استان به گوش میرسد و عزم جامعه را برای همنوایی با این کار نیک، راسخ نموده است. به همان اندازه که توصیه به اخلاقمداری در کسب و کار در میان اقشار و طیفهای جامعه در شرایط موجود ضرورت دارد؛ تنبیه و مجازات جدی، عملی و قانونی سودجویان از این شرایط با تجمیع درآمدهای محتکرانه با انبار کردن اجناس و به مخاطره انداختن افراد جامعه نیازمند، ضرورت دوجندان دارد.

نویسنده: دکتر حسین دانش‌مهر (هیئت علمی گروه جامعه‌شناسی دانشگاه کردستان)

در سده حاضر، نظام برنامه ریزی هم به لحاظ جهت و هم الزامات اجرایی در سطوح تئوری و تجربی دچار دگرگونی هایی شده است. یکی از این دگرگونی ها بازگشت و توجه به اجتماعات محلی است که قرار است خود به هدف و ابزار توسعه بدل گردند. در نوشتار حاضر سعی بر این است ضمن تبیین نقش و جایگاه اجتماعات محلی در مدیریت مسئله کرونا، استراتژی هایی نیز بر اساس رویکرد دارایی و نیازهای این جوامع برای کاهش مخاطرات و مدیریت مسئله ارائه گردد.

بخش اول - نگاه جامعه محور به مسئله کرونا

مدیریت بحران ناشی از کرونا، از منظر توجه و بکار گرفتن ظرفیت های اجتماعات محلی امکان پذیر است. اجتماعات محلی بهتر از هر فرد و نهادی قادر به شناسایی و معرفی ظرفیت های خود در این شرایط و تعیین اولویت ها و نیازهای واقعی خود هستند. رجوع به جوامع محلی ما را از خطای نظام برنامه ریزی از بالا به پایین برحذر میدارد، باعث بهره وری بیشتر منابع مادی و سرمایه انسانی ای می شود که در این مقطع زمانی در اختیار داریم. فعالیت هایی که در سطوح خرد و کلان به منظور مدیریت کرونا انجام میگیرد، قابل انتظار است که از یکسو منجر به کاهش شرایط آسیب پذیر و از سوی دیگر شناسایی ریشه های این آسیب پذیری گردد، اجتماعات محلی با درک عمیق از وضعیت فعلی، روایت گر خوبی از فهم مسئله هستند. نگاه جامعه محور به مدیریت کرونا و کاهش مخاطرات آن، باعث بسیج بهتر ظرفیت های جامعه از جمله نیروهای جوان، معتمدین و نخبگان گرفته تا ساماندهی کمک ها و شناسایی گروههای فرودست و بینوا می شود. در شرایط فعلی جامعه هم بازیگر اصلی و هم ذینفع اصلی است، لذا امری بدیهی است که سیاست های جامعه محور را در کنار دیگر سیاست ها به دستورالعمل های عملیاتی تبدیل نماییم. مردم را در کل فرآیند مدیریت جامعه محور مشارکت دهیم، از تجزیه و تحلیل موقعیت ها و برنامه ریزی ها گرفته تا اجرای آن (نه فقط کمک کننده صرف) سازمان های مردمی و جامعه مدنی را در ارتباط و پیوند با سازمان های ملی و احیاناً بین المللی قرار دهیم تا ضمن کاهش هزینه ها و جلوگیری از موازی کاری، درک پیچیدگی های ابعاد مسئله را بر ما آسان تر نماید. چارچوب ها را نبندیم، پویایی سیستم و جامعه را در مدیریت مسئله بپذیریم و تجربه ها را بطور مداوم در برنامه ریزی ها بکار گیریم.

بخش دوم - استراتژی های جامعه محور در مدیریت مسئله کرونا

تقویت معیشت مردم جهت تاب آوری اجتماعی با هدف دسترسی به کالاهای اساسی و اجرای دستورالعمل های دولت و نهادهای متولی (قرنطینه، طرح فاصله گیری اجتماعی و ...) ارائه راهبردها و پیش بینی های دقیق و علمی به منظور پایداری و احیای سیستم های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ناشی از این شوک. تقویت، حمایت و پشتیبانی از ساختارهای اجتماعی جامعه بعنوان ابزاری در راستای خدمات رسانی بیشتر و بهتر به مردم در شرایط اضطرار کنونی (یکی از موانع اصلی توسعه در جامعه ما طرد و به حاشیه راندن این ساختارهای برآمده از متن جامعه است). ارائه آموزش ها و برگزاری دوره ها و برنامه های منظم و سیستماتیک از طریق رسانه های محلی اعم از صدا و سیما استانی و کانال های پرمخاطب محلی به منظور تامین نیازمندی های آموزشی، تهیه و تولید اقلام مورد نیاز در شرایط کنونی و پر نمودن خلا اوقات کامل فراغت مردم. تغییر سیاست کارگزاران توسعه از محرومیت زدایی مدیریت فقر به سمت مدیریت آسیب پذیری، اگر چه این امر در ابتدا ممکن است نابرابری های محلی افزایش دهد، اما در دراز مدت منجر به کاهش آن میگردد. نیروهای فعال محلی و رهبران کارزماتیک جامعه را ارج نهیم، چرا که افزایش آگاهی های محلی جهت مقابله با این بحران و استفاده بهتر از منابع خارجی توسط آنان اتفاق خواهد افتاد. تاکید بر ارائه خدمات

بهداشتی و درمانی در سطح محلی، این امر علاوه بر کاهش بار اضافی بر دوش شبکه‌های بهداشت و درمان مراکز، حساس شدن جامعه محلی در کوتاه مدت و تقویت زیر ساخت های بهداشتی و درمانی را در بلند مدت به همراه خواهد داشت. انجام اقدامات تبلیغاتی در رسانه ها و سایت های محلی که میتواند به تقویت روحیه همبستگی، تعلق اجتماعی و جلوگیری از بروز شایعات کمک نماید.

نویسنده: دکتر امید قادرزاده (عضو هیئت علمی گروه جامعه‌شناسی دانشگاه کردستان)

اصطلاح فاصله اجتماعی توسط پارک و بورگس از جامعه شناسان مکتب شیکاگو به مجموعه واژگان جامعه شناسی وارد گردید. بوگاردوس، از شاگردان پارک، مسایل و کشمکش هایی که به هنگام جذب و درهم آمیخته شدن مهاجرانی از اقوام و نژادهای مختلف در جامعه و فرهنگ آمریکا پیش آمد، مورد بررسی قرار داد و در این راستا مقیاس فاصله اجتماعی را ابداع نمود. مقیاس فاصله اجتماعی امروزه برای برآورد میزان فاصله و تضاد بالقوه و واقعی در بین اجتماعات و گروههای متنوع قومی، نژادی، مذهبی، جنسیتی، طبقاتی و... بکار می رود؛ تضادی که در نتیجه ی دسترسی نابرابر گروهها و اقشار مختلف اجتماعی به منابع قدرت پدیدار می شود. فاصله اجتماعی، وجوه عاطفی، هنجاری و تعاملی دارد و معرف میزان جدایی اجتماعی گروهها و اجتماعات مختلف جامعه از یک دیگر به دلیل شدت یافتن تفاوت ها و اختلافات ادراکی و واقعی بین گروهی است. چندپارگی اجتماعی، قطاعی شدن ساختار اجتماعی، خاص گرایی، تضعیف هویت جمعی عام، محدود شدن دایره تعلق و تعهد اجتماعی به هم کیشان و همانندان، نادیده انگاشتن منافع و مصالح عمومی، بی تفاوتی اجتماعی، پیشداوری ها و جک های قومی، ضعف اعتماد تعمیم یافته، مداراناپذیری فرهنگی و اجتماعی از جمله شاخص های فاصله اجتماعی است. مضامینی چون "شهرما خانه ما"، "چراغی که به خانه رواست به مسجد حرام است"، "دیگی که واسه من نجوشه، سرسگ توش بجوشه" دلالت های مفهومی فاصله اجتماعی است. آنچه جامعه ما امروز بدان نیاز دارد، بسط همفکری و تعمیم کنش های همدلانه و همگرایانه در مقیاس ملی بویژه در شرایط اضطرار است، که تنها با تضعیف و تعدیل نقاط افتراق، تضاد و تعارض در حوزه های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی می توان بدان دست یافت.

بدون تعدیل زمینه های ساختاری فاصله اجتماعی، نمی توان بر مخاطرات طبیعی، بیولوژیک، اجتماعی و سیاسی فائق آمد. فلذا اگر ارزش های فرامادی و کیفیت بخشی به اوقات فراغت به اصلی ترین دغدغه اقشار برخوردار در ایام قرنطینه کرونایی بدل شده است. برای قریب به اتفاق جامعه، ارزش های مادی (بقا و امنیت اقتصادی)، جهت گیری های کرداری اکثریت جامعه را در زندگی روزمره رقم خواهد زد. که این جهت گیری کرداری عامه جامعه، از منظر سیاست گذاران و بعضا نخبگان علمی به غلط با بی اعتنایی و سهل انگاری، و ضعف ادراکی عامه تعبیر می شود. جوامع معاصر، جوامعی پر مخاطره هستند. مواجهه فعالانه با مخاطرات و بحران های پیش رو متضمن توافق جمعی و عملی بر سر رویه ها و توصیه های سیاستی به هنگام مواجهه با بحران ها است. پیش شرط اجرای موفق فاصله گزینی فیزیکی، تعدیل فاصله گذاری اجتماعی و شکاف های اجتماعی است. التزام اجتماعی به فاصله گزینی فیزیکی، به مثابه راهبرد گسست در زنجیره انتقال و بروس، بدون مهیا ساختن تمهیدات ساختاری، از ضمانت اجرایی چندانی برخوردار نخواهد بود. راه برون رفت، همدلی اجتماعی و مشارکت اجتماعی و باور عملی حاکمیت به میانجیگری و نقش آفرینی کنشگران جامعه مدنی است.

نویسنده: دکتر سعید خانی (عضو هیئت علمی گروه جامعهشناسی دانشگاه کردستان)

* اولین مقاله علمی منتشر شده در خصوص انتقال ویروس و مرگهای ناشی از آن در وهان چین (وو و همکاران، ۲۰۲۰)، یافته‌ای خوشایند را برای اذهان برجسته کرد و آن، نرخ ۴ درصدی مرگومیر ناشی از بیماری است، اما واقعیت ناخوشایند علاوه بر محرومیت از سوبه‌های مرسوم و اجتماعی مرگ ناشی از ویروس، آن است که طبق شواهد، نرخ مرگومیر در جمعیت ۷۰ ساله و بیشتر جامعه، حدود ۱۴ درصد بوده است.

شاید این نکته کمی از اضطراب‌مان بکاهد که لااقل در معرض مرگ نیستیم یا جامعه ما به‌خاطر ساختار سنی نسبتاً جوانی که دارد کمتر در معرض مرگومیر قرار دارد. سوای از غیراخلاقی بودن این نگرش، اما واقعیت چیز دیگری است. تا این لحظه به‌ترتیب آمریکا، چین، ایتالیا، اسپانیا، آلمان و ایران شش کشور سردمدار مبتلایان به کرونا هستند، اما از نظر مرگومیر ایتالیا و اسپانیا در رتبه‌های اول و دوم، ایران در رتبه سوم، چین در رتبه هفتم، آمریکا در رتبه دوازدهم و آلمان در رتبه شانزدهم جهان قرار دارند. نکته دقیقاً همینجاست؛ در حالی که ایران صدویکمین کشور دنیا از لحاظ سالخوردگی جمعیت است، بعد از دو کشور به‌شدت سالخورده ایتالیا و اسپانیا با مجموع ۲۹ درصد از کل تلفات، ۱۲ درصد از کل مرگهای ناشی از کرونا را به‌خود اختصاص داده و در حقیقت سومین کشور آسیب‌دیده در دنیاست.

درسی که در پس این نوشتار کوتاه نهفته است برای دنیا و ساختارهای قدرت چه در سطح بین‌المللی و چه ملی و منطقه‌ای بسیار مهم و قابل توجه است؛ کرونا قلب اروپا را که مدعی تزریق دموکراتیک‌ترین نهادهای بشری به دنیاست را نشانه گرفته، آمریکای مدعی قدرت بلامنزاع سیاسی-اقتصادی دنیا و نیز کانادا را در نوردیده است، و در شرق آسیا، چین و کره جنوبی، و در خاورمیانه ایران و ترکیه را به شدت درگیر کرده است. در سطح بین‌المللی، درس مهم کرونا، دست کشیدن از انحصار و خودخواهی است و به قول اسلاوی ژیتک، جامعه‌شناس اسلوونیایی، «این زمان (شیوع کرونا) نه فقط برای سراسیمگی بلکه برای به عقب برگشتن و تأمل کردن است چون فجایع زیست‌محیطی و مسائلی از این دست تمام‌شدنی نیستند. در سطح ملی، درس و بایسته‌های مهم کرونا، برگشتن به مردم، حکمرانی مطلوب، شفافیت، توزیع برابر امکانات، احترام به و استفاده از نیروی انسانی، فراهم آوردن زیرساخت‌ها و توانمندسازی محیط زندگی برای همه و توجه به مردم و یاری گرفتن از مردم برای مردم است. تا زمانی که به درس‌های فوق اهتمام نشود، همانا «ساختارهای نسبتاً جوان کشوری مثل ایران به مثابه فرصتی بالقوه تاب مقاومت در برابر کرونا و دیگر آسیب‌های مشابه را ندارند» و حتی تلاش‌ها و دستاوردهای جوامع و انسان‌های موفق (برای مثال، کادر پزشکی) در زمینه کنترل کرونا نیز به ثمر نمی‌نشیند چون که برآستی جهان امروز بس درهم‌تنیده است.

نویسنده: دکتر رضا شافعی (عضو هیئت علمی گروه مدیریت دانشگاه کردستان)

کسب و کارهای استان کردستان به دلیل کوچک بودن و داشتن حوزه فعالیت محدود خود، همواره با فرصتهای کم و مشکلات ویژه ای روبرو هستند. فرصت پیشرفت یک کسب و کار استانی، تنها در بازار کوچک آن ممکن است، اما از مشکلات تجاری ملی گاهاً بیشترین صدمات را خواهد دید. با این اوصاف در صورت دارا بودن مدیریتی آگاه می تواند خود را با فرصتها و تهدیدات منطبق نماید.

در وضعیت کنونی، بحرانی جهانگیر به نام بیماری کرونا گسترش یافته که برای این کسب و کارها، فرصتها را ناچیز و تهدیدات را دوچندان نموده است. اما این پایان کار نیست. بسیاری از صاحبان کسب و کارهای کوچک، چنانچه بتوانند خود را در این شرایط حفظ کنند، سالها در تجارت ماندگار خواهند بود. هدف از اینفوگرافی زیر، مرور کردن راهکارهای حفظ و ادامه فعالیت کسب و کارهای محلی با محوریت استان کردستان است. در اینجا به ایشان راههایی پیشنهاد شده که در دنیا در حال انجام است. تولید باید با راهکارهای نوین مدیریتی ادامه یا جایگزین گردد. آن وقت به فروش آنلاین نیزمبادرت شود. همچنین نباید در این شرایط، مسؤلیتهای اجتماعی را فراموش کرد. درسی که پزشکان، پرستاران و

کادر درمانی بیمارستانهای کردستان به ما آموختند، این است که در هر شرایطی می توان به وظایف خود در قبال جامعه عمل نمود.

نویسنده: دکتر حسن سرباز (عضو هیئت علمی گروه زبان و ادبیات عرب دانشگاه کردستان)

در این روزهای دشوار، بیماری کرونا امان از همگان بریده و همه چیز را به تعطیلی کشانده است. بخش بزرگی از دستفروشان و کارگران را بیکار کرده است. بسیاری از بدهکاران قادر به پرداخت بدهی خود نیستند و بسیاری از مستأجران توان پرداخت اجاره‌ی ماهیانه خود را ندارند و بسیاری از خانواده‌ها برای تهیه نان شبشان درمانده‌اند چه برسد به تهیه مواد بهداشتی و مواد ضد عفونی کننده، جا دارد که ثروتمندان و توانگران جامعه فرصت را غنیمت شمرده و با تاسی به این آیات قرآنی دست یاری به سوی نیازمندان دراز کنند و در این ایام سخت و دشوار مقداری از درد و رنج آنان بکاهند.

«مِثْلُ الَّذِينَ يَنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمِثْلِ حَبَّةِ أُنبْتَتٍ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنْبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ، وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ. الَّذِينَ يَنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يَتَّبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنْأً وَلَا أذى لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ» (سوره بقره/۲۶۱-۲۶۲).

ترجمه: مثل کسانی که اموالشان را در راه خدا انفاق می‌کنند همانند مثل دانه‌ای است که هفت خوشه برویاند که در هر خوشه‌ای صد دانه باشد، و خدا برای هر کس که بخواهد [پاداشش] را چند برابر می‌کند، و خدا گشایشگر و داناست. کسانی که اموالشان را در راه خدا انفاق می‌کنند، سپس آنچه را که انفاق کرده‌اند با منت و آزاری دنبال نمی‌کنند، برای آنان پاداششان نزد پروردگارشان است، و نه بیمی بر آنان است و نه آنان اندوهگین می‌شوند.

«لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ، وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ» (آل عمران/۹۲)

ترجمه: هرگز به نیکی دست نمی‌یابید، تا این که از آنچه دوست می‌دارید، انفاق کنید، و هر چیزی را انفاق کنید، بی‌گمان خدا بدان آگاه است.

«وَأَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولُ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُنُ مِنَ الصَّالِحِينَ»
(سوره منافقون/۱۰).

ترجمه: و از آنچه روزیتان داده‌ایم انفاق کنید پیش از آن که مرگ یکی از شما فرا رسد و بگوید: پروردگارا! چرا مدت کمی مهلتم ندادی تا صدقه بدهم و از صالحان باشم؟

در این روزهای دشوار، بیماری کرونا امان از همگان بریده و همه چیز را به تعطیلی کشانده است. بخش بزرگی از دستفروشان و کارگران را بیکار کرده است. بسیاری از بدهکاران قادر به پرداخت بدهی خود نیستند و بسیاری از مستأجران توان پرداخت اجاره‌ی ماهیانه خود را ندارند و بسیاری از خانواده‌ها برای تهیه نان شبشان در مانده‌اند چه برسد به تهیه مواد بهداشتی و مواد ضد عفونی کننده، جا دارد که ثروتمندان و توانگران جامعه فرصت را غنیمت شمرده و با تاسی به این آیات قرآنی دست یاری به سوی نیازمندان دراز کنند و در این ایام سخت و دشوار مقداری از درد و رنج آنان بکاهند، چراکه در غیر این صورت نان و جان آنان در معرض بلای عمومی قرار می‌گیرد و شعله‌ی عشق در جامعه خاموش می‌شود و به قول سعدی شیرین سخن:

چنان قحط سالی شد اندر دمشق که یاران فراموش کردند عشق

نویسنده: دکتر ناصر یوسفی (عضو هیئت علمی گروه مشاوره دانشگاه کردستان)

در ایام شیوع کرونا بحث خانواده، کودک و تعارض زوجین به علت فقدان برنامه ای در خانواده یک چالش اساسی محسوب می‌شود. متأسفانه در برنامه‌هایی که توسط انجمن‌ها، تشکل‌ها و کمپین‌های در خانه ماندن، فقط به این عنوان تکراری "در خانه بمانیم" بسنده شده است. اما سوال پیش رو این است که در خانه بمانیم، چکار کنیم؟ در اینجا بحث محتوای در خانه بمانیم، موضوعیت پیدا می‌کند.

۱. تحقیقات فراوان در حوزه مشاوره خانواده موید این نکته است که در ایام تعطیلات، تعارض خانوادگی بیشتر و بیشتر می‌شود. به همین دلیل، در ایام کرونایی کار مشاوران خانواده و روان‌درمانگرهای خانواده بسیار پررنگ شده است.

۲. در زمینه دانش خانواده و علوم خانواده به معنی تخصصی تفاوت وجود دارد، اکثر افراد جامعه دانش خانواده دارند که با علم تخصصی خانواده تفاوت دارد.

۳. دانش خانواده همه به طور سنتی می دانند، مثل کشاورزی که سواد ندارد اما کار کشاورزی می کند اما فردی که مهندسی کشاورزی دارد دیدگاهش در مورد علم تخصصی کشاورزی متفاوت است.

۴. علم خانواده به سه مقوله ی پیشگیری، رشد (غنی سازی) و درمان می پردازد. پیشگیری از تعارض و چالش ها در خانواده خیلی مهم است. مبحث رشد و غنی سازی خانواده در این ایام مقوله ی دیگری است که باید بدان توجه شود. درمان و مشاوره فقط در شرایطی موضوعیت پیدا می کند که خانواده دچار چالش جدی شده باشد.

۵. در زمینه ی پیشگیری، غنی سازی و درمان خانواده، بالغ بر ۱۰۰ نظریه، مدل و روش درمانی وجود دارد که یکی از این روشها ایماگوتراپی است.

۶. ایماگوتراپی یک مدل درمانی جدید در حیطه زوج درمانی و رابطه درمانی است که توسط دکتر هارویل هندریکس و همسرش هلن هانت ابداع شده است. این مدل درمانی براساس چندین تئوری روانشناختی از نظریات فروید گرفته تا علوم اعصاب پایه ریزی شده است.

۷. اساس تکنیک های درمانی ایماگو، یک گفتگوی ساختارمند و تخصصی است که به «مکالمه امن» یا «دیالوگ ایماگو» مشهور است.

۸. هدف از این دیالوگ ها، عمق بخشی به روابط همسران، ایجاد امنیت و ارتقای حس پیوند و یگانگی بین زوجین می باشد. یادگیری و به کارگیری این دیالوگ در زوج درمانی، کارکردن با زوجین را برای شما آسان تر و لذت بخش تر می کند و درصد موفقیت درمان را افزایش می دهد. زوجین بعد از جلسات ایماگوتراپی احساس امنیت، محبت و شادی بیشتری را تجربه می کنند و این باعث افزایش اعتماد به نفس و حس کارآیی درمان گران خواهد شد.

نویسنده: دکتر مسعود حیدری زاده (عضو هیئت علمی گروه علوم زیستی، دانشگاه کردستان)

اینک که کرونا ما را به چالش کشیده است. چاره ایی جز آشتی نیست. با خودمان، با دیگران، با طبیعت، با خدا و با همه باید آشتی کرد. مگر نه اینست که همه در یک دهکده جهانی و مسافرین یک کشتی هستیم. مگر نه اینست که بیماری یکی، بیماری همه و درمان یکی، درمان همه است. از دشمنی با خود، با طبیعت، با دیگران و با خدا دست بکشیم. با همه آشتی کنیم. همه سرنوشت یکسانی داریم. همه یک زمین داریم. با طبیعت آشتی کنیم به دانشمندان و پزشکانمان اعتماد کنیم و به توصیه هایشان عمل کنیم. برای رهایی از کرونا با آخرین دستاوردهایمان در زیست شناسی مولکولی و ایمنولوژی، با کرونا هم آشتی کنیم و با مهندسی ژنتیک کرونا را هم برای تولید واکسن، نوترکیبی

و درمان به خدمت بگیریم. با بکارگیری اصول علمی، بهداشت فردی، فاصله فیزیکی، قرنطینه نسبی، تغذیه کامل و تقویت سیستم ایمنی شخصی، حمایت و تعاون اجتماعی، ایمان و توکل، بر استرس و پریشانی فردی و جمعی ناشی از پاندمی کرونا غلبه کنیم.

۱. انسان خردمند، طبق آخرین یافته‌ها، ۸۰ تا ۱۲۰ هزار سال بر روی زمین سابقه زندگی و حیات دارد. قدرت تفکر و اندیشه، زبان و توانایی بیان احساسات و اندیشه‌ها، توانایی بکارگیری و ساخت ابزار، ما را از پیشینیانمان متمایز نموده است. با این توانمندی‌ها انسان بتدریج، گام به گام، آموخت و آموزش داد، افتاد و برخاست. از عصر شکار و جمع‌آوری به دامداری و کشاورزی، از عصر ماشین، ارتباطات و اطلاعات گذشت و اکنون به عصر هوش مصنوعی و زیست فناوری پیاده است.

۲. انسان هوشمند همه چیز را به تسخیر خود درآورد. پا به فضا گذاشت و اعماق اقیانوسها و بیکران آسمانها را در نوردید. قانقاریا، طاعون، سل، وبا، مالاریا، تیفوس و ایدز نتوانستند او را از پای درآورند. آتش، دریا، باد، زمین، اتم، الکترون و ... را به تسخیر درآورد. انسان ماند و ماند و به دانش، مهارتها و تجارب و تواناییهایش افزود.

۳. ستاره‌ها، ماه، خورشید را پرستید، خدایان و بت‌ها ساخت و پرستید. خودش را شناخت و به اومانیسم رسید. خدا را شناخت و خداپرست شد. مشرک شد و به توحید رسید. از سحر، جادو و خرافه به دانش، فناوری، هنر، فلسفه و عرفان رسید.

۴. انسان گاه خود را گم کرد و گاه خود را پیدا کرد. گاه خدا فراموش کرد و گاه خود را فراموش کرد. قتل و غارت کرد. کشت و زنده کرد. صلح کرد و آشتی کرد. به جنگ خدا رفت و با خدا آشتی کرد.

۵. و اینک کرونا ما را به چالش کشیده است. چاره‌ی جز آشتی نیست. انسان هرگاه راز و رمز و سیگنالهای آفرینش را فهمید و با هارمونی کائنات هماهنگ شد و آشتی کرد و دعوا پیشه نکرد، همه موجودات، آسمان و زمین، رام و مسخر او شدند و به خدمتش درآمدند و با یک سمفونی زیبا زمین را به جایی بهتر تبدیل کرد.

۶. چاره‌ای جز آشتی نیست؛ آشتی با خودمان، با دیگران، با طبیعت، با خدا و با همه باید آشتی کرد. مگر نه اینست که همه در یک دهکده جهانی و مسافری یک کشتی هستیم. مگر نه اینست که بیماری یکی، بیماری همه و درمان یکی، درمان همه است.

۷. از دشمنی با خود، با طبیعت، با دیگران و با خدا دست بکشیم. اگر طبیعت و لشکریان (جنود) خدا به خشم آیند، دیگر نه تو مانی و نه من، نه از تاک نشان ماند و نه از تاکنشان.

۸. با همه آشتی کنیم. همه سرنوشت یکسانی داریم. همه یک زمین داریم. برتری جویی نکنیم (... لا یریدون علوا فی الارض) که برتری جویی به هر بهانه‌ای (دین، آئین، زبان، نژاد، مذهب، جنسیت، تاریخ، جغرافیا و ...) بد است. راست بگوئیم که دروغ به هر بهانه‌ای (منفعت و مصلحت و ...) بد است. و نجات در راستگویی است (النجاة فی الصدق).

۹. با طبیعت آشتی کنیم و مانند مادر زمین (خانم دکتر هایدی شیرزادی) باشیم. به جنگ خدا با ستمکاری، رباخواری و فساد نرویم. با خدا آشتی کنیم.

۱۰. به دانشمندان و پزشکانمان اعتماد کنیم و به توصیه‌هایشان عمل کنیم. برای رهایی از کرونا با آخرین دستاوردهایمان در زیست‌شناسی مولکولی و ایمنولوژی، با کرونا هم آشتی کنیم و با مهندسی ژنتیک کرونا را هم برای تولید واکسن، نوترکیبی و درمان به خدمت بگیریم.

۱۱. با بکارگیری اصول علمی، بهداشت فردی، فاصله فیزیکی، قرنطینه نسبی، تغذیه کامل و تقویت سیستم ایمنی شخصی، حمایت و تعاون اجتماعی، ایمان و توکل، بر استرس و پریشانی فردی و جمعی ناشی از پاندمی کرونا غلبه کنیم.

نویسنده: دکتر مهدی زمستانی (دانشیار گروه روانشناسی دانشگاه کردستان)

در حال حاضر شیوع ویروس کرونا به یک پدیده پاندمیک تبدیل شده است و به عنوان یک رویداد تنش زا بسیاری از کشورهای جهان را درگیر خود ساخته است. شواهد پژوهشی نشان می‌دهد که نوع و شدت واکنش افراد در مقابل رویدادهای استرس زا همیشه رابطه مستقیمی با شدت عوامل استرس زا ندارد، بلکه در درجه اول با چگونگی درک و برداشت افراد از رویداد و با میزان احساس خطر و تهدیدکنندگی آن ارتباط دارد. یک رویداد استرس زای مشخص ممکن است در افراد مختلف اثرات و پیامدهای متفاوتی ایجاد کند. برداشت افراد از رویداد بالقوه استرس زا به ویژگی‌های شخصیتی، شرایط زندگی، امکانات یا منابع موجود فرد و تجربیات زندگی بستگی دارد.

با توجه به نقش ویژگی‌های شخصیتی افراد در درک و میزان شدت رویدادهای استرس زا، می‌توان انتظار داشت که برخی افراد در شرایط کنونی، تنش و آسیب روانی بیشتری را تجربه کنند. در واقع، به نظر می‌رسد در چنین شرایطی، برخی افراد از نظر عوامل شخصیتی بیشتر مستعد تجربه تنش روانی باشند. شخصیت مجموعه‌ای از الگوهای نسبتاً پایدار افکار، احساسات، هیجانات، رفتارها و واکنش‌ها است که از دوران کودکی در ما شکل می‌گیرد و تأثیرات آن بر تمام جنبه‌های زندگی سایه می‌افکند. صفات یا رگه‌های شخصیتی هر فرد (traits) منحصر به خود اوست و سبک خاص هر فرد در ارتباط با دنیای درونی و نحوه تعامل او با محیط پیرامونی را نشان می‌دهند. اگرچه هنوز در مورد ساختار بنیادی صفات شخصیتی اختلاف نظراتی وجود دارد، اما در حال حاضر اکثر متخصصان حوزه شخصیت، مدل پنج عاملی شخصیت را پذیرفته‌اند. این مدل یکی از جامع‌ترین و پرکاربردترین مدل‌های شخصیتی محسوب می‌شود. بر اساس این مدل، شخصیت از پنج بعد اصلی تشکیل شده است که عبارتند از:

◆ روان رنجورخویی (Neuroticism): یعنی تمایل به تجربه دامنه گسترده ای از هیجانات منفی مانند اضطراب، افسردگی، نگرانی، تنیدگی، عصبی بودن، خشم.

◆ برون گرایی (Extraversion): یعنی تمایل به معاشرت و تعاملات اجتماعی، خونگرمی، خوشرویی، فعال و پرشور بودن.

◆ تجربه پذیری (Openness): یعنی تمایل به تخیل، خلاقیت، حساسیت هنری، تنوع، انعطاف پذیری.

◆ توافق پذیری (Agreeableness): یعنی تمایل به سازگاری، همکاری، مطیع بودن، دل‌رحمی، خوشایندی، مهربانی.

◆ وظیفه شناسی (Conscientiousness): یعنی تمایل به نظم، کنترل‌گری، پیشرفت‌گرایی، سخت‌کوشی، پافشاری و مداومت در انجام کارها، پیروی از قوانین و اصول اخلاقی.

یکی از مفروضات مهم و پایه ای مدل پنج عاملی این است که هر کدام از این پنج شاخص، یک طیف را مشخص می‌کنند و هر کس روی نقطه ای از این طیف قرار می‌گیرد. یعنی بر خلاف مدل‌های مبتنی بر نظریه دایکوتومی یا دوقطبی، که افراد را یا درون‌گرا در نظر می‌گیرند یا برون‌گرا؛ مدل پنج عاملی شخصیت بر این باور است که درون‌گرایی-برون‌گرایی یک شاخص طیفی است که هر شخص روی یک نقطه این طیف قرار می‌گیرد. شواهد پژوهشی نشان می‌دهند افرادی که به ویژه در بعد روان رنجورخویی نمرات بالایی کسب می‌کنند، نسبت به رویدادهای استرس‌زا آسیب پذیرتر هستند. این افراد تحت شرایط استرس‌زا، مستعد ابتلا به دسته ای از اختلالات روانپزشکی از جمله اختلالات اضطرابی و افسردگی هستند. در شرایط عادی این افراد اضطراب خفیف و زیرآستانه ای را تجربه می‌کنند که ممکن است در عملکردهای عادی و زندگی روزمره آنها تداخل زیادی ایجاد نکند. ولی تحت شرایط استرس‌زا، این افراد به طور ناخواسته تمایل به بیش برآورد وقوع خطر دارند و انتظار وقوع بدترین‌ها را نیز پیش‌بینی می‌کنند. احساس ترس و بیم در مورد عدم قطعیت از دیگر ویژگی‌های این افراد است که در حالات شدید با اضطراب و نگرانی بیش از حد خود را نشان می‌دهد. پیامد چنین حالاتی، ایجاد طیف گسترده ای از علائم ناخوشایند روان‌شناختی است از جمله: اختلال خواب (اشکال در به خواب رفتن یا تداوم خواب توأم با بی‌قراری و عدم رضایت از کیفیت خواب)، احساس خستگی مفرط، بی‌قراری یا احساس برانگیختگی، گوش به زنگی، تحریک پذیری، اشکال در تمرکز، تنیدگی عضلانی، عصبی بودن و پرخاشگری.

فردی که به لحاظ روان‌شناختی مستعد روان‌رنجورخویی و تجربه هیجانات منفی است، چنانچه در شرایط بروز بحران و وضعیت فشار و تنش، توانایی مدیریت صحیح بحران را نداشته باشد و نتواند از بین راه حل‌ها و واکنش‌های احتمالی نسبت به وضعیت پیش‌آمده، مناسب‌ترین و اثربخش‌ترین شیوه را برگزیند، تنش و فشارروانی بر او چیره شده و با ایجاد تغییرات روانی-جسمانی، باعث در هم شکستن ساختار روانی وی می‌گردد. سبک‌های مقابله‌ای، مجموعه ای از راهبردهای شناختی و رفتاری هستند که نقش سپر دفاعی را در ساختار روانی ایفا کرده و افراد برای جلوگیری، مدیریت و کاهش تنش روانی آنها را به کار می‌برند. شواهد علمی نشان می‌دهد که شیوه‌های مقابله با استرس و نوع پاسخ به آن، مهم‌تر از ماهیت خود استرس است.

◆ سه شیوه اصلی مقابله با استرس عبارتند از: سبک مقابله‌ای مسئله‌مدار، هیجان‌مدار، و اجتنابی.

۱- سبک مسئله‌مدار راهبردهایی را در بر می‌گیرد که در آنها فرد به جستجوی اطلاعات بیشتر درباره مسئله، تغییر ساختار مسئله از نظر شناختی، محاسبه و الویت دادن به حل مسئله می‌پردازد.

۲- در مقابل، سبک هیجان مدار شیوه هایی را در بر می گیرد که در آن فرد به جای پرداختن به مسئله، بر خود مسئله متمرکز می شود و تلاش خود را متوجه کاهش احساسات ناخوشایند خویش می نماید. واکنش های مقابله ای هیجان مدار شامل عصبی و ناراحت شدن، واکنش های هیجانی، گریه کردن، عیب جویی و اشتغال ذهنی با موضوع است.

۳- سومین شیوه مقابله با استرس، راهبردهایی را شامل می شود که بیشتر از نوع اجتناب و گریز از موقعیت هستند. این شیوه مقابله ای میتواند به صورت سرکوب افکار آزاردهنده پیرامون موضوع باشد و یا اجتناب رفتاری از موقعیتهای آزاردهنده باشد.

نحوه برخورد ما با اوضاع و شرایط گوناگون زندگی بخش مهمی از شخصیت مان را تشکیل می دهند. افرادی که مستعد آسیب های روان شناختی هستند، در شرایط بحرانی گرایش به استفاده از سبک های مقابله ای ناکارآمد دارند. به طور کلی، هرچه فرد در مواجهه با استرس، سبک های مقابله ای سازگارانه و کارآمدتری را اتخاذ نماید، استرس و آسیب ناشی از آن را کمتر تجربه خواهد کرد.

برخی از ویژگی های افراد دارای راهبردهای مقابله ای کارآمد در مقابل بحران می تواند این موارد را شامل شود:

- ❖ توانایی مدیریت هیجانات: شخصیت هم شامل افکار، عقاید و برداشت های فرد است و هم شامل هیجانات، عواطف و احساسات و هم توانایی کنترل و مدیریت این هیجانات و احساسات. افراد دارای سبکهای مقابله ای کارآمد حتی در شرایطی که برای شان مطلوب نیست می توانند هیجانات و احساسات شدید خود را کنترل کنند.

- ❖ تاب آوری و انعطاف پذیری: فرد دارای سبک مقابله ای مناسب از این توانایی برخوردار است که در ارتباط با تغییرات موقعیتی انعطاف پذیری داشته باشد. چنین فردی در برخورد با مشکلات و چالش های زندگی انعطاف پذیری بیشتری داشته و از سطح تاب آوری بالاتری برخوردار است. افراد دارای ساختار شخصیتی قوی حتی در شرایطی که دلخواه شان نیست می توانند از خود انعطاف نشان دهند یا برای تغییر شرایط پیرامونی، اقدامات لازم را انجام دهند.

- ❖ قدرت کنترل: احساس قدرت کنترل رویدادها، از جمله مشخصه های افراد دارای سبک های مقابله ای کارآمد است. به خاطر داشته باشید گرچه وقوع حوادث در اختیار ما نیست، ولی کنترل و مدیریت آنها و سرانجام هدایت شرایط در مسیر سازنده، در اختیار ماست.

- ❖ امیدواری، تعهد، تلاش و مبارزه: یک شخصیت سالم در مقابل بحران، فردی متعهد و مسئولیت پذیر است؛ چون او به این حقیقت باور دارد که جریان زندگی هدفمند و معنادار است، و اهمیت و ارزش خویش را در فرآیند هدفمند درک می کند. او به جای تسلیم شدن در مقابل حوادث زندگی با آنها روبه رو می شود و با شرایط بحران مبارزه می کند و با باور به اینکه رویدادهای پیش آمده، فرصتی برای رشد و تعالی هستند، خود را ملزم به تلاش و مبارزه در برابر حوادث و بحران های زندگی می داند.

- ❖ مثبت اندیشی واقع بینانه: داشتن تفکر مثبت نیز یکی دیگر از ویژگیهای شخصیتی افراد موفق در مقابل بحران است. داشتن حسن ظن و یا تفکر مثبت در برابر بحران های زندگی به افراد کمک می کند که «گرایشهای پوچ و غیرمنطقی» خود را کشف، و «افکار و روش های سازنده» را جایگزین آنها سازند. شخصی که به بیماری صعبالعلاج مانند سرطان مبتلا می شود اگر این بیماری را مرگ آور بداند، خود این تفکر مرگ را تسریع می کند. اما اگر فرد امید داشته باشد که می تواند بهبود یابد، مطمئناً شرایط بهتری خواهد داشت. زیرا سیستم ایمنی بدن تعامل دوسویه ای با ساختار روانی دارد و تضعیف نیروهای روانی فرد منجر به تضعیف مضاعف سیستم ایمنی بدن می شود. در حال حاضر، شواهد پزشکی

نشان می‌دهد آمار بهبودیافته‌گان از بیماری کرونا بیشتر از آمار فوت‌شدگان است. بنابراین، نباید کرونا را مسئله‌ای مرگ‌آور به صورت قطعی تلقی کرد، بلکه باید بدانیم در بدترین شرایط حتی اگر مبتلا شدیم هم ممکن است دوباره سلامتی خود را به دست آوریم. این به معنی دست کم گرفتن تهدید و یا کم برآورد کردن خطر نیست. بلکه به ما یادآوری می‌کند که با یک روحیه تضعیف شده هرگز نمی‌توانیم مواجهه درست و واقع بینانه‌ای با شرایط بحرانی داشته باشیم.

نویسنده: دکتر امید قادرزاده (عضو هیئت علمی گروه جامعه‌شناسی دانشگاه کردستان)

خانواده به مثابه اصلی‌ترین نهاد اجتماعی، علی‌رغم تغییرات ساختاری، کارکردهای اجتماعی متنوع و بی‌بدیلی را عهده دار است. در جامعه ایران در شرایط عادی و اضطرار، از خانواده به مثابه اصلی‌ترین منبع حمایت اجتماعی و انجمن بی‌بدیل امنیت و آرامش روانی یاد می‌شود. ماندن در خانه و قرنطینه خانگی به مثابه اصلی‌ترین راهبرد در امان ماندن از ویروس کرونا و معطوف شدن سیاست‌کروناپی به خانواده، فرصت مغتنمی برای تامل و بازاندیشی در مناسبات نقشی و انتظارات اجتماعی از خانه و خانواده فراهم آورده است.

❖ در نشانگان فرهنگی ما، خانه و خانواده با زن تداعی می‌شود. نقش آفرینی زنان در خانواده امری بدیهی و عادی تلقی می‌شود. در ایام قرنطینه خانگی، زنان با فشار نقشی مضاعفی مواجهه هستند؛ زنان در کنار پخت و پز روزانه و چالش برنامه غذایی، نظارت بر آموزش فرزندان و پیگیری آموزش مجازی و از همه مهمتر متولی بهداشت و سلامت اعضای خانواده نیز هستند. شست و شو و ضدعفونی مداوم منزل و کالاها و اجناس خریداری شده که با هراس، وسواس و مخاطرات جسمی برای زنان همراه گشته است، فشار و استرس نقشی مضاعفی برای زنان به همراه داشته است.

❖ از دیرباز، خانواده به مثابه یکی از مراجع سنتی اقتدار به شمار رفته است و بر مبنای فهم عامه، انتظارات اجتماعی از زن و مرد در قالب نقش‌های اجتماعی زنانگی- مردانگی، همسری- شوهری، مادری- پدری صورتبندی شده است. انتظارات نقشی که با تغییرات درون‌زا و برون‌زا، همگام نبوده است.

- ❖ امروزه همگام با افزایش سرمایه فرهنگی و تغییر در منابع در دسترس، و گسترش میدان تعاملاتی، و تکثر در منابع هویت بخش زنان، انتظارات اجتماعی متعارف از خانواده و نقش های اجتماعی تغییر چندانی پیدا نکرده است.
- ❖ در گفتمان مسلط، هویت یابی در چارچوب خانه و خانواده به مثابه هویت نقشی مسلط زنان تعریف شده است. برای اکثریت زنان، خانه و خانه داری با روزمرگی قرین گشته است. در تعاریف رسمی، خانه داری به مثابه کار و شغل در نظر گرفته نمی شود. عرصه های تصمیم گیری و تصمیم سازی زنان محدود و ماهیت ویتیرینی و زیبایی شناختی پیدا کرده است. روابط و مناسبات قدرت در عرصه های غیر رسمی، عمومی و رسمی نابرابر است.
- ❖ در جامعه ما انتظارات نقشی از مردان، بیشتر معطوف به تامین نیازهای زیستی و فیزیولوژیک بوده است که با ناهماهنگی ساختارهای کلان، و ناکارآمدی نظام اقتصادی، عملاً نقش مرد در مقام نان آور نیز آسیب دیده است. تک ساحتی شدن نقش مرد/پدر/شوهر در مقام نان آور و تعلیق همزمان کارکردهای تربیتی و اجتماعی آن، آمریت و منزلت مرد/پدر/شوهر در خانواده و اجتماع رو به زوال رفته است.
- ❖ ایام کرونایی، نوید بخش بازگشت به خانواده است؛ اما خانواده ای که به لحاظ اجتماعی علایم حیاتی آن تضعیف گشته و ماهیت زیست واره پیدا کرده است قادر به محافظت و نگهداشت اعضا در برابر مخاطرات بیرونی نیست. اختلال روابط اجتماعی، صوری شدن روابط و سیطره عقلانیت ابزاری، فاصله اجتماعی، شکاف سنی و نسلی، طلاق عاطفی و فقر منابع در دسترس خانواده، روایت گر قصه پر غصه خانواده های ماست و بدلیل پایین آمدن آستانه تحمل و بالارفتن آستانه تحریک پذیری، خشونت ورزی در خانواده و تعارضات خانوادگی در بین اعضای خانواده در دوران قرنطینه خانگی سیر صعودی بخود گرفته است و ویروس کرونا، بسان آتش زیرخاکستر، زمینه های ساختاری تعارضات خانوادگی را فعال نموده است.
- ❖ اگر به هنگام مواجهه با مخاطرات، نگاه ها به خانواده گره می خورد و به مثابه انجمن گرم تلقی می شود؛ بدون بازسازی خانواده، و باز تعریف نقش های اجتماعی، چراغ کم سوی خانواده خاموش و به اقلیمی سرد و تاریک و نایمن برای اعضای خانواده بدل می شود.
- ❖ دموکراسی عاطفی، عقلانیت ارتباطی و روابط ناب، افقی شدن مناسبات قدرت در خانواده، بازتعریف نقش زنانگی و مردانگی با تاکید بر تناسب حقوق و تکالیف نقشی و جنسیت زدایی از عرصه های غیر رسمی، عمومی و رسمی به مثابه دال ها و کردارهای به حاشیه رفته در فهم عامه بایستی توسط کنشگران عرصه عمومی و مراکز دانشگاهی مورد نقد و واسازی قرار گیرد.
- ❖ باید بپذیریم بخش قابل توجهی از مسئولیت های اجتماعی که با شانه خالی کردن دولت ها بر دوش خانواده افتاده است، بر دوش خانواده سنگینی می کند. نگاه به خانواده به مثابه متولی تحصیل، اشتغال و کاریابی و ازدواج فرزندان و حامی اعضای ناتوان، بیمار و سالخورده نیاز به واسازی و تغییرات ساختاری دارد.

نویسنده: دکتر سعید خانی (عضو هیئت علمی گروه جامعه‌شناسی دانشگاه کردستان)

بخشی از جمعیت فعال جامعه به‌ویژه در مناطق مهاجر فرست به‌عنوان مهاجران کارگری، ایامی از سال را به دور از خانواده و در شهرهایی غیر از محل زندگی خود به کار اشتغال دارند. صرف‌نظر از مسائل روحی، جسمی و بهداشتی توأم با این مهاجرت‌ها چه برای فرد و چه برای خانوار وی، این افراد و خانواده‌های آن‌ها بیشتر در معرض ابتلا به ویروس کرونا و بیماری ناشی از آن قرار دارند. لذا، توجه به این بخش از جامعه با در پیش گرفتن استراتژی‌های جدی‌تر مقابله‌ای ضروری است.

❖ ایران تا سه دهه آینده، در وضعیت فرصت طلایی جمعیت (وجود حجم عظیم جمعیت بالقوه فعال اقتصادی) قرار دارد، اما تا کنون از این فرصت بهره‌برداری نشده و به‌عنوان نمونه در سطح منطقه‌ای به علت توزیع ناموزون، فشار بر اقتصاد محلی و فقدان شغل، حجم انبوهی از مهاجرت‌ها به مراکز شهری و قطب‌های صنعتی کشور صورت می‌گیرد.

❖ روی سخن آن‌دست مهاجران کارگری است که از جمله به علت دافعه‌های محل زندگی خود و جاذبه‌های متمرکز در مراکز شهری و صنعتی به‌ویژه از سنخ اقتصادی، دیار خود را موقتاً ترک می‌کنند. وقتی برای نمونه، توسعه‌نیافتگی و فقر بر بخش زیادی از جمعیت استان کردستان سایه می‌اندازد، فعالیت‌هایی چون کوله‌بری، دست‌فروشی و مهاجرت‌های کارگری همچون استراتژی‌هایی برای تحقق بخشیدن به اهداف و خواسته‌های حداقلی مالی در جمعیت جویای کار بروز می‌یابد.

❖ با پایان یافتن سال، مهاجران کارگری از شهرهای متعدد به دامن خانواده باز می‌گردند. صرف‌نظر از فقدان برنامه‌های جامع پیشگیری و جامعه‌محور برای جلوگیری از انتقال ویروس کرونا در کشور، عدم توجه به این افراد هم از سوی دولت و مراجع مرتبط و هم به‌علت احتمال درک و دانش خودمراقبتی پایین در میان آن‌ها، بعید نیست که با بازگشت‌شان شاهد اوج گرفتن تعداد مبتلایان به ویروس کرونا در روزهای اخیر بوده باشیم و نمی‌توان اوج گرفتن آمار مبتلایان در برخی از شهرهای کردستان با وضعیت مهاجر فرستی آن شهرها را بی‌ارتباط دانست.

❖ نتیجه سیاستی این نوشتار در سه مورد خلاصه می‌شود:

✓ اول، در بلندمدت، تدوین و عملیاتی کردن هرچه سریع‌تر برنامه‌های تمرکززدایی و توزیع امکانات، خدمات و برنامه‌های توسعه متناسب با جمعیت به‌ویژه در مناطق مرزی مثل کردستان لازم است. بندهای ۹، ۱۰، ۱۱ و حتی ۱۳

سیاست‌های کلی جمعیت ابلاغی از سوی رهبری در سال ۱۳۹۳ هم دقیقاً به بازتوزیع جمعیت، حفظ و جذب جمعیت در روستاها و نقاط مرزی، مدیریت مهاجرت، و ارتقاء همگرایی اجتماعی به‌ویژه در میان مناطق مرزی تأکید دارند. ✓ دوم، در کوتاه‌مدت و مقطعی، حال که بسیاری از این افراد به دامان خانواده بازگشته و ممکن است طرح غربال‌گری را هم از سرنگذرانده باشند، ضمن اهمیت اطلاع‌رسانی و تأکید به آنان در زمینه خانه‌نشینی و عدم جابجایی توسط رسانه محلی، تسهیل‌گران، کارکنان بهداشت محلی، دهیاران و سایر کانال‌ها و بسترهای موجود و حتی تشویق به اقدام خوداظهاری آن‌ها در زمینه علائم احتمالی، لازم است تا زمان عادی شدن اوضاع در زمینه پرداخت و کمک‌های مالی در اولویت و تداوم قرار گیرند.

✓ سوم، از آنجا که مهاجرت‌های کارگری‌گزینشی عمل می‌کند، یعنی مردان جوان و افراد فاقد پشتوانه و امکانات شغلی و درآمدی را بیشتر تحت تأثیر قرار می‌دهد، در اولویت قرار گرفتن آن‌ها در برنامه‌های حمایتی، به‌مثابه کمک به توانمندسازی این گروه در مقابل کرونا و سایر مسائل و بلایای مشابه تلقی می‌گردد.

بنیاد حامیان دانشگاه کردستان

اساسنامه بنیاد حامیان دانشگاه کردستان

تهیه و تدوین اساسنامه بنیاد حامیان دانشگاه کردستان که طی برگزاری جلسات متعدد مورد تایید و تصویب اعضای هیات مؤسس قرار گرفت. اقدامات لازم در جهت ثبت قانونی بنیاد حامیان دانشگاه طبق ضوابط مستلزم طی دو مسیر ثبت در سامانه سمن وزارت کشور و ارسال نامه و مستندات به مدیریت امور اجتماعی استانداری استان کردستان جهت تکمیل مراحل اداری انجام گردیده است. پیگیریهای مستمر جهت اخذ نتیجه و طی مراحل اداری از مسیرهای فوق الذکر با جدیت ادامه دارد.

مقدمات شناسائی و ارتباطات اولیه با خیرین و نیکوکاران در سطح استان و خارج از استان برای تشکیل هسته اولیه بنیاد و برگزاری مجمع عمومی بنیاد حامیان دانشگاه کردستان در اردیبهشت ماه ۱۳۹۹ انجام گرفت ولی متأسفانه شیوع ویروس کرونا صد درصد فعالیت بنیاد در این زمینه را مختل کرده است. آماده سازی اطلاعات مورد نیاز جهت تهیه کتابچه معرفی دانشگاه کردستان به افراد کاندیدای عضویت در بنیاد حامیان دانشگاه جهت چاپ در سال ۱۳۹۹ آماده شده است. شرح حال و زندگینامه خیرین دانشگاه در سابق و ایجاد صفحه وزین ویژه حامیان دانشگاه، در جهت تجلیل شایسته از خیرینی که در سنوات قبل به دانشگاه کردستان کمک کرده اند برای جلب نظر و سایر خیرین و نیکوکاران در سایت دانشگاه درج شده است. انجام برخی هماهنگیها در جهت تشکیل تیم های کارآمد از معتمدین شهرهای مختلف استان کردستان و سایر مناطق کردنشین در گام اول جهت معرفی و جذب خیرین و نیکوکاران در داخل و خارج کشور با جدیت در حال انجام است. اهم فعالیتهایی که در این مدت انجام گرفته است به شرح زیر است.

- درج زندگینامه جناب آقای یحیی خان صادق وزیری،
- اخذ امتیاز معنوی مجوز چاپ آثار مرحوم ماموستا هه ژار به نام دانشگاه کردستان.
- درج زندگینامه بانو معصومه احمدی،
- انتقال حدود ۱۰۰۰ جلد کتاب انگلیسی و فارسی و اسناد معتبر علمی از کتابخانه دکتر زیبا کلام استاد دانشگاه تهران و تحویل آن به کتابخانه دانشگاه کردستان،
- تهیه و درج زندگینامه دکتر زیبا کلام در صفحه حامیان دانشگاه کردستان،
- انتقال حدود ۱۱۵۰ جلد کتاب خارجی و فارسی از کتابخانه دکتر وطنخواه در تهران و تحویل آن به کتابخانه دانشگاه کردستان،
- تهیه و درج زندگینامه دکتر وطنخواه در صفحه حامیان دانشگاه کردستان

عدالت اجتماعی

بنیاد حامیان دانشگاه کردستان نشانگر تلاش جدی دانشگاه برای ایجاد عدالت اجتماعی و تبدیل دانشگاه کردستان به یک دانشگاه جامعه محور است. اعضای افتخاری بنیاد حامیان دانشگاه کردستان از نخبگان جامعه و همه اقشار و طبقات اجتماعی و از همه مناطق مختلف کردنشین انتخاب شده‌اند. فلسفه این بنیاد بر این اساس قرار گرفته است که مسائل و مشکلات مختلف کردستان توسط اعضای بنیاد مطرح و توسط دانشگاه دسته‌بندی و اولویت بندی شود. دانشگاه کردستان به عنوان یک دانشگاه جامعه محور خود را متعهد می‌داند سیاستهای آموزشی و پژوهشی خود را بر حل مشکلات اولویت دار مناطق کردنشین برای ایجاد عدالت اجتماعی منطبق نماید. همچنین کمکهای حامیان

دانشگاه و خیرین با نظارت مستقیم بنیاد هزینه شود. دانشگاه کردستان بر اساس برنامه استراتژیک خود و به پیشنهاد بنیاد مکانهایی را در دانشگاه به نام کسانی که به هر نحوی دانشگاه را کمک کرده و یا در جامعه سبب توسعه فرهنگی، اقتصادی، هنری، بهداشتی و ... شده اند نامگذاری می نماید تا فرهنگ سپاسگزاری و الگوسازی در جامعه ترویج گردد. همچنین دانشگاه نظرات اعضای بنیاد را در برنامه های آموزشی و پژوهشی خود به جد مورد توجه قرار می دهد تا دانشگاه کردستان نقش خود را به عنوان یک دانشگاه جامعه محور در حل مشکلات جامعه و ایجاد عدالت اجتماعی در کردستان به خوبی ایفا نماید.

جدول ۱- اعضای افتخاری اولین دوره مجمع عمومی بنیاد حامیان دانشگاه ۱۳۹۹

شهرستان	تعداد
مهاباد	۴۴
سقز	۳۸
بانه	۲۷
پیرانشهر	۱۸
اشنویه	۳۰
پاوه	۱۹
دیواندره	۲۷
کامیاران	۷
دهگلان	۲۱
روانسر	۱۵
بیجار	۱۲
نودشه	۷
سردشت	۳۵
جوانرود	۳۰
بوکان	۳۷
مریوان	۳۵
قروه	۲۶
سنندج	۵۰

اعضای هیات مؤسس بنیاد حامیان دانشگاه کردستان

		
<p>دکتر بهرام نصرالهی زاده رئیس سازمان برنامه و بودجه استان کردستان</p>	<p>دکتر عبدالله سلیمی استاد دانشگاه کردستان</p>	<p>دکتر اسعد اردلان مدرس دانشگاه و بازنشسته وزارت امور خارجه</p>
		
<p>آقای برهان مندمی مدیر عامل گروه غرب دانه</p>	<p>دکتر جهانشیر امینی دانشیار دانشگاه کردستان</p>	<p>دکتر رحمت صادقی استاد دانشگاه کردستان</p>
		
<p>دکتر امیر رشیدی استاد دانشگاه کردستان</p>	<p>دکتر خالد سعیدی استاد دانشگاه کردستان</p>	<p>مهندس سید طاهر حسینی مدرس دانشگاه کردستان</p>

اساسنامه بنیاد حامیان دانشگاه کردستان

به منظور شناسایی چالش‌های جامعه و ارائه راهکار برای رفع آنها توسط دانشگاه کردستان به عنوان یک دانشگاه جامعه محور و کارآفرین و همچنین کمک به توسعه همه جانبه دانشگاه کردستان و جامعه بشریت، با الهام از تعالیم دینی و فرهنگ غنی ملی، در راستای فراهم نمودن بستری مناسب برای اشخاص نیکوکار، خیر و نیکاندیش بنیاد حامیان دانشگاه کردستان بر اساس مفاد این اساسنامه تشکیل می‌گردد.

فصل اول - کلیات و اهداف

ماده ۱- نام سازمان مردم نهاد مورد نظر بنیاد حامیان دانشگاه کردستان است که در این اساسنامه به اختصار «بنیاد» نامیده می‌شود.

ماده ۲- نوع فعالیت: بنیاد نهادی است عام‌المنفعه، غیرسیاسی، غیرانتفاعی و غیردولتی که ضمن رعایت کامل قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران و آیین نامه اجرایی تاسیس و فعالیت سازمانهای مردم نهاد موضوع تصویب نامه شماره ۲۷۸۶۲/ت ۳۱۲۸۱ هـ مورخ ۱۳۸۴/۵/۸ بر اساس این اساسنامه فعالیت خواهد نمود.

ماده ۳- محدوده فعالیت بنیاد در سطح ملی و بین‌المللی است.

ماده ۴- محل بنیاد: مرکز اصلی بنیاد در استان کردستان، شهرستان سنندج، بلوار پاسداران خیابان دانشگاه کردستان واقع است. بنیاد در صورت لزوم می‌تواند پس از کسب مجوز از مرجع صدور پروانه برابر مقررات در سایر نقاط داخل یا خارج کشور شعبه نمایندگی یا دفتر دایر نماید.

ماده ۵- تابعیت: بنیاد تابعیت جمهوری اسلامی ایران را دارد و کلیه اعضای آن التزام خود را به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران اعلام می‌دارند.

ماده ۶- مدت فعالیت بنیاد از تاریخ تاسیس به مدت نامحدود می‌باشد.

ماده ۷- دارایی اولیه بنیاد اعم از منقول و غیرمنقول مبلغ ۱۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال می‌باشد که توسط هیأت مؤسس تماماً پرداخت شده و در اختیار بنیاد قرار گرفته است.

ماده ۸- هیأت مؤسس بنیاد اشخاصی هستند که برای تهیه مقدمات تشکیل بنیاد قیام نموده‌اند و بعد از تأسیس بنیاد تحت عنوان مؤسس مسئولیتی نخواهند داشت.

ماده ۹- اهداف بنیاد که در راستای مأموریت‌ها، برنامه‌های جاری و توسعه دانشگاه کردستان می‌باشد، عبارتند از:

۱- اولیویت بندی بهره‌گیری از توانمندی‌های مادی و معنوی خیرین، تشویق و ترغیب نیکوکاران و نیکاندیشان در تقویت و گسترش زیر ساخت‌های دانشگاه کردستان

۲- گسترش فرهنگ وقف، هبه و هدیه در جامعه و بهره‌گیری از آن در توسعه دانشگاه کردستان

۳- حمایت ویژه از طرح‌های پژوهشی دانشجویان مستعد، پژوهشگران و نخبگان دانشگاه در جهت رفع مشکلات جامعه

۴- شناسائی، تقدیر، تکریم و نکوداشت همه جانبه دانشگاه از خیرین و حامیان دانشگاه کردستان

۵- نظارت و پیگیری تخصیص سهم پنجاه درصدی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری از پروژه‌هایی که پنجاه درصد اعتبار آن را خیرین و حامیان دانشگاه پرداخت کرده باشند.

۶- ایجاد زمینه و بستر مناسب (اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی) جهت تقویت حمایت‌های خیرین از دانشگاه

۷- برنامه‌ریزی و سازماندهی کمک‌های مردمی در جهت ساخت و توسعه فضاهای مورد نیاز دانشگاه

- ۸- نظارت بر حسن انجام تعهدات دانشگاه در قبال خیرین و حامیان دانشگاه
- ۹- نظارت بر حسن اجرای پروژه‌های خیرین در دانشگاه
- ۱۰- نظارت بر حسن انجام نظرات و اهداف شرعیه خیرین در طول حیات و بعد از آن
- ۱۱- حمایت از دانشجویان بی بضاعت دانشگاه از طریق راه اندازی صندوق نیکوکاری و صندوق قرض الحسنه
- ۱۲- حمایت و پشتیبانی از اقدامات فرهنگی و اسلامی در دانشگاه
- ۱۳- حمایت و پشتیبانی از سنت پسندیده ازدواجهای دانشجویی در دانشگاه
- ۱۴- بسترسازی و ارائه مشاوره جهت تسهیل در امر سرمایه‌گذاری بهینه خیرین و حامیان دانشگاه
- ۱۵- حمایت از کارآفرینان دانشجو و شرکت‌های دانش بنیان نوپا در دانشگاه
- ۱۶- اجرای برنامه‌ها، وظایف و اختیاراتی که با اهداف "بنیاد" مطابقت داشته و دانشگاه در راستای کاهش تصدی‌گری آنرا برون‌سپاری نماید.

۱۷- انجام هر نوع فعالیتی که با روح و فلسفه اهداف مذکور در این ماده در راستای تامین اهداف «بنیاد» همخوانی و سنخیت داشته باشد.

۱۸- ایجاد انجمن دانش‌آموختگان دانشگاه

ماده ۱۰- شرایط عضویت

- ۱- التزام به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
 - ۲- پذیرش مفاد اساسنامه و آئین‌نامه‌های بنیاد
 - ۳- تعهد به تلاش در جهت اهداف بنیاد
- تبصره ۱: عضویت در بنیاد، افتخاری و بدون چشم داشت مادی می باشد.
- تبصره ۲: انتخاب اعضای اولیه بنیاد تا ۱۰۰ نفر توسط هیات مؤسس و با کسب اکثریت آراء انجام می‌پذیرد و اولین مجمع عمومی بنیاد با حضور این اعضا تشکیل می‌گردد.
- تبصره ۳: خروج اعضا به صورت اختیاری و با ارائه درخواست کتبی ممکن می‌باشد.

فصل دوم: ساختار بنیاد

ماده ۱۱- ارکان بنیاد عبارتند از ۱- هیات مؤسس ۲- مجمع عمومی ۳- هیات امناء ۴- هیأت مدیره ۵- بازررس

ماده ۱۲- وظایف هیات مؤسس:

- ۱- انجام اقدامات اولیه برای تاسیس بنیاد
- ۲- تهیه و تصویب طرح اساسنامه
- ۳- برگزاری اولین مجمع عمومی بنیاد
- ۴- تعیین روزنامه کثیرالانتشار برای درج آگهی برگزاری اولین مجمع عمومی
- ۵- انتخاب هیات مدیره و بازرسان

تبصره ۱: اکثریت لازم جهت تشکیل هیات مؤسس در بار اول با حضور نصف بعلاوه یک اعضاء رسمیت می‌یابد. در صورت عدم حد نصاب اکثریت لازم، دربار دوم با حضور یک سوم اعضاء رسمیت خواهد یافت.

تبصره ۲: تصمیمات هیات مؤسس با اکثریت دو سوم آراء حاضرین اتخاذ می‌شود.

ماده ۱۳- مجمع عمومی عادی بنیاد متشکل از کلیه اعضای بنیاد بوده و عالیترین مرجع تصمیم‌گیری است. مجمع عمومی به صورت عادی یا فوق العاده تشکیل می‌گردد.

ماده ۱۴- مجمع عمومی عادی سالی یکبار در شهر یور ماه تشکیل خواهد شد. حضور نصف بعلاوه یک اعضاء در بار اول برای رسمیت مجمع الزامی است. ولی در بار دوم با حضور هر عده از اعضاء مجمع رسمیت خواهد یافت. تبصره ۱: اکثریت لازم جهت اتخاذ تصمیم در مجمع عمومی عادی نصف بعلاوه یک آراء حاضرین در جلسه می‌باشد. مگر در خصوص انتخاب مدیران یا بازرسان که آرای اکثریت نسبی لازم خواهد بود. تبصره ۲: در صورتیکه در دعوت نخست، شرکت اکثریت اعضا حاصل نشد، جلسه دوم به فاصله حداقل ۱۰ روز تشکیل شده و با هر تعداد اعضاء حاضر در جلسه رسمیت خواهد یافت.

تبصره ۳: مجمع عمومی ممکن است به صورت فوق العاده در هر زمان به تقاضای هیأت مدیره یا بازرس (بازرسان) یا به درخواست یک پنجم اعضاء در صورتی که هیأت مدیره یا بازرس ظرف مدت ۲۰ روز به درخواست اعضاء مبنی بر برگزاری مجمع عمومی عمل ننماید، تشکیل گردد.

تبصره ۴: دعوت برای شرکت در مجمع عمومی عادی از طریق درج آگهی در روزنامه کثیرالانتشار حداقل ۱۰ روز و حداکثر ۴۰ روز قبل از برگزاری مجمع و با دعوت (کتبی/تلفنی) انجام می‌شود. تبصره ۵: روزنامه کثیرالانتشار برای درج آگهی‌های بنیاد روزنامه اطلاعات می‌باشد.

ماده ۱۵- وظایف مجمع عمومی عادی

- ۱- انتخاب و عزل اعضاء هیات امنای
- ۲- انتخاب و عزل اعضاء هیأت مدیره و بازرسان
- ۳- استماع و رسیدگی به گزارش هیات مدیره و بازرسان
- ۴- بررسی، تصویب یا رد پیشنهادهای هیأت مدیره
- ۵- تصویب ترازنامه و بودجه بنیاد
- ۶- تعیین روزنامه کثیرالانتشار جهت درج آگهی‌ها و دعوت‌نامه‌ها
- ۷- تعیین خط مشی کلی بنیاد
- ۸- ارجاع ترازنامه و عملکرد مالی بنیاد جهت حسابرسی حسب مورد
- ۹- اصلاح اساسنامه پیشنهادی از طرف هیات امنای

ماده ۱۶- مجمع عمومی فوق‌العاده

مجمع عمومی فوق‌العاده با شرایط زیر تشکیل خواهد شد.

۱- با درخواست اکثریت اعضاء هیأت مدیره یا بازرس (بازرسان).

۲- با درخواست یک پنجم اعضاء اگر هیأت مدیره یا بازرس در مدت ۲۰ روز به درخواست اعضاء مبنی بر برگزاری عمل ننماید.

تبصره ۱: دعوت برای مجمع عمومی فوق‌العاده کتبی بوده و حداقل ۱۰ روز قبل از تشکیل آن به اطلاع اعضاء خواهد رسید.

تبصره ۲: اکثریت لازم جهت تشکیل مجمع عمومی فوق‌العاده در بار اول همان شرایط مجمع عمومی عادی می‌باشد و در بار دوم با حضور بیش از یک سوم اعضاء که حق رأی دارند، رسمیت می‌یابد.

تبصره ۳: تصمیمات مجمع عمومی فوق‌العاده با آرای دو سوم اعضاء حاضر در جلسه معتبر خواهد بود.

ماده ۱۷- وظایف مجمع عمومی فوق العاده

- ۱- تصویب تغییرات اساسنامه بنیاد
- ۲- بررسی و رد انحلال بنیاد
- ۳- تغییر در میزان سرمایه بنیاد
- ۴- انحلال بنیاد قبل از موعد
- ۵- هرگونه تغییر در ماهیت بنیاد

ماده ۱۸- مجامع عمومی توسط هیأت رئیسه‌ای مرکب از یک رئیس، یک منشی و دو ناظر اداره می‌شوند.

تبصره ۱: اعضای هیأت رئیسه نباید از بین کاندیداهای هیأت مدیره و بازرسان باشند و با اعلام نامزدی خود در مجمع عمومی انتخاب خواهند شد.

تبصره ۲: رئیس هیأت مدیره رئیس هیأت رئیسه مجمع عمومی خواهد بود. مگر اینکه دستور کار عزل یا انتخاب هیأت مدیره باشد.

ماده ۱۹- ترکیب اعضای هیات امانا

اعضای اصلی هیات امانا ۱۵ نفر بعلاوه ۳ نفر علی البدل می‌باشند. تعداد ۱۰ نفر عضو اصلی از بین اعضای مجمع عمومی و ۳ نفر

از بین اعضای هیات مؤسس با رای مجمع عمومی به مدت ۳ سال انتخاب می‌شوند.

تبصره ۱: ریاست دانشگاه و مشاور عالی او به اعتبار جایگاه حقوقی از اعضای پانزده نفر اصلی در هر دوره هیات امانا می‌باشند.

تبصره ۲: رئیس دانشگاه به اعتبار جایگاه حقوقی، رئیس هیات امانای بنیاد می‌باشد.

تبصره ۳: چنانچه ادامه همکاری اعضای هیات امانا به علل فوت، عزل و یا استعفا غیر ممکن شود و جایگزینی اعضای علی‌البدل هم نتواند ترکیب هیات امانا را تکمیل نماید، هیات امانا یک نفر از اعضای بنیاد را بعنوان عضو جدید به مجمع عمومی پیشنهاد می‌دهد.

ماده ۲۰- جلسات هیات امانا

جلسات هیات امانا هر سه ماه یکبار تشکیل می‌شود. در صورت نیاز با پیشنهاد رئیس هیأت امانا جلسه فوق العاده تشکیل خواهد شد.

تبصره ۱: هیات امانا در اولین جلسه نایب رئیس و منشی را از بین اعضای هیات برای مدت ۳ سال انتخاب می‌کند.

تبصره ۲: جلسات هیات امانا با حضور حداقل نصف بعلاوه یک کل اعضا و مصوبات آن با رای اکثریت حاضرین رسمیت می‌یابد.

تبصره ۳: غیبت اعضا بدون عذر موجه تا ۳ جلسه متوالی و ۴ جلسه متناوب در حکم استعفا خواهد بود.

ماده ۲۱- وظایف هیات امانا

۱- تعیین و تصویب سیاستهای راهبردی و خط مشی بنیاد بر اساس اهداف تعریف شده

۲- بررسی و تصویب طرح‌ها، آئین نامه‌ها و ساختار سازمانی بنیاد

۳- بررسی پیشنهادات هیات مدیره، مدیر عامل و اعضای هیات امانا و تصویب و ابلاغ آن به هیات مدیره جهت اجرا

۴- نظارت بر عملکرد هیات مدیره و مدیر عامل

۵- انتخاب و عزل اعضای هیات مدیره

۶- تصویب بودجه سالیانه و تراز مالی

۷- تعیین مؤسسه حسابرسی برای رسیدگی به عملکرد مالی بنیاد

۸- سایر وظایفی که در مواد این اساسنامه به آن اشاره شده است.

ماده ۲۲- هیأت مدیره

بنیاد دارای هیأت مدیره‌ای مرکب از ۷ نفر عضو اصلی و ۳ نفر عضو علی‌البدل خواهد بود.

تبصره ۱: جلسات هیات مدیره با حضور بیش از نصف اعضاء رسمیت یافته و تصمیمات متخذه با اکثریت آراء حاضرین معتبر خواهد بود.

تبصره ۲: شرکت اعضای هیأت مدیره در جلسات ضروریست و غیبت هر یک از اعضاء بدون عذر موجه و بدون اطلاع قبلی تا سه جلسه متوالی یا پنج جلسه متناوب در حکم استعفای عضو غایب خواهد بود.

تبصره ۳: دعوت از اعضای هیأت مدیره حداقل هفت روز قبل از تشکیل جلسه به صورت قانونی انجام می‌پذیرد.

ماده ۲۳- در صورت استعفاء یا فوت یا سلب شرایط هر یک از اعضای هیأت مدیره یا بازرسی عضو علی‌البدل برای مدت باقیمانده هیأت مدیره یا بازرسی بجای عضو اصلی انجام وظیفه خواهد نمود.

در صورتی که تعداد اعضای هیأت مدیره یا بازرسان به هر دلیل کمتر از تعداد اعضاء اصلی شود و ورود اعضاء علی‌البدل نیز موجب تکمیل آن نشود، انتخابات مجدد در مجمع عمومی حسب مورد به صورت عادی یا به صورت فوق العاده جهت تکمیل تعداد باقی مانده اعضاء برگزار می‌گردد.

ماده ۲۴- هیأت مدیره علاوه بر جلساتی که به طور مرتب و حداقل هر ماه یک بار تشکیل خواهد داد، بنا به ضرورت با دعوت کتبی یا تلفنی رئیس یا نائب رئیس جلسه فوق العاده تشکیل خواهد داد.

تبصره ۱: نحوه تشکیل جلسه فوق العاده بموجب آئین‌نامه داخلی است که به تصویب هیأت مدیره خواهد رسید.

ماده ۲۵- اعضای هیأت مدیره در اولین جلسه‌ی بعد از انتخاب شدن از بین خود رئیس، نائب رئیس و خزانه‌دار را انتخاب خواهند نمود. حدود اختیارات رئیس، نائب رئیس و خزانه‌دار را اساسنامه بنیاد و یا آیین‌نامه‌ای که به تصویب مجمع عمومی خواهد رسید مشخص می‌نماید.

تبصره ۱: هیأت مدیره در هر زمانی می‌تواند افراد فوق الذکر را از سمت‌های خود عزل نماید.

تبصره ۲: هیأت مدیره در صورت نیاز می‌تواند سمت یا سمت‌های دیگری را برای سایر اعضاء تعریف نماید.

ماده ۲۶- اعضای هیأت مدیره برای مدت ۳ سال انتخاب خواهند شد. انتخاب مجدد اعضاء هیأت مدیره برای دوره‌های بعد بلامانع است. همچنین هیأت مدیره موظف است حداکثر ۳ ماه قبل از پایان تصدی خود، از مجمع عمومی عادی به منظور انتخابات هیأت مدیره جدید دعوت نماید. هیأت مدیره، قبل از درج آگهی در روزنامه کثیرالانتشار موظف است دستور کار مجمع عمومی و زمان برگزاری آن را به تایید مرجع صدور پروانه برساند. همچنین حداقل ۱۰ روز قبل از پایان تصدی خود نتیجه انتخابات را به مراجع ذی‌ربط و ذی‌صلاح اعلام نماید.

ماده ۲۷- هیأت مدیره نماینده قانونی بنیاد بوده وظایف و اختیارات آن به شرح زیر می‌باشد:

حفظ و حراست اموال منقول و غیرمنقول، رسیدگی به حسابها، پرداخت دیون و وصول مطالبات، اجرای مصوبات مجمع عمومی، افتتاح حساب در بانک طی انجام تشریفات قانونی، تعقیب جریانات قضائی و اداری و ثبتی در کلیه مراحل

قانونی در محاکم، تعیین وکیل و عزل آن، قطع و فصل دعاوی از طریق سازش (مصالحه) و در صورت اقتضاء تفویض و واگذاری تمام یا قسمتی از اختیارات خود به هر شخص دیگر اعم از حقوقی یا حقیقی با حق توکیل هیأت مدیره می‌تواند هر اقدام و معامله‌ای را که ضروری بداند در مورد نقل و انتقال اموال منقول که مستلزم تصویب مجمع عمومی می‌باشد پس از تصویب مجمع به نام «بنیاد» انجام دهد.

تبصره ۱: هیأت مدیره پس از تصویب می‌تواند در انجام معاملات و یا پرداخت هزینه‌های جاری تا مبلغ ۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال بدون تصویب مجمع عمومی، رأساً اقدام نماید.

ماده ۲۸- بازرسان

مجمع عمومی عادی دو نفر از اعضای بنیاد را به عنوان بازرس اصلی و یک نفر را بعنوان بازرس علی‌البدل برای مدت یک سال انتخاب خواهد کرد.

ماده ۲۹- اشخاص زیر نمی‌توانند به سمت بازرس انتخاب شوند.

۱- کسانی که به علت ارتکاب جرم و به موجب حکم قطعی دادگاه از حقوق اجتماعی کلاً یا بعضاً محروم شده باشند.

۲- اعضای هیأت مدیره و مدیر عامل بنیاد

۳- اقربای سببی و نسبی اعضای هیأت مدیره و مدیر عامل تا درجه سوم از طبقه اول و دوم

۴- همسر اشخاص مذکور در بند ۲

تبصره ۱: انتخاب مجدد بازرسان بلامانع است.

ماده ۳۰- وظایف بازرس (بازرسان) به شرح زیر است.

۱- بررسی کلیه اسناد و اوراق مالی و تهیه گزارش برای مجمع عمومی

۲- بررسی گزارش سالانه هیأت مدیره اعم از مالی و غیرمالی و تهیه گزارش عملکرد برای اطلاع مجمع عمومی

۳- گزارش هر گونه تخلف هیأت مدیره از مفاد اساسنامه و قوانین موضوعه به مجمع عمومی

۴- بازرس باید در باره صحت صورت دارائی و عملکرد هیأت مدیره و درباره صحت مطالب و اطلاعاتی که مدیران در اختیار مجمع عمومی گذاشته‌اند، کتباً اظهار نظر نماید.

۵- سایر وظایفی که اساسنامه بنیاد و قوانین و مقررات موضوعه به عهده بازرس قرار داده است.

تبصره ۱: بازرس می‌تواند بدون داشتن حق رای در جلسات هیأت مدیره شرکت نماید.

ماده ۳۱- بازرس می‌تواند در هر زمانی عملیات بنیاد را مورد بازرسی قرار داده و اسناد، مدارک و اطلاعات مربوطه را مطالبه و مورد رسیدگی قرار دهد. همچنین در صورت لزوم تقاضای تشکیل جلسه فوق‌العاده مجمع عمومی را بنماید.

ماده ۳۲- در صورت فوت یا استعفا یا معذوریت بازرس اصلی یا سلب شرایط از او بازرس علی‌البدل به جای او انجام وظیفه خواهد نمود.

ماده ۳۳- هیأت مدیره، مدیر عامل و بازرسان تا زمانی که جانشین آنها از سوی مجمع عمومی انتخاب نشده است به مسوولیت خود ادامه خواهند داد.

تبصره ۱: جز درباره موضوعاتی که به موجب مفاد این اساسنامه اخذ تصمیم و اقدام درباره آن در صلاحیت خاص مجمع عمومی است، هیأت مدیره مشروط بر رعایت اهداف «بنیاد» کلیه اختیارات لازم برای اداره امور دارد.

ماده ۳۴- هیأت مدیره باید از بین خود یا خارج یک نفر را به مدیریت عامل انتخاب نموده و حدود اختیارات و مدت تصدی و حق‌الزحمه او را تعیین نماید.

تبصره ۱: مدیرعامل نمی‌تواند در عین حال رئیس هیأت مدیره باشد. مگر با تصویب سه چهارم آراء حاضرین در مجمع عمومی.

ماده ۳۵- مدیر عامل مقام اجرایی بنیاد است و در حدود اختیاراتی که از طرف هیأت مدیره بر اساس اساسنامه به وی تفویض می‌گردد، نماینده بنیاد محسوب شده و از طرف بنیاد حق امضاء دارد. تبصره ۱: عزل مدیرعامل از اختیارات هیأت مدیره می‌باشد.

تبصره ۲: اگر مدیرعامل عضو هیأت مدیره باشد، دوره مدیریت او از مدت عضویتش در هیأت مدیره بیشتر نخواهد بود. تبصره ۳: کلیه اسناد و اوراق بهادار و تعهدآور با امضای مدیرعامل و خزانه‌دار و در غیاب خزانه دار رئیس یا نایب رئیس هیأت مدیره و مهر بنیاد معتبر خواهد بود.

ماده ۳۶- مدیرعامل بالاترین مقام اجرایی بنیاد است و مجری مصوبات مجمع عمومی، هیات امناء و هیأت مدیره بوده و دارای اختیارات و مسوولیت‌های زیر می‌باشد.

۱- نماینده قانونی بنیاد در مراجع رسمی، نهادها و در برابر اشخاص حقیقی و حقوقی

۲- استخدام و عزل و نصب کارکنان در حدود ضوابط و مصوبات و با تصویب هیأت مدیره

۳- مکاتبات رسمی بنیاد با امضاء مدیر عامل صورت می‌پذیرد.

۴- نگهداری دارایی، اموال، حسابها، اسناد و دفاتر بنیاد

۵- اعمال اختیاراتی که به صورت موردی یا مقطعی از جانب (هیأت مدیره) به وی تفویض شده باشد.

۶- ارائه پیشنهادهای لازم در زمینه گسترش، بهبود و هماهنگی در فعالیتهای بنیاد به هیأت مدیره جهت ارائه به مجمع عمومی

۷- تهیه پیش نویس ترازنامه، بودجه، خط مشی و گزارش سالیانه جهت بررسی هیأت مدیره و ارسال آن به مجمع عمومی

۸- تهیه پیش‌نویس آیین‌نامه‌های مورد لزوم جهت طرح و تصمیم‌گیری در هیأت مدیره

۹- نظارت و ایجاد هماهنگی در فعالیت شعب، نمایندگی‌ها و دفاتر پس از طی مراحل قانونی

۱۰- پیشنهاد برگزاری جلسه مجمع عمومی فوق‌العاده با ذکر دلایل موجه برای تصویب به هیأت مدیره

۱۱- انجام سایر وظایف و اختیاراتی که طبق قانون و آیین‌نامه‌های مصوب و این اساسنامه به مدیرعامل محول بشود.

ماده ۳۷- حقوق و مزایای مدیر عامل بوسیله هیأت مدیره تعیین می‌شود.

در صورتیکه مدیر عامل از اعضاء هیأت مدیره نباشد، بدون داشتن حق رأی می‌تواند در جلسات هیأت مدیره شرکت نماید.

ماده ۳۸- مدت مأموریت مدیر عامل از مدت مأموریت هیأت مدیره بیشتر نخواهد بود. تغییر یا تجدید انتخاب او نیز بلامانع است. به هر صورت مدیر عامل در صورت انقضاء مأموریت موظف است تا تعیین جانشین، وظایف محوله را انجام دهد.

ماده ۳۹- هیات مدیره مکلف است هر گونه تغییر یا اصلاح اساسنامه را به مرجع صادر کننده پروانه فعالیت اعلام نماید.

ماده ۴۰- هیات مدیره مکلف است محل مؤسسه و تغییرات بعدی آن را به مرجع صادر کننده پروانه فعالیت اعلام نماید.

ماده ۴۱- بنیاد دارای مهر و یا آرم مخصوص به خود خواهد بود. متن آن با تصویب هیأت مدیره و هیأت امناء و برابر مقررات تهیه خواهد شد. هیأت مدیره مکلف است نمونه مهر و آرم تهیه شده را به مرجع صادر کننده پروانه فعالیت ارسال نماید.

تبصره ۱: هیأت مدیره در حفظ و حراست از مهر و آرم بنیاد مسئولیت قانونی دارد.

تبصره ۲: مصوبات و صورتجلسات هیأت مدیره در دفاتر مخصوص به ترتیب تاریخ، ثبت و به امضای اعضای ذیربط خواهد رسید.

تبصره ۳: کلیه مدارک، پرونده‌ها و مکاتبات در دفتر مرکزی بنیاد نگهداری می‌شود.

ماده ۴۲- انحلال: در صورت انحلال بنیاد مجمع عمومی فوق العاده حداقل ۳ نفر را به عنوان هیأت تصفیه انتخاب و این هیأت موظف خواهد بود پس از رسیدگی به حسابها و تصفیه بدهی‌ها و وصول مطالبات باقی مانده و تعیین دارائی بنیاد (اعم از منقول و غیرمنقول) را به تصویب مجمع عمومی فوق العاده رسانده، هیأت مذکور موظف است نتیجه را به مرجع صادر کننده پروانه فعالیت ارسال نماید.

فصل سوم: بودجه و مواد متفرقه

ماده ۴۳- بودجه بنیاد از طریق زیر تأمین می‌شود.

هدیه، هبه، وقف و وجوه حاصل از فعالیتهای انجام شده در چارچوب اساسنامه بنیاد

ماده ۴۴- درآمد و هزینه‌های بنیاد در دفاتر قانونی ثبت و شرح بیلان آن در پایان هر سال مالی به مراجع ذی ربط ارائه خواهد شد.

تبصره ۱: بنیاد مکلف است کلیه درآمدهای حاصله را مطابق اساسنامه در راستای اهداف و توسعه دانشگاه کردستان صرف نماید. تبصره ۲: سال مالی بنیاد منطبق با سال شمسی بوده و همواره به پایان اسفند ماه ختم می‌شود. به استثناء سال مالی اول که از بدو تاسیس لغایت اسفند ماه همان سال خواهد بود.

ماده ۴۵- مجمع عمومی فوق العاده موظف است دارایی سازمان را پس از انحلال بنیاد به دانشگاه کردستان واگذار نماید.

تبصره ۱: تصفیه امور مربوط به انحلال بنیاد برطبق مفاد اساسنامه و آئین‌نامه اجرایی تأسیس و فعالیت سازمانهای مردم‌نهاد موضوع تصویب‌نامه شماره ۲۷۸۶۲/ت/۳۱۲۸۱ هـ مورخ ۸/۵/۸۴ و قوانین موضوعه صورت خواهد پذیرفت.

تبصره ۲: هیأت تصفیه از بین خود یک نفر را به عنوان مدیر تصفیه انتخاب می‌نماید.

تبصره ۳: مدیر تصفیه موظف است یک نسخه از گزارش تصفیه بنیاد را به مرجع صدور پروانه ارائه نماید.

ماده ۴۶- انتشار هر گونه مطبوعه‌ای توسط بنیاد، پس از کسب اجازه از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و تحصیل پروانه انتشار با رعایت کامل قوانین مطبوعات انجام خواهد شد.

ماده ۴۷- مواردی که در این اساسنامه پیش بینی نشده است بر اساس آئین‌نامه اجرایی تأسیس و فعالیت سازمانهای مردم‌نهاد موضوع تصویب‌نامه شماره ۲۷۸۶۲/ت/۳۱۲۸۱ هـ مورخ ۸/۵/۸۴ و مفاد قانون تجارت عمل خواهد شد.

ماده ۴۸- این اساسنامه مشتمل بر ۳ فصل و ۴۸ ماده و ۴۳ تبصره در نشست مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۷ هیأت مؤسس به تصویب رسید.

انجمن دانش آموختگان دانشگاه کردستان

جمع آوری لیست کامل دانش آموختگان از ابتدای تاسیس دانشگاه تا کنون از منابع اطلاعاتی دانشگاه به تفکیک رشته، مقطع و سال تحصیلی استخراج شده است. انجام برخی فعالیتها و تمهیدات سنجش و استخراج اطلاعات دانش آموختگان جهت تشکیل بانک اطلاعاتی برای تشکیل انجمن دانش آموختگان دانشگاه متأسفانه با شیوع ویروس کرونا سبب عدم ایجاد هماهنگیهای لازم برای صدور کارت دانش آموختگی و تشکیل مجمع عمومی انجمن در بهار ۹۹ شد. پیش نویس اساسنامه انجمن برای تصویب در اولین مجمع عمومی آماده شده است. همچنین در حال حاضر فعالیت شبکه بر رصد اشتغال فارغ التحصیلان دانشگاه در سال ۱۳۹۴ متمرکز می‌باشد. اساسنامه مصوب انجمن دانش آموختگان دانشگاه کردستان به شرح است.

اعضای هیات مؤسس دانش آموختگان دانشگاه کردستان

		
دکتر شیوا مفاخری عضو هیات علمی مرکز تحقیقات کشاورزی	دکتر حبیب سلیمانی استادیار دانشگاه کردستان	دکتر رحمت صادقی استاد دانشگاه کردستان
		
دکتر سیروس امیری استادیار دانشگاه کردستان	مهندس لیلا محمدی خانه دار	دکتر ذکریا بزدوده استادیار دانشگاه کردستان

اساسنامه انجمن دانش آموختگان دانشگاه

فصل اول - کلیات

ماده یک: نام و تعریف انجمن

- ۱-۱- نام انجمن عبارت است از انجمن دانش آموختگان دانشگاه کردستان که از این پس به اختصار "انجمن" نامیده می‌شود.
- ۲-۱- انجمن تشکلی داوطلبانه، غیر دولتی و غیر انتفاعی متشکل از دانش آموختگان دانشگاه کردستان است که در زمینه های علمی، فنی، پژوهشی، فرهنگی، هنری، اجتماعی و ورزشی فعالیت می‌نماید.
- ۳-۱- انجمن با حفظ آزادی، استقلال، وحدت ملی و مصالح جمهوری اسلامی ایران در راستای اهداف مندرج در این اساسنامه فعالیت می‌نماید.
- ۴-۱- انجمن یک نهاد سیاسی نیست و در امور مدیریت دانشگاه فعالیت نمی‌دارد.
- ۵-۱- دانش آموخته به کسی گفته می‌شود که حداقل یک مقطع تحصیلی را در دانشگاه کردستان به پایان رسانده و فارغ التحصیل شده باشد.

فصل دوم - اهداف و وظایف

ماده دو: اهداف انجمن

- ۱-۲- ایجاد ارتباط مؤثر و مستمر بین دانشگاه و دانش آموختگان در جهت توسعه همه جانبه دانشگاه و ارتقای سطح دانش و فن‌آوری ملی.
- ۲-۲- ارتقای دانش، فن‌آوری و مهارت های دانش آموختگان.
- ۳-۲- برقراری ارتباط مستمر دانش آموختگان با یکدیگر.
- ۴-۲- بهره گیری از نظرات و تجارب دانش آموختگان در جهت ارتقای سطح علمی و آموزشی دانشگاه.
- ۵-۲- ارج نهادن به مطالعات، تحقیقات، خلاقیت‌های علمی، تجربیات و خدمات ارزشمند دانش آموختگان.
- ۶-۲- طرح و بررسی مسایل و مشکلات کشور به منظور دستیابی به راه‌حل‌های مناسب.
- ۷-۲- استفاده از امکانات دانش آموختگان جهت نیل به بهره‌وری مطلوب.
- ۸-۲- اطلاع رسانی و راهنمایی شغلی برای دانش آموختگان.
- ۹-۲- دفاع از حقوق صنفی و شئون اجتماعی دانش آموختگان.

ماده سه: وظایف انجمن

- ۱-۳- انتقال نیازهای علمی و فنی بخش‌های مختلف اجرایی کشور به دانشگاه.
- ۲-۳- ارائه پیشنهادهای اصلاحی در مورد برنامه های آموزشی و پژوهشی دانشگاه.
- ۳-۳- برگزاری همایش‌ها و گردهمایی های اجتماعی، فرهنگی، فنی و تخصصی.
- ۴-۳- آشنا نمودن اساتید، دانش آموختگان و دانشجویان با محیط‌های مختلف علمی، فرهنگی، فنی و تخصصی از طریق بازدیدهای علمی.
- ۵-۳- کمک به انجام پروژه‌های مشترک بین دانشگاه و سایر بخش‌های اجرایی کشور.
- ۶-۳- ایجاد تسهیلات لازم جهت استفاده دانش آموختگان از امکانات علمی، تحقیقاتی، فرهنگی و ورزشی دانشگاه.

- ۳-۷- کمک به جذب دانش آموختگان دانشگاه در بخش‌های علمی، فرهنگی، صنعتی و اجرایی کشور.
- ۳-۸- ایجاد ارتباط با کانون‌ها، موسسات و انجمن‌های داخلی و خارجی مرتبط با اهداف انجمن.
- ۳-۹- اطلاع‌رسانی لازم اقدامات و سایر امور مورد لزوم از طریق مقتضی.
- ۳-۱۰- ایجاد تسهیلات لازم جهت استفاده دانشگاه از امکانات علمی، تحقیقاتی، فرهنگی و ورزشی دانش آموختگان.

فصل سوم- محل انجمن

ماده چهارم: محل انجمن

مرکز اصلی انجمن در استان کردستان و در شهر سنندج و در دانشگاه کردستان مستقر است. انجمن می‌تواند در صورت ضرورت و حسب ضوابط نسبت به ایجاد دفاتر فرعی و واحدهای مربوط در سایر نقاط کشور اقدام نماید.

ماده ۵: مدت فعالیت

مدت فعالیت انجمن از زمان تاسیس نامحدود است.

فصل چهارم- عضویت

ماده شش: شرایط عضویت در انجمن

- ۶-۱- اعتقاد به مبانی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران.
- ۶-۲- داشتن مدرک تحصیلی از دانشگاه کردستان یا عضو هیات علمی دانشگاه که دارای مدرک فارغ‌التحصیلی در یکی از مقاطع تحصیلی دانشگاه کردستان را دارد.
- ۶-۳- پذیرفتن مفاد اساسنامه.

فصل پنجم- ارکان انجمن

ماده هفت: ارکان انجمن

- ۷-۱- مجمع عمومی
- ۷-۲- شورای مرکزی انجمن
- ۷-۳- دبیر
- ۷-۴- بازرسان

ماده هشت: مجمع عمومی

- ۸-۱- جلسات مجمع عمومی عادی متشکل از کلیه اعضای انجمن است و هر سال در اردیبهشت ماه برگزار می‌گردد.
- ۸-۲- مجمع عمومی فوق‌العاده در صورت ضرورت و به درخواست شورای مرکزی انجمن یا بازرسان با یک پنجم اعضاء تشکیل می‌گردد.
- ۸-۳- جلسات مجمع عمومی عادی در مرحله اول با حضور نصف به علاوه یک اعضا رسمیت می‌یابد. در صورتی که در مرحله اول حدنصاب لازم حاصل نشود، دعوت مجدد صورت خواهد گرفت و در این صورت جلسه با حضور هر تعداد از اعضا رسمیت می‌یابد.

۴-۸- جلسات مجمع عمومی فوق العاده در مرحله اول با حضور دو سوم کل اعضا رسمیت می‌یابد. در صورتی که در مرحله اول حدنصاب لازم حاصل نشود. برای مرتبه دوم دعوت صورت خواهد گرفت و در این صورت جلسه با هر تعداد اعضا رسمیت خواهد یافت.

ماده نه: وظایف و اختیارات مجمع عمومی

- ۱-۹- بررسی و تصویب سیاست‌های کلی و برنامه‌های انجمن
 - ۲-۹- اصلاح مفاد اساسنامه جهت آرایه آن به وزارت علوم، تحقیقات فناوری برای تصویب
 - ۳-۹- انتخاب اعضای اصلی و علی‌البدل هیات مدیره
 - ۴-۹- تصویب بودجه و ترازنامه سالانه انجمن
 - ۵-۹- تصویب میزان حق عضویت
- تبصره: تصمیمات مجمع عمومی با حداقل نصب به علاوه یک اعضای حاضر مصوب تلقی می‌گردد. لیکن در زمانی که اصلاح مفاد اساسنامه در دستور جلسه قرار گیرد، رای دو سوم اعضای حاضر برای تصویب ضروری است.

ماده ده: شورای مرکزی انجمن

- ۱-۱۰- به منظور اجرای سیاست‌ها و برنامه‌های انجمن و تحقق اهداف آن شورایی به نام شورای مرکزی انجمن تشکیل می‌گردد. این شورا دارای ۵ یا ۷ عضو اصلی و ۲ عضو علی‌البدل است.
- ۲-۱۰- اعضای اصلی و علی‌البدل شورای مرکزی انجمن در اولین نشست مجموع عمومی با رای مخفی اعضا برای مدت ۲ سال انتخاب می‌شوند. انتخاب مجدد اعضای هیات مدیره بلامانع است.
- ۳-۱۰- جلسات شورای مرکزی انجمن به دعوت دبیر انجمن یا بنا به تقاضای حداقل سه نفر از اعضا تشکیل می‌گردد.
- ۴-۱۰- جلسات شورای مرکزی انجمن با حضور دو سوم اعضا به رسمیت یافته و تصمیمات آن با رای اکثریت اعضای حاضر در جلسه معتبر خواهد بود.
- ۵-۱۰- اعضای علی‌البدل شورای مرکزی انجمن در کلیه جلسات دعوت خواهند شد و در صورت غیبت هر یک از اعضای اصلی، عضو علی‌البدل حاضر صاحب رای می‌باشد.
- ۶-۱۰- جلسات شورای مرکزی انجمن به صورت ۲ ماه یکبار تشکیل می‌گردد و اعضا از بابت حضور در جلسات و عضویت وجهی دریافت نمی‌نمایند.
- ۷-۱۰- شرکت بازرسان بدون داشتن حق رای در جلسات شورای مرکزی انجمن مجاز است.

ماده یازده: وظایف و اختیارات شورای مرکزی انجمن

- ۱-۱۱- اجرای سیاست‌ها و برنامه‌های مصوب مجمع عمومی و انجام کلیه امور مربوط به انجمن در جهت تحقق اهداف آن.
- ۲-۱۱- تدوین آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مورد نیاز برای انجام وظایف انجمن.
- ۳-۱۱- تعیین اعضای کمیته‌های تخصصی با پیشنهاد دبیر و نظارت بر فعالیت آنان.
- ۴-۱۱- نظارت بر مجموع فعالیت‌هایی که به نام انجمن صورت می‌گیرد.
- ۵-۱۱- تصویب ضوابط مربوط به قبول هدایا و کمک بلاعوض.

- ۱۱-۶- تهیه و تصویب تشکیلات اجرایی انجمن در چارچوب اساسنامه.
۱۱-۷- تهیه گزارش سالیانه و تنظیم تراز مالی برای طرح در مجمع عمومی.

ماده دوازده: دبیر انجمن

دبیر انجمن از میان اعضای شورای مرکزی و با رای مخفی اکثریت بیش از نصف کل اعضا انتخاب می شود.

ماده سیزده: شرح وظایف و اختیارات دبیر انجمن

- ۱۳-۱- مسؤلیت ایجاد ارتباط و تماس و مکاتبه با کلیه اشخاص حقیقی و مراجع رسمی دولتی و غیر دولتی.
۱۳-۲- نمایندگی انجمن در کلیه مراجع با حق توکیل به غیر در چارچوب مصوبات شورای مرکزی.
۱۳-۳- ارجاع دعاوی و حق صلح با تصویب شورای مرکزی انجمن.
۱۳-۴- پیشنهاد سیاست، خط مشی برنامه و بودجه سالانه، ارائه گزارش‌های عملکرد ترازنامه، پیشنهاد تاسیس دفاتر فرعی و آیین نامه های مورد نیاز.
۱۳-۵- تهیه تشکیلات مناسب و پیشنهاد آن به شورای مرکزی به منظور تصویب.
۱۳-۶- تنظیم، هدایت و انجام امور انجمن در قالب برنامه‌ها و بودجه مصوب.
۱۳-۷- صرف هزینه در امور محوله مطابق مقررات انجمن.
۱۳-۸- انجام سایر وظایف محوله از طرف شورای مرکزی.

ماده چهارده: واحدهای تابعه و کمیته های تخصصی انجمن

- ۱۴-۱- به پیشنهاد شورای مرکزی و با تصویب مجمع عمومی انجمن می تواند شاخه‌ها و واحدهایی مستقر در دانشکده‌ها و مراکز وابسته به دانشگاه تاسیس نماید.
۱۴-۲- نحوه مدیریت و محدوده وظایف واحدهای تابعه توسط شورای مرکزی پیشنهاد و به تصویب مجمع عمومی خواهد رسید.
۱۴-۳- انجمن می تواند به منظور پیشبرد اهداف خود کمیته‌های تخصصی تشکیل دهد. ترکیب اعضا و شرح وظایف کمیته‌های مزبور با پیشنهاد دبیر انجمن و تصویب شورای مرکزی تعیین خواهد شد.

ماده پانزده: بازرسان انجمن

انجمن دارای یک نفر بازرس اصلی و یک نفر بازرس علی البدل است که توسط مجمع عمومی برای مدت دو سال انتخاب می شوند. انتخاب مجدد هر یک از بازرسان بلامانع است.

ماده شانزده: وظایف و مسوولیت های بازرسان

- ۱۶-۱- بررسی اسناد و دفاتر مالی و سایر گزارش‌های مالی و تهیه گزارش برای ارائه به مجمع عمومی.
۱۶-۲- تهیه گزارش کتبی و اظهار نظر در مورد عملکرد شورای مرکزی و دبیر انجمن برای اطلاع مجمع عمومی.
۱۶-۳- بازرسان مجاز هستند در انجام وظایف خود به کلیه مدارک و اسناد مورد نیاز در انجمن مراجعه و کسب اطلاع نمایند.
۱۶-۴- تهیه گزارشات از هر گونه تخلف از مفاد اساسنامه و ارائه به مجمع عمومی.

ماده هفدهم: منابع مالی انجمن

منابع مالی انجمن از طریق دریافت حق عضویت از اعضا و همچنین قبول کمک و هدایای اشخاص حقیقی تامین می شود.

ماده هجدهم: انحلال انجمن

۱-۱۸- انحلال انجمن با تصویب حداقل دو سوم کل اعضا امکان پذیر است.
۲-۱۸- در صورت انحلال انجمن: کمیته‌ای متشکل از حداقل سه نفر از اعضای انجمن توسط مجمع عمومی انتخاب می شود تا نسبت به تسویه امور اقدام نمایند. باقیمانده اموال انجمن پس از تسویه حساب در اختیار دانشگاه قرار می گیرد.

این اساسنامه در هجده ماده و یک تبصره توسط هیات موسس انجمن دانش آموختگان دانشگاه کردستان در ۹۹/۹/۳۰ به تصویب رسید.

آبگیری سد مخزنی ژاوه سنندج و پیامدهای آن

کمیته‌ی آب، شبکه‌ی ملی جامعه و دانشگاه، دانشگاه کردستان

خلاصه سیاستی برای تصمیم گیران: ضرورت عدم آبگیری سد ژاوه

سد ژاوه بر روی رودخانه سیروان و پس از تلاقی دو شاخه‌ی گاوهرود و قشلاق احداث شده است و تنها سد بتن غلتکی استان است. از جمله اهداف احداث این سد انتقال آب به شرق استان کردستان است. به طوری که ۴۴/۳ میلیون متر مکعب از حجم سد ژاوه به دشت دهگلان و سد سورال پس از ترفیع انتقال خواهد یافت. با توجه به مطالعات و بررسی‌های انجام شده، در صورتی که ورودی‌های فاضلاب و مواد آلاینده کنترل و تصفیه نشوند می‌توان اذعان داشت که:

- وجود آلاینده‌ها در سرشاخه‌های ورودی به مخزن موجب خواهد شد تا با افزایش عناصر مغذی (نیتروژن و فسفر) سد در مراحل شدید تغذیه‌گرایی قرار گیرد. از پیامدهای تغذیه‌گرایی، رشد بی‌رویه‌ی انواع جلبک‌ها، گیاهان و علف‌ها در سطح پیکره‌ی آبی، تغییر رنگ آب مخزن، کاهش اکسیژن محلول و بوی نامطلوب آن است. همچنین با وقوع لایه‌بندی حرارتی، تغذیه‌گرایی و عواقب نامطلوب آن تشدید می‌شود. لایه‌بندی حرارتی در اثر تعادل حرارتی بین اتمسفر، آب مخزن و جریان‌های ورودی شکل خواهد گرفت که هر یک ویژگی‌های کیفی متفاوتی دارند. بنابراین در این شرایط آبگیری سد نباید انجام گیرد. در بررسی وضعیت موجود می‌توان گفت که بر اساس بررسی گزارش متولیان امر، از سال ۱۳۹۷ تاکنون تنها اقدامی که در راستای حذف آلاینده‌ها صورت گرفته است **اتصال فاضلاب ناحیه‌ی منفصل حسن آباد و بهاران و شیرابه‌ی لندفیل محل انباشت زباله کیلک به تصفیه‌خانه فاضلاب شهر سنندج** است. که در این ارتباط هم مواردی از ابهام و بلا تکلیفی وجود دارد:
 - در صورت ارتقاء و بهره برداری مطلوب، حداکثر ظرفیت دو برابر می‌شود یعنی ۲/۸ مترمکعب بر ثانیه و کماکان بخشی زیادی از فاضلاب بای‌پس خواهد شد و عملاً تصفیه‌خانه نمی‌تواند به صورت کامل ورودی‌ها را تصفیه نماید.
 - از نظر کیفی یکی از مهمترین منیع تغذیه‌گرایی فسفر است، اما تصفیه‌ی فسفر با توجه به ضرورت استفاده از افزودنی‌های لازم برای فرآیند تصفیه، میسر نیست.
 - معلوم نیست که تصفیه‌ی شیرابه‌ی لندفیل با توجه به ویژگی‌های خاص کمی و کیفی آن به چه صورت است.
- گزارش بررسی کیفیت منابع آب و مدل‌سازی کیفی مخزن سد ژاوه (مشانیر، ۱۹۹۷ و ۱۹۹۸) نشان می‌دهد که مخزن ژاوه براساس معیارهای مغذی شدگی مخازن، با مشکل رشد جلبکی خصوصاً در ماه‌های اردیبهشت تا تیر مواجه می‌گردد. علاوه بر این، غلظت پارامترهای مغذی مانند فسفات و آمونیم در آن بیش از استاندارد "کلاس دو" حیات آبریان است. لذا این مخزن، در فصل‌های بهار و تابستان با شرایط بی‌هوایی در لایه‌های پایینی خود مواجه می‌گردد. همچنین، نتایج نشان می‌دهد که کیفیت منابع آبی رها شده به پایاب ژاوه و آب انتقالی به قروه-

دهگلان به لحاظ شاخصه‌های مغذی‌شدگی و یوتریفیکاسیون، حاوی غلظت بالایی از مواد مغذی بوده و پتانسیل ایجاد تغذیه‌گرایی را در منابع آب پذیرنده ایجاد خواهد کرد. علاوه بر این در بسیاری از ماه‌های سال استانداردهای کلاس دو حیات آبریان را نیز دارا نمی‌باشد.

حتی با فرض ارتقای تصفیه‌خانه فاضلاب شهر سنندج، بخش عمده‌ای از پساب‌ها و آلاینده‌ها در رودخانه جاری خواهند شد، از این رو پس از آبرگیری حجم عظیمی از مواد آلاینده و ترکیبات فسفر و نیترات وارد مخزن سد ژاوه خواهد شد که بخشی از این مواد در حجم مرده این سد انباشته می‌شود، به عبارت دیگر علاوه بر پتانسیل بالای تغذیه‌گرایی مخزن، قرارگیری بخشی از مواد آلی در فاز سپتیک و بی‌هوازی موجبات تخمیر توسط باکتری‌های بی‌هوازی خواهد شد که با متعاضد شدن گازهای حاصل از آن، با توجه به قرارگیری مخزن در مسیر تنفس شهر سنندج، بیم آن می‌رود که گازهای مذکور به علاوه بوی بد ناشی از آن بصورت مستمر در سطح شهر سنندج و روستاهای مجاور که همگی از مناطق گردشگری هستند، منتشر گردد. چنین سناریویی به عنوان یک بحران زیست محیطی در آینده تلقی می‌گردد که امکان سکونت در این محدوده‌ها را مختل خواهد ساخت.

بنابراین آبرگیری سد در شرایط کنونی به معنی ذخیره فاضلاب است و نه تنها نمی‌تواند هزینه‌های ساخت سد ژاوه و بلااستفاده بودن آن را توجیه نماید، بلکه به خلق بحران بزرگتری خواهد انجامید. حتی اگر برای مدت کوتاهی چنین آب آلوده‌ای ذخیره گردد، پاکسازی مخزن ماه‌ها و سال‌ها زمان خواهد برد و یا شاید مثل سد گتوند هیچ وقت امکان تخلیه کامل آن فراهم نشود و اگر عزمی برای حل مشکل آلودگی وجود دارد، باید قبل از آبرگیری سد عملیاتی شود. همچنین تبعات فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی آن بسیار گسترده است. ایجاد دریاچه‌ی پر از فاضلاب و پساب می‌تواند باعث:

- نارضایتی اجتماعی و اعتراضات مردمی.
- قطبی شدن افکار عمومی و ایجاد مشکلات سیاسی اجتماعی.
- تشدید روند مهاجرت از منطقه.
- لطمه زدن به پرونده ثبت جهانی هورامان که محوریت آن روستاهای این منطقه می‌باشد و اثرات منفی بر رونق گردشگری و توسعه منطقه شود.

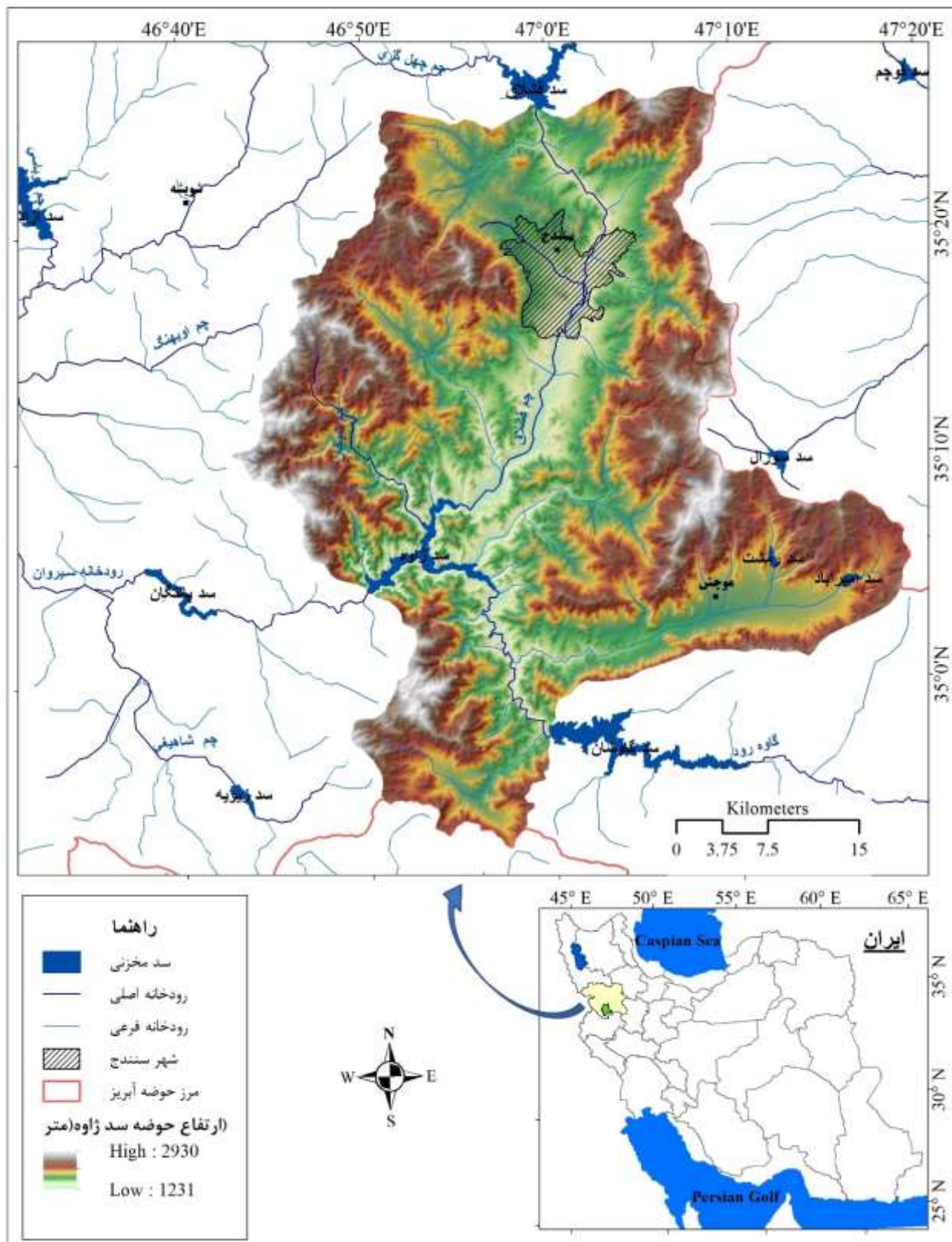
لذا عدم آبرگیری سد ژاوه تا کنترل و مدیریت حوضه آبریز دریاچه و ساماندهی کلیه پساب‌ها پیشنهاد می‌گردد.

۱- معرفی حوضه‌ی مورد مطالعه

سد ژاوه بر روی یکی از سرشاخه‌های پرآب رودخانه‌ی سیروان یعنی رود ژاوه در ۴۰ کیلومتری جنوب غربی شهر سنندج احداث شده است. این رود از به هم پیوستن دو رودخانه قشلاق و گاو رود تشکیل شده و سپس در جهت غرب به سیروان می‌پیوندد. ساخت آن از سال ۱۳۷۸ شروع شده است.

در صورت آبرگیری، دریاچه ی این سد تا ۲۵ کیلومتری شهر سنندج گسترش پیدا خواهد نمود. به لحاظ جغرافیایی دیواره ی سد در موقعیت $35^{\circ}04'06''$ عرض شمالی و $46^{\circ}50'02''$ طول شرقی واقع شده است (شکل ۱). حوضه ی آبریز سد ژاوه از خروجی سد قشلاق بر روی رودخانه قشلاق در ۱۰ کیلومتری شمال شهر سنندج و از خروجی سد گاوشان بر روی رودخانه گاوه رود $1809/10$ کیلومتر مربع است. همچنین محیط این حوضه ی آبریز $231/11$ کیلومتر می باشد. حداقل ارتفاع حوضه در محل دیواره سد $1237/5$ متر از دریای آزاد است. دیگر خصوصیات سد ژاوه به شرح ذیل است (شرکت مشانیر، ۱۳۹۸):

- حجم مخزن در رقوم نرمال: $93/64$ میلیون متر مکعب
- میانگین آورد سالانه به مخزن: از رود قشلاق $117/5$ م.م.م و از رود گاوه رود $139/7$ م.م.م و از میان حوضه $14/5$ م.م.م در مجموع: $271/7$ م.م.م
- تراز نرمال مخزن: 1301 متر
- تراز کف مخزن در محل محور سد: $1237/5$
- کمینه تراز بهره برداری: 1285 متر
- مساحت دریاچه در رقوم نرمال: $4/969$ کیلومتر مربع
- حجم تبخیر سالانه: 6 م.م.م

شکل (۱) حوضه‌ی آبریز سد زاوه و موقعیت شهر سندرچ نسبت به این سد مخزنی

۲- منابع آلوده کننده رودخانه زاوه

۲-۱- بررسی وضعیت موجود: عدم حذف بسیاری از آلاینده ها

بر اساس گزارش داخلی آب و نیرو برای کمیته آبیگری (۱۳۹۹)، سابقاً مطالعات گسترده‌ای در حوضه آبریز سیروان توسط مشاورین مختلف انجام شده است که می‌توان گفت همگی آنها به مطالعات کمی این حوضه آبریز پرداخته‌اند و مقوله کیفی آب چندان مورد توجه قرار نگرفته است. بر اساس مطالعات زیست محیطی طرح سد ژاوه، کیفیت آب رودخانه ژاوه پایین می‌باشد به نحوی که مطالعات مذکور آلودگی آب و تغذیه گرایبی مخزن سد ژاوه را به عنوان یکی از موضوعات مهم قابل بررسی سد عنوان نموده است که در صورت وقوع پدیده تغذیه گرایبی در مخزن سد، اهم مسائل و مشکلات زیر به وقوع خواهد پیوست:

- رسیدن مواد مغذی (نیتروژن و فسفر) به رسوبات و پیکره آب مخزن.
- رشد بی‌رویه جلبک‌ها و گیاهان آبی و کاهش کیفیت آب مخزن.
- ایجاد مخاطره برای اکوسیستم آبی و مرگ و میر ماهی‌ها.
- افزایش کدورت و مواد معلق در مخزن سد.
- تشدید لایه بندی حرارتی و افزایش اثرات تغذیه گرایبی در فصل تابستان.
- بی‌هوایی شدن لایه تحتانی مخزن و انتشار بوی زننده از مخزن.
- تشدید معضلات اجتماعی و بهداشتی منطقه.

بر اساس این گزارش، مجدداً مطالعات کیفیت رودخانه و مخزن سد در دستور کار قرار گرفت. در ادامه و پیرو آن در شهریور ماه ۱۳۹۱ نسبت به نمونه برداری دوره‌ای از منابع آلاینده مشخص شده و نیز مقاطع و بازه‌های مختلف رودخانه‌های منتهی به سد ژاوه علی‌الخصوص رودخانه قشلاق و انجام آزمایشات مختلف و تعیین پارامترهای موردنیاز اقدام بعمل آمد. در این خصوص مدل‌سازی کیفی رودخانه‌های منتهی به سد و نیز مخزن سد انجام گردید و گزارش مطالعاتی مربوطه در مهرماه ۱۳۹۲ ارائه شد. در ادامه با توجه به شواهد موجود و نتایج مطالعات، آبیگری سد ژاوه موکول به رفع مشکلات مربوطه و تغذیه گرایبی مخزن گردید. از سال ۱۳۹۱ تا امروز، وضعیت کیفیت آب رودخانه‌های قشلاق و گاوهرود وخیمر شده است (مشانیر، ۱۳۹۸).

بر اساس این گزارش (آب و نیرو، ۱۳۹۹)، همانگونه که اشاره شد یکی از مهمترین مشکلات آبیگری سد ژاوه کنترل آلاینده‌های ورودی به این مخزن است. بر اساس مطالعات انجام شده مهمترین منابع آلاینده مخزن سد ژاوه در جدول ۱ شناسایی شده است.

جدول (۱) مهمترین منابع آلاینده مخزن سد ژاوه (آب و نیرو، ۱۳۹۹)

ردیف	نام منبع آلاینده	سهم بار ورودی به مخزن	متولی
۱	پساب تصفیه‌خانه فاضلاب شهر سنندج	۴۵٪	آب - نیرو
	شیرابه محل دفن پسماند شهر سنندج		
۲	گاوه رود (تخطی از استاندارد آب سطحی)	۳۴٪	دستگاههای استانی اعم از آب منطقه ای کردستان، اداره کل جهاد کشاورزی، آب و فاضلاب روستایی، اداره کل حفاظت محیط زیست استان کردستان
۳	آلاینده های ورودی از فاضلابهای روستایی (گزنه، حسن آباد، درویشان و...)	۱۵٪	آب و فاضلاب استان کردستان / آب و فاضلاب روستایی
۴	نقاط منفصل شهریو کارخانجات و کارگاههای صنعتی (کشتارگاه دام و طیور، قالیشوییها، کارواش، پرورش ماهی و...)	۴٪	آب و فاضلاب استان کردستان - شهرداری - سازمان صمت
۵	بارهای غیر نقطه ای (زهکشی اراضی کشاورزی و...)	۲٪	اداره کل جهاد کشاورزی

براساس جدول (۱) مسئولیت ارتقابخشی کمی و کیفی تصفیه‌خانه فاضلاب شهر سنندج و انتقال شیرآبه محل دفن زباله به این تصفیه‌خانه (به عنوان ۴۲ درصد از منابع آلوده کننده مخزن سد ژاوه) به عهده شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران قرار داده شده است. فعالیت‌های اجرایی مربوط به این اقدامات از سال ۱۳۹۱ آغاز گردیده است (آب و نیرو ۱۳۹۹).

با وجود اینکه شرکت آب و نیرو ادعا می‌کند که ارتقای تصفیه‌خانه تا اوایل خرداد ۱۴۰۰ به طول می‌انجامد، اما آبگیری را برای اواخر دیماه ۱۳۹۹ برنامه ریزی نموده است. ۵ سال از اتمام ساخت سد می‌گذرد که به علت عدم رفع آلاینده ها بوده است. چرا این تعجیل در آبگیری سد. در ضمن حتی با ارتقای تصفیه خانه سنندج، بخش قابل توجهی از فاضلاب و پساب ها را نمی توان تصفیه کرد و ظرفیت تصفیه‌ی همه ورودی ها را ندارد و حتی قادر به حذف آلایندهایی مانند فسفر که در یوتروفی شدن سد سهم بالایی دارند را ندارد.

در ضمن آب و نیرو (۱۳۹۹) این را متذکر می‌شود که مسئولیت رفع ۵۲ درصد از آلودگیهای ورودی به مخزن سد ژاوه به عهده ادارات مختلف استان کردستان است که تقسیم وظایف مربوط به فعالیت‌های آن در نامه شماره ۹۷/۲۰۰/۱۶۹۵۹ ص مورخ ۹۷/۱۲/۲۳ شرکت آب منطقه‌ای استان کردستان به توافق ادارات مربوطه رسیده است. بنا براین در عمل کار آنچنانی برای رفع این آلاینده ها توسط ادارت مربوطه استانی صورت نگرفته است و با رویکرد "ان شاءالله در آینده درست می‌شود" از لحاظ علمی و منطقی قابل قبول نیست. بدین معنا، موکول کردن تکمیل تصفیه خانه و منشأ ۵۲ درصد از آلودگی‌های دیگر به آینده غیر اصولی است. برای مثال، شیرابه سایت زباله، سیستم تصفیه

خاصی می‌خواهد و فقط انتقال به تصفیه خانه کافی نیست. همانطور که گفته شد فسفر در تصفیه خانه حذف نمی‌شود. یا اینکه نیترات عمدتاً در سرشاخه‌ی گاو رود است و ربطی به تصفیه خانه ندارد و هیچکدام از روستاها تصفیه خانه ندارند. بنابراین ادعای اینکه، امسال فعالیت‌هایی برای حذف آلاینده‌ها شروع شده است، با واقعیت همخوانی ندارد. یکی از خبرگزاری‌ها به نقل از مدیرکل اداره کل حفاظت محیط زیست کردستان در بیانیه‌ای اذعان می‌کند (ایرنا، ۱۳۹۹):

«لذا با توجه به اینکه حذف بعضی منابع اصلی آلودگی توسط مجریان طرح از ۹۵ تا ۱۰۰ درصد پیشرفت فیزیکی برخوردارند و برنامه زمانبندی برای حذف کامل، در مدت زمان چندماهه، موجه و عملیاتی است و این اداره کل نظارت و دقت نظر کافی در این خصوص را دارد چرا که شرایط ایده‌آل آگیری برای هر سدی که آماده بهره برداری باشد، حذف کامل منابع آلاینده است. در کل حذف منابع آلاینده می‌تواند به موازات بهره برداری از سد در فاصله کوتاهی محقق شود و لذا در راستای حفظ منافع عام و بهره برداری از پروژه عظیمی مانند سد ژاوه که برای آن هزینه‌ی هنگفتی شده، حفاظت محیط زیست استان مخالفتی با زمان آگیری که پایان سال است، ندارد.»

مدیر کل محیط زیست در این مقوله متناقض قرار دارد که "بعضی منابع اصلی آلودگی تا مرز ۹۵ درصد حذف شده است" بنابراین برای اکثر آلاینده‌ها برنامه‌ای برای حذف آنها نیست و "شرایط ایده‌آل آگیری برای هر سدی که آماده بهره برداری باشد، حذف کامل منابع آلاینده است". بنا به گفتمان تناقض‌گویی سد ژاوه آماده‌ی آگیری و بهره برداری نیست. مقوله بسیار عجیب دیگر این است که "در کل حذف منابع آلاینده می‌تواند به موازات بهره برداری از سد در فاصله کوتاهی محقق شود". مگر اجماع ضدین امکان‌پذیر است. این مقوله خارج از اصول و منطق علمی است و بیشتر با رویکرد "ان شاء الله در آینده خوب می‌شود" همخوانی دارد نه با علم و دانش علوم مهندسی و انسانی. اما توجیه مجوز محیط زیستی این است "در راستای حفظ منافع عام و بهره برداری از پروژه عظیمی مانند سد ژاوه که برای آن هزینه‌ی هنگفتی شده" باید بزرگترین فاجعه‌ی انسانی و زیست محیطی صورت بگیرد. همانطور که قبلاً ذکر شد، از بدو ساخت سد ژاوه یکی از ایرادهایی که گزارش ارزیابی زیست محیطی به آن اشاره کرده است ورود آلاینده‌ها به این سد بوده. اگر هم هزینه‌ی هنگفتی شده چرا باید مردم منطقه ژاوه رود هزینه بیشتری را پرداخت کنند. از سال ۱۳۸۶ که موضوع سد ژاوه مطرح شد این مساله مورد اعتنای متخصصین بوده است. طفرنژاد (۱۳۹۹) در مورد سد ژاوه چنین می‌نویسد:

«در یک آبخیز کوچک یا در یک زیرحوضه که چند سد بزرگ در آن وجود دارد سد تازه‌ای تصویب می‌شود در حالی که سیمای مصرف نشان می‌دهد آبی پشت سد جمع نخواهد شد مگر فاضلاب شهرهای بالادست (سد ژاوه). بررسی‌های توجیه مالی-اقتصادی سدها با نگاه تخصیص و هزینه مؤثر انجام نمی‌شود، به تجربه کشور و جهان نیم‌نگاهی ندارد و با این همه اگر نتایجی ناسازگار با ساخت

سد داشته باشد بدون توجه به آن، چه بسیار سدها که آغاز شده‌اند. هدررفت منابع مالی ملی در این بخش زیاد است.»

اداره کل حفاظت محیط زیست استان کردستان می‌بایست نظارت خوبی بر گزارش ارزیابی اثرات زیست محیطی سد ژاوه می‌داشت که بر اساس این نظرات غیر کارشناسانه، نشان می‌دهد که بدون حذف کامل آلاینده‌هایی که باعث تغذیه گرایبی جدی می‌شوند آبگیری امکان پذیر نیست و نمی‌توان آن را به آینده موکول کرد. در واقع این اداره باید برای احداث پژوهشگاه مستقل پایش دائم وضعیت زیست محیطی رودخانه قشلاق از لحاظ کیفیت آب اقدام کند تا بتواند نظارتی داشته باشد. به جای وظیفه نظارتی و حفاظتی، این اداره نگران دارایی‌های تاسیسات آبی است. حفظ بهداشت و سلامتی مردم باید در اولویت باشد و دانشکده علوم پزشکی هم باید در راستای حفظ سلامت شهروندان روستایی حواشی و مردم شهرستان سنندج نقش خود را ایفا کنند.

بنابراین ابهامات زیادی در مورد اقدامات ذکر شده توسط مجریان سد ژاوه وجود دارد. از سال ۱۳۹۷ که اقدامات شروع شده است، فاضلاب ناحیه‌ی منفصل حسن آباد و بهاران و شیرابه‌ی لندفیل محل انباشت زباله کیلک به تصفیه خانه متصل شده است ولی هنوز ابهام عدیده‌ای وجود دارد که در بخش‌های بعدی به صورت مفصل به آن اشاره می‌شود.

۲-۲- مطالعات بیولوژی و بررسی تنوع زیستی آبریان

رودخانه ژاوه بخش بسیار زیادی از مواد آلاینده حوضه آبریز خود را به سد ژاوه منتقل می‌کند. بر اساس آخرین مطالعات بیولوژی و بررسی تنوع زیستی آبریان دانشگاه کردستان در سال ۱۳۹۸ در مسیر رودخانه قشلاق و ابتدای رودخانه ژاوه وضعیت نگران کننده‌ای مشاهده شد. در این بررسی‌های از حد فاصل پل قشلاق در ورودی سنندج تا مسیر پایین فرودگاه سنندج هیچ نمونه ماهی مشاهده نشد و همچنین از جوامع ماکروبنتوز به عنوان یکی از مهمترین شاخص‌های زیستی کیفی آب، فقط چند نمونه بسیار مقاوم به آلودگی‌ها مشاهده شد که بخوبی گویای شرایط بحرانی رودخانه و مواد آلاینده محیط رودخانه بود.

دریاچه سد ژاوه در صورت آبگیری، با توجه به عمق بالای ۲۰ متر و تحت تأثیر شرایط آب‌وهوایی منطقه، از اواخر بهار تا اواخر پاییز دچار لایه بندی حرارتی خواهد شد. در طی این فرایند با توجه به ورود مواد مغذی و رسوبی فراوان از طریق رودخانه ژاوه و فوق مغذی شدن دریاچه، در فصل تابستان در لایه هیپولیمنیون یا زیرین دریاچه شرایط بی‌اکسیژنی و تجزیه بی‌هوازی حاکم خواهد شد که نهایتاً شرایط برای تولید گازهای متان و سولفید هیدروژن و ایجاد بوی تعفن در منطقه مهیا شده و در مجموع اختلال اکولوژیکی نامطلوبی در دریاچه رخ خواهد داد.

علاوه بر فاضلاب‌ها آلاینده‌های دیگری مانند سموم و کودهای شیمیایی مورد استفاده اراضی کشاورزی، طرح‌های صنعتی، قالیشویی، رستوران‌ها، گاوداری‌ها، مرغداری‌ها و... در این محدوده واقع شده است که حتی با فرض ارتقای تصفیه خانه فاضلاب شهر سنندج بخش عمده‌ای از پساب‌ها و آلاینده‌ها در رودخانه جاری خواهند شد. از

این رو حجم عظیمی از مواد آلاینده و فسفر و ازت وارد مخزن سد ژاوه پس از آبیگری خواهد شد که بخشی از این مواد در بستر این سد انباشته خواهد شد و سبب تشدید تغذیه گرایبی مخزن و ایجاد شرایط بی هوازی در لایه‌ی پایینی دریاچه و متصاعد شدن گازهای حاصل از آن می‌شود.

بر اساس مطالعات انجام شده در سال‌های اخیر روند غلظت مواد آلاینده در رودخانه‌های ژاوه و گاو رود افزایشی بوده است. مشاهده میزان غلظت فسفر کل در انتهای شاخه گاو رود و سرشاخه سو تا بیش از ۱۰۰۰ میکروگرم بر لیتر و میزان BOD تا حدود بیش از ۱۰۰۰، آمونیاک تا حدود ۳۳/۷ میلی گرم بر لیتر شرایط بسیار نگران کننده‌ای را در این حوضه نشان می‌دهد و به وضوح مشخص می‌کند که در بدو آبیگری دریاچه و بر اساس شاخص TSI کارلسون دریاچه فوق مغذی یا یوتروف خواهد شد و این یعنی شروعی برای رخ دادن یک فاجعه زیست محیطی.

نکته نگران کننده تر از این موارد احتمال وجود برخی فلزات سنگین، سموم و بار میکروبی بسیار بالای رودخانه می‌باشد که در صورت انباشت در دریاچه مشکلات حادی را ایجاد خواهد کرد. بنابراین آلاینده‌های اصلی در سرشاخه‌های ورودی به مخزن سد ژاوه را می‌توان به شکل ذیل دسته‌بندی نمود (ضمیران، ۱۳۹۷):

- ۱) تصفیه خانه فاضلاب و آلودگی دائم مربوط به خروجی فاضلاب از کنارگذر تصفیه خانه.
- ۲) آلودگی دائم مربوط به شیرابه زباله لندفیل کیلک.
- ۳) آلودگی دائم مربوط به فاضلاب ۸۴ روستای حوضه آبریز در هر دو شاخه گاو رود و قشلاق که فاقد تصفیه‌خانه هستند.
- ۴) لجن انباشته شده در کف رودخانه در شاخه قشلاق به طول ۲۰ کیلومتر که در حال حاضر در اثر لایروبی آماده رسوب گذاری در مخزن است.
- ۵) فاضلاب کشتارگاه‌های مرغ و دام.
- ۶) مزارع پرورش ماهی.
- ۷) آلودگی‌های اتفاقی و موردی:
- آلودگی موقت و اتفاقی مربوط به سرریز فاضلاب در جنب زیرگذر جاده ساحلی.
- آلودگی موقت و اتفاقی مربوط به سرریز فاضلاب در پشت پارک مولوی جنب میدان بار و....
- ۸) آلودگی‌های غیرنقطه‌ای مانند باغات و زمین‌های کشاورزی.

۲-۳- وضعیت تصفیه خانه فاضلاب و آلودگی دائم مربوط به خروجی فاضلاب از کنارگذر تصفیه خانه

با توجه به طرح ارتقابخشی تصفیه خانه به منظور بهبود شرایط آبیگری سد ژاوه، اطلاع از وضعیت این پروژه و عملکرد تصفیه آن از نظر کمی و کیفی در شرایط فعلی و در زمان پس از ارتقای تصفیه خانه ضروری است. بر اساس بررسی‌های به عمل آمده تصفیه خانه موجود فاضلاب شهر سنندج بدون لحاظ کردن ارتقاء از نظر کمی قادر به تصفیه حدود یکصد و بیست هزار متر مکعب در روز ($120000 \text{ m}^3/\text{day}$) معادل دبی لحظه‌ای $1/4$ متر مکعب

برثانیه را دارد و مقادیر مازاد بر آن قابلیت تصفیه را ندارد از این رو همواره بخشی از فاضلاب تولیدی شهر به صورت خام در مسیر رودخانه کنار گذر می شود؛ این موضوع خصوصاً در زمان بارندگی که رواناب های سطح شهر و روستاهای حاشیه به تصفیه خانه منتقل می گردد، تشدید می شود، به علاوه رقیق شدن فاضلاب با توجه به فرآیند بیولوژیکی تصفیه خانه در فرآیند تصفیه اختلال ایجاد می نماید.

در طرح ارتقای تصفیه خانه میزان تصفیه به یکصد و پنجاه هزار متر مکعب در روز افزایش خواهد یافت که این میزان قادر به تصفیه کلیه فاضلاب های تولیدی و جریان های آب سطحی تداخلی نیست.

همچنین تصفیه خانه ی موجود قادر به تصفیه فسفر نیست که برای حذف آن در صورت ارتقای تصفیه خانه نیاز به افزودنی های لازم می باشد که محل تأمین اعتبار آن نامعلوم است.

بر اساس گزارش های واصله پیشرفت فیزیکی تصفیه خانه در بخش تجهیزات به دلیل تحریم ها اندک بوده و اعداد اعلام شده در مورد پیشرفت فیزیکی عمدتاً با لحاظ پیشرفت های سازه ایست.

بر اساس مطالعات به عمل آمده با فرض تحقق کلیه جوانب ارتقابخشی تصفیه خانه، این منبع تنها ۴۶ درصد از آلاینده های ورودی را تشکیل می دهد که در شرایط مطلوب چنین فرضی مورد تصور است لذا بر پایه ی موارد مذکور در صورت عدم تحقق شرایط ذکر شده، بخش عمده ای از آلاینده ها در مسیر رودخانه قشلاق منتهی به سد ژاوه رها خواهد شد. لذا در صورت اضافه شدن فاضلاب های نواحی منفرصل شهری مانند حسن آباد و نایسر و نیز شهرک بهاران و شهرک صنعتی این معضل دوچندان خواهد شد.

شکل (۲) تصویر مربوط به ورود فاضلاب به داخل رودخانه قشلاق

۲-۴- آلودگی دائم مربوط به شیرابه زباله لندفیل کیلک

با توجه به برنامه انتقال شیرابه لند فیل کیلک، از آنجا که "بی او دی" و "سی او دی" آن بیش از توان حداکثری تصفیه خانه می باشد احداث پکیج مستقل در این خصوص ضروریست که در صورت عدم تأمین پکیج مذکور انتقال آن به تصفیه خانه اقدامی اثربخش تلقی نمی گردد که تاکنون نصب و راه اندازی آن محقق نشده است. لازم به ذکر است در شیرابه مذکور امکان وجود فلزات سنگین نیز وجود دارد که مراحل تصفیه آن به صورت ویژه باید مورد توجه قرار گیرد.

شکل (۳) تصویر مربوط به ورود فاضلاب به داخل رودخانه قشلاق

۲-۵- آلودگی دائم مربوط به فاضلاب ۸۴ روستای حوضه آبریز در هر دو شاخه گاو و قشلاق در این محدوده حدود ۸۴ روستا حدود ۲۳۰۰ خانوار زندگی می کنند که فاضلاب این روستاها مستقیماً وارد رودخانه ها می شود.

۲-۶- لجن انباشته شده در کف رودخانه در شاخه قشلاق به طول ۲۰ کیلومتر

با توجه به جاری بودن فاضلاب در سنوات گذشته حجم عظیمی از فاضلاب در بستر رودخانه ته نشین شده است که حتی در صورت عبور آب تصفیه شده، موجب اختلاط و انتقال لجن مذکور به همراه آب خواهد شد. با انجام لایروبی های صورت گرفته در سال ۹۹ توسط شرکت آب منطقه ای کردستان، لجن تثبیت شده قبلی در کف رودخانه از حالت متراکم خارج شده است و این توده های غیر متراکم در صورت وقوع بارندگی های شدید و رواناب در مسیر بخش عمده ای از این رسوبات را به مخزن منتقل خواهد کرد.

شکل (۴) تصویر مربوط به ورود فاضلاب به داخل رودخانه قشلاق

از سال ۱۳۹۷ تاکنون تنها اقدامی که در راستای حذف آلاینده ها صورت گرفته است اتصال فاضلاب ناحیه‌ی منفصل حسن آباد و بهاران و شیرابه‌ی لندفیل محل انباشت زباله کیلک به تصفیه خانه است. که در این ارتباط هم مواردی از ابهام و بلا تکلیفی به شرح زیر مشاهده می شود:

(۱) ارتقای تصفیه خانه فاضلاب شهر سنندج (از نظر کمی و کیفی):

- در صورت ارتقاء و بهره برداری مطلوب، حداکثر ظرفیت دو برابر می شود یعنی $2/8$ مترمکعب بر ثانیه و کماکان بخشی از فاضلاب بای پس خواهد شد.
- از نظر کیفی تصفیه‌ی فسفر با توجه به ضرورت استفاده از افزودنی‌های لازم برای فرآیند تصفیه میسر نیست

- تصفیه‌ی شیرابه‌ی لندفیل با توجه به ویژگی‌های خاص کمی و کیفی آن به چه صورت است.

(۲) همانگونه که در گزارش آمده است تعیین تکلیف دیگر آلودگی ها شامل: آلودگی دائم مربوط به فاضلاب ۸۴ روستای حوضه آبریز در هر دو شاخه گاو رود و قشلاق، لجن انباشته شده در کف رودخانه در شاخه قشلاق به طول ۲۰ کیلومتر، فاضلاب کشتارگاه های مرغ و دام، پرورش ماهی و آلاینده های مربوط به بخش کشاورزی و دامپروری به چه صورت خواهد بود؟

(۳) با توجه به لایروبی های سال گذشته و دستکاری لجن تثبیت شده رودخانه، امکان حمل رسوبات حاوی مواد آلی در امسال به مراتب تشدید شده است. این موضوع نیز پتانسیل فوق مغذی شدن مخزن را افزایش خواهد داد.

۳- پیامدهای آگیری سد ژاوه

۳-۱- پیامدهای زیست محیطی

با استناد به منابع آلوده کننده رودخانه ژاوه، در حد فاصل سنندج تا سد ژاوه (مسیر جاده سنندج- کامیاران) بوی فاضلاب و تعفن رودخانه غیرقابل تحمل بوده و شرایط هایپرτροφ رودخانه بارز است. حال اگر آب بصورت راکد در مخزن سد جمع شود، روستاهای اطراف سد راهی جز تخلیه نخواهند داشت.

در حال حاضر بخشی از این فاضلاب در آبیاری باغات اطراف رودخانه مورد استفاده قرار می‌گیرد و مردم آلاینده‌ها را بصورت محصولات آلوده تولیدی کشاورزی و باغی مصرف می‌کنند.

بر اساس گزارش‌های کیفیت منابع آب و مدل‌سازی کیفی مخزن سد ژاوه به همراه سناریوهای مختلف مدیریتی (دو مجلد سال‌های ۹۷ و ۹۸) تهیه شده توسط شرکت مشاورین، پارامترهای کیفی در ایستگاه‌های مختلف اندازه‌گیری شده است که شامل دما، فسفات، آمونیوم، نیترات، CBOD، جلبک، اکسیژن محلول هستند و متعاقباً بر اساس نتایج مدل‌سازی کیفی ارزیابی‌های کیفی صورت گرفته است. بر این اساس غلظت فسفر کل در طی شبیه‌سازی در بسیاری از ماه‌ها ده‌ها برابر معیارهای تغذیه‌گرایی در مخازن است. متوسط ماهانه‌ی غلظت آمونیوم در بسیاری از ماه‌ها بیش از استاندارد کلاس دو حیات‌آزبان سازمان حفاظت محیط زیست است. سایر پارامترها نیز همگی مقادیر بالاتر از استاندارد را نشان می‌دهد. نتایج نشان می‌دهد که بیشترین پتانسیل شکوفایی جلبک در اردیبهشت اتفاق می‌افتد و در فصل گرما بجز دو ماه سرد سال تداوم می‌یابد. همچنین نتایج این بررسی نشان می‌دهد پتانسیل تغذیه‌گرایی در پایین دست سد نیز ادامه می‌یابد. با توجه به اینکه تراز آبیگری ۱۲۷۰ از خرداد تا مهر در شرایط بی‌هوازی و سپتیک قرار می‌گیرد، کیفیت آب تأمین یافته را بیش از پیش کاهش می‌دهد، شرایط کیفی نامطلوب آب انتقالی به دشت قروه-دهگلان نگرانی آلوده کردن منابع آبی مقصد و پتانسیل تغذیه‌گرایی در این منابع را افزایش می‌دهد.

نقش شاخه‌ی قشلاق در حذف فسفات و شاخه‌ی گاوهرود در حذف نیترات حائز اهمیت است. تصفیه‌خانه‌ی سنندج و شیرابه پسماند دفع زباله بیشترین اثر را در کیفیت مخزن ژاوه دارد و مسیر گاوهرود، فاضلاب‌های روستایی و منابع غیرنقطه‌ای در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

همچنین در بیان پیامدهای زیست محیطی آبیگری سد ژاوه در شرایط کنونی می‌توان به بخش‌هایی از جمع‌بندی گزارش بررسی کیفیت منابع آب و مدل‌سازی کیفی مخزن سد ژاوه تهیه شده توسط شرکت خدمات مهندسی برق (مشانیر، ۱۳۹۷، ۱۳۹۸) طرف قرارداد شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران استناد نمود:

«مخزن ژاوه براساس معیارهای مغذی شدگی مخازن، با مشکل رشد جلبکی خصوصاً در ماه‌های اردیبهشت تا تیر مواجه می‌گردد. علاوه بر این، غلظت پارامترهای مغذی مانند فسفات و آمونیوم در آن بیش از استاندارد کلاس دو حیات‌آزبان است. همچنین این مخزن، در فصل‌های بهار و تابستان با شرایط بی‌هوازی در لایه‌های پایینی خود مواجه می‌گردد.

نتایج نشان می‌دهد که کیفیت منابع آبی رها شده به پایاب ژاوه و آب انتقالی به قروه-دهگلان به لحاظ شاخصه‌های مغذی شدگی، حاوی غلظت بالایی از مواد مغذی بوده و پتانسیل ایجاد تغذیه‌گرایی را در منابع آب پذیرنده ایجاد خواهد کرد. علاوه بر این در بسیاری از ماه‌های سال استانداردهای کلاس دو حیات‌آزبان را نیز دارا نمی‌باشد.

بررسی نقش تعبیه آبیگری در تراز ۱۲۴۵ در مخزن ژاوه به منظور بهره برداری در شرایط غلظت بالای آلاینده‌گی مخزن، بیانگر اثرگذاری قابل اغماض این سازه در روند بهبود کیفیت مخزن است. همچنین، رهاسازی ناگهانی حجم بالای دبی در طی ماه فروردین با اردیبهشت تا حداکثر ظرفیت این سازه آبیگری (۱۶ متر مکعب بر ثانیه) تأثیر قابل توجهی بر بهبود کیفیت مخزن به لحاظ کنترل غلظت کلروفیل آ ندارد، علاوه بر اینکه تأمین کمی نیازهای حوضه قروه-دهگلان را به دلیل افت تراز مخزن با مشکل مواجه می‌کند.

بررسی نقش آلاینده‌گی رودخانه‌ی گاو رود و قشلاق بر وضعیت مغذی شدگی مخزن ژاوه نشان می‌دهد، حذف کامل آلاینده‌گی شاخه‌ی قشلاق، رشد و نمو جلبکی در مخزن را به نزدیک صفر می‌رساند. اما مشکلات غلظت بالای نیترات و آمونیوم متأثر از آلاینده‌های ورودی از گاو رود در مخزن و جریان آب رها شده به پایین دست ژاوه و انتقالی به قروه-دهگلان همچنان مطرح خواهد بود.

بررسی‌ها نشان می‌دهد کاهش ۵۰ درصدی فسفات در منابع آلاینده‌ی ورودی از شاخه‌ی قشلاق، تأثیر قابل توجهی بر کاهش رشد و نمو جلبکی در مخزن ژاوه خواهد داشت به طوری که متوسط روزانه غلظت شاخصه کلروفیل آ را به حدود نصف در ماه‌های رشد (اردیبهشت تا تیر) کاهش می‌دهد.

بنابراین آبیگری سد در شرایط کنونی به معنی ذخیره فاضلاب است و نه تنها نمی‌تواند هزینه‌های ساخت سد ژاوه و بلااستفاده بودن آن را توجیه نماید بلکه به خلق بحران بزرگتری خواهد انجامید. حتی اگر برای مدت کوتاهی چنین آب آلوده‌ای ذخیره گردد، پاکسازی مخزن ماه‌ها و سال‌ها زمان خواهد برد و اگر عزمی برای حل مشکل آلودگی وجود دارد باید قبل از آبیگری سد عملیاتی شود.

۲-۳-۲- پیامدهای فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی

۲-۳-۱- میراث فرهنگی طبیعی و صنعت بوم گردی: لطمه وارد شدن به پرونده ثبت جهانی هورامان.

هورامان، در قسمت‌های از استان کردستان (شامل شهرستان‌های سنندج، کامیاران شامل: ژاوه رود و گاو رود، سرو آباد و مریوان) و کرمانشان (شامل هورامان به نام اورامانات شامل شهرستان‌های پاوه، ثلاث باباجانی، جوانرود و روانسر). در قسمت عراق در استان‌های سلیمانیه (شهرستان پنجوین) و حلبچه قرار گرفته است.

هورامان ژاوه رود در بخش سیروان شهرستان سنندج با ۲۳ روستا که منظر فرهنگی طبیعی ۱۱ روستا در فهرست آثار ناملموس ملی در وزارت میراث فرهنگی به ثبت رسیده است و بقیه‌ی روستا در انتظار ثبت منظر فرهنگی طبیعی می‌باشند. این منطقه قطب گردشگری است. در استان کردستان از مجموع ۱۹ اقامتگاه بوم‌گردی، ۱۱ اقامتگاه در منطقه ژاوه رود قرار دارد. گردشگری مذهبی به مراقد و خانقاه روستای دولاب بالغ بر ۳۰۰ هزار نفر است که از مناطق مختلف ایران برای زیارت مسافرت می‌کنند. در ایام نوروز این منطقه شاهد حضور تعداد زیادی از گردشگران است. تنها روستای تنگیسر شاهد حضور قریب به ۵۰ هزار نفر در ایام جشن نوروز است. جشنواره توت فرنگی روستای شیان از رویدادهای اقتصادی- فرهنگی مهم است که مورد توجه گردشگران خارجی و داخلی است.

ارتفاعات منطقه هورامان عمدتاً از سنگهای آهکی (کارستی)، رادیولاریتی تشکیل شده اند، دره تنگ و عظیم سیروان با ایجاد کانیونی قائم و وجود کوههایی مانند شاهو، زاوی، دالانی، ماکوان و کوسالان از نظر بصری چشم اندازی بی نظیر به منطقه بخشیده است. بنابراین هورامان از منابع مهم مطالعاتی زمین شناسی، باستان شناسی و تاریخی محسوب می شود. زیباترین نمونه های اشکال کارستی در خاورمیانه در منطقه ی هورامان قرار دارد. وجود چشمه های کارستی بسیار با ارزش و با دبی بالا در منطقه ی هورامان دلالت بر ذخایر پر اهمیت آبهای زیرزمینی است.

هورامان دارای تمدن عریق است و از عناصر مهمی تشکیل شده است از جمله (۱) معماری منحصر به فرد روستاهای منطقه، (۲) روش های مخصوص باغداری، (۳) ویژگیهای تولید صنایع دستی، (۴) تکنولوژی سنتی تولید و نگهداری مواد غذایی (خشکبار)، (۵) تکنولوژی سنتی تولید پوشاک (تن پوش - پاپوش)، (۶) فرهنگ و باورهای آیینی و اماکن مقدس و مساجد، (۷) شیوهی مخصوص زندگی کوچ نشینی (بیلاق و قشلاق)، (۸) قرار گرفتن در زاگرس و شاهو و مناظر زیبا و منابع زیاد از جمله آب، خاک، فلور و فون زیاد. این منطقه به دلیل تنوع زیستی بالا، دارای پوشش گیاهی و زندگی جانوری بسیار متنوعیست. اخیراً دو گونه ی گیاهی منحصر به هورامان که جزو ذخایر ژنتیکی فلور جهان است، به ثبت رسیده است و (۹) هورامان دارای آثار تاریخی با قدمت بالاست به طوریکه در سالهای اخیر در حد فاصل اسپریز و هجیج آثار دوران پارینه سنگی مربوط به ۷۰ هزار سال قبل کشف شد و هنوز سایت های تاریخی زیادی برای واکاوی وجود دارد.

هم اکنون پرونده ثبت منظر فرهنگی هورامان در سازمان یونسکو در حال بررسیست. نقاط قوت برای ثبت جهانی هورامان عبارتند از :

- طبیعت زیبا و بکر.
- رودخانه پرآب سیروان و سرشاخه های آن از جمله قشلاق و ژاوه رود و گاوهرود.
- مناظر خلاب و اشکال مختلف ژئومورفولوژی.
- تنوع زیستی فون و فلور.
- وجود ذخایر شیلات و اقتصاد مولد محلی.
- آثار تاریخی زیادی که به آن اشاره گردید.

بنابراین وجود دریاچه آلوده ی سد ژاوه نه فقط یک فاجعه زیست محیطی است بلکه هم به پرونده ثبت جهانی هورمان و هم به معیشت و زندگی و رونق اقتصادی منطقه لطمه وارد می کند. بر اساس تحقیقات انجام شده در زمینه ی ارزیابی تأثیرات سد ژاوه بر مناطق روستایی همجوار در شهرستان سنندج، توسط امینی و گفتاری (۱۹۹۶)، مهمترین تأثیرات تخریب احداث سد ژاوه بر مناطق روستایی هم جوار، تضعیف ساختارهای محیطی منطقه و بنیه های اقتصادی جوامع روستایی بوده است. ولی این پیامدهای منفی تا اندازه های نبوده است که حس تعلق مکانی و انگیزه های ماندگاری ساکنین روستایی منطقه را که بر پا دارنده های اصلی محیط های طبیعی و پهنه های سرزمینی هستند، تضعیف نماید.

۳-۲-۲- تهدیدی برای امنیت اجتماعی پایدار در منطقه

یکی از موضوعات مهم امنیت ملی در بحث مدیریت منابع آب، بحث آلودگی منابع آب است. آلودگی رودخانه های منتهی به سد ژاوه و ایجاد دریاچه‌ای از فاضلاب در پشت این سد می‌تواند تهدید جدی برای امنیت ملی باشد (هاشمی، ۱۳۹۴، صالح و هاشمی، ۲۰۱۲). این تهدید ناشی از عوامل زیر می باشد:

- کاهش روز افزون منابع جهانی.
- خطر غیر سنتی افزایش شدید مهاجرت.
- خطر غیر سنتی آلودگی.
- ایجاد دریاچه‌ی حاوی ترکیبات آلاینده مصداق کاهش منابع است که تبعات اقتصادی را هم در بر دارد. برای مثال با توجه به دشواری امکان زیست در روستاهای حاشیه، بالادست و مجاور سد بسیاری از باغات مستعد اطراف سنندج از بین خواهد رفت و این موضوع از یک سو با از بین بردن باغاتی که عمده محصولات کشاورزی را برای شهرهای اطراف تأمین می کند در اقتصاد منطقه تأثیرات ناگواری خواهد داشت.
- انتقال این آب به دشت‌های شرقی استان و آلودگی منابع آب سطحی و زیرزمینی نیز موضوع دیگری است که هم وجه فنی و هم وجه اقتصادی دارد.

یکی دیگر از پیامدها که امنیت ملی را تهدید می کند تشدید مهاجرت است. از بین رفتن امکان معیشت در روستاها و روی آوردن روستاییان به مهاجرت و مشاغل کاذب از دیگر پیامدهای این موضوع خواهد بود. از سوی دیگر پیامدهای بهداشتی این موضوع برای ساکنان روستاها و شهر سنندج از جمله موضوعات مهمی است که وجه اقتصادی قابل توجهی دارد.

پدیده‌ی حاشیه نشینی و مهاجرت از روستاهای اطراف شهرهای استان پدیده‌ای رایج است و در مجاورت سنندج نیز نواحی منفصل شهری پذیرای مهاجرین روستاهای اطراف است. در حال حاضر روستای دوشان با پذیرش مهاجرت عمدتاً از روستاهای بین شهرستان سنندج و کامیاران از حالت روستا به یک ناحیه‌ی منفصل شهری تبدیل شده است که عمدتاً نوع مهاجرت بصورت دسته‌جمعی از هر روستا چند خانوار به این ناحیه مهاجرت کرده‌اند، در صورت آبگیری سد و نبود شرایط مساعد زندگی روند مهاجرت این روستا و حاشیه نشینی گسترش خواهد یافت، به عبارت دیگر این موضوع منجر به تغییرات دموگرافی منطقه خواهد شد، با تغییر شیوه‌ی زیست روستاییان پس از مهاجرت به حاشیه‌ی شهرها الگوهای رفتاری و فرهنگی آنان نیز پتانسیل تغییرات زیادی را خواهد داشت و بنیان‌ها و ارزش‌هایی که در روستاهای مبدأ مورد توجه بوده‌است معمولاً در حاشیه‌ی شهرها فاقد کارکرد اجتماعی خواهد بود. از این نظر تحقیقات میدانی نشان می‌دهد که در بسیاری از نواحی منفصل شهری زمینه‌های بروز انواع بزهکاری وجود دارد. نواحی منفصل حسن‌آباد، دوشان، نایسر، آساوله قطعاً متأثر از افزایش روند مهاجرت از نظر شاخص‌های فرهنگی اجتماعی خواهد شد. با توجه به ثبت هورامان به عنوان میراث معنوی جهان توسط یونسکو بسیاری از این روستاها در معرض آلودگی ناشی از آبگیری زود هنگام قرار خواهند گرفت و این خود موضوع ثبت جهانی هورامان را با مخاطره مواجه خواهد کرد.

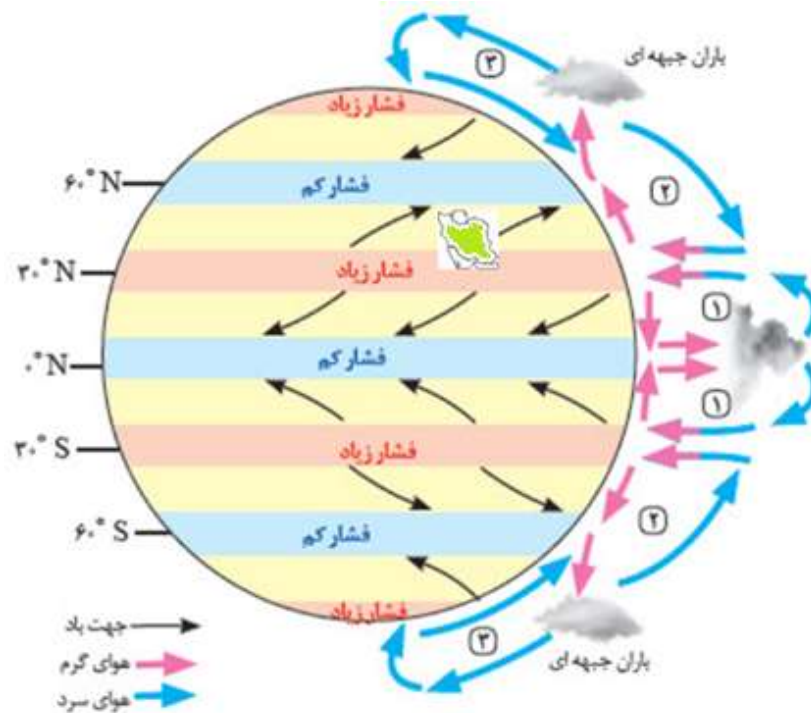
با این وصف، آبگیری سد و ایجاد دریاچه‌ی پر از فاضلاب و پساب می‌تواند پیامدهای فرهنگی اجتماعی - سیاسی - اقتصادی به شرح ذیل را داشته باشد:

- نارضایتی اجتماعی و اعتراضات مردمی.
- قطبی شدن افکار عمومی و ایجاد مشکلات سیاسی - اجتماعی.
- تشدید روند مهاجرت از منطقه.
- لطمه زدن به پرونده ثبت جهانی هورامان که محوریت آن روستاهای این منطقه می باشد.
- گردشگری و توسعه منطقه هم تحت تأثیر منفی شدید قرار می گیرد.

۳-۳- آلودگی هوای شهر سنندج و روستاهای مجاور سد

یکی از عناصر بسیار مهم و تاثیرگذار در طبیعت باد است. باد به حرکت افقی هوا از مراکز با فشار زیاد به سمت مراکز با فشار کم اطلاق می‌شود تا اختلافات مربوط به دما، رطوبت و فشار در جهت افقی را از بین برده و هوا را به حالت تعادل درآورد (علیزاده، ۱۳۸۳). گرم شدن زمین و جو به طور نابرابر و به وجود آمدن اختلاف فشار از عوامل اصلی تولید جریان‌های باد هستند. انرژی تابشی خورشید وقتی به سطح زمین برسد تبدیل به انرژی حرارتی می‌شود. این انرژی باعث تشکیل محدوده‌ای کم‌فشار می‌شود که باد را به وجود می‌آورد. سرعت باد نسبت به ارتفاع از سطح دریا تغییر می‌کند. ویژگی‌های فیزیکی عوارض سطح زمین یکی از مهم‌ترین عواملی است که در سرعت باد تأثیر می‌گذارد (سلیقه، ۱۳۸۹). بادهای به دلیل نقشی که در انتقال کمیت‌های فیزیکی و هواشناختی جو دارند، در بیشتر پژوهش‌های جوی مورد مطالعه قرار می‌گیرند (محمدی، ۱۳۸۹). وزش باد در مناطق کوهستانی به دلیل داشتن موقعیت خاص جغرافیایی و توپوگرافی، وجود دره‌ها و گذرگاه‌های کوهستانی کنترل می‌شود و گاه در دره‌های کوهستانی کانالیزه شده و انرژی بیشتری برای جایجایی توده‌های هوا خواهد داشت. علاوه بر پارامترهای اقلیمی چون دما، تابش و عرض جغرافیایی، میزان رطوبت در منطقه نیز می‌تواند اختلاف فشار در سطح زمین را کنترل کند بدین صورت که پهنه‌های آبی بزرگ می‌توانند به دلیل گرمای نهان تبخیر، دما را تا حدود زیادی کنترل نمایند و آستانه‌های آن را دچار تغییر کنند. بنابراین وجود آب می‌تواند به اختلاف فشار محلی منجر شود.

مهمترین عامل کنترل کننده هوا، جریانات عمومی جو زمین ناشی از چگونگی توزیع سیستم فشار در سطح زمین است. به طور کلی کشور ایران در جنوب منطقه‌ی معتدل شمالی، مابین دو مرکز پرفشار واقع شده است، کمربند پرفشار جنب حاره‌ای (STHP) در جنوب که یک پرفشار دینامیکی و گرم است و پرفشار سیبری در شمال که یک پرفشار حرارتی و سرد است (شکل ۵).

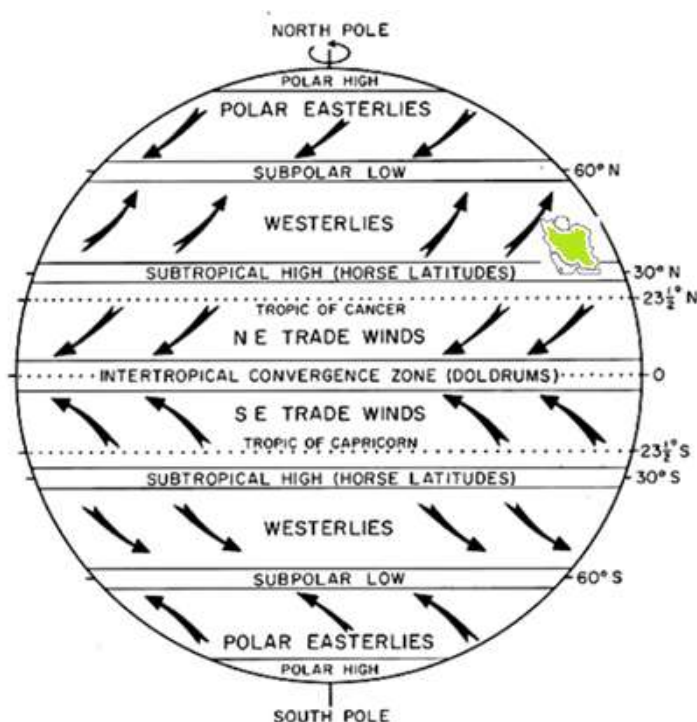

شکل (۵) نقشه پراکندگی مراکز فشار در سطح زمین و موقعیت ایران نسبت به این هسته های فشار

در دوره ی گرم سال با حرکت ظاهری خورشید به سمت مدار رأس السرطان، پرفشار جنب حاره به سمت شمال و تا مدار ۳۵ درجه شمالی جابجا شده و تقریباً تمام ایران را تحت تأثیر خود قرار می دهد. با تسلط پرفشار جنب حاره بر ایران هوا به صورت بی دررو ریزش کرده و بنابراین عامل گسترش یک هوای با رطوبت کم و آسمان صاف می شود که حاصل آن ایجاد هوای خشک و پیدایش مناطق عظیم بیابانی و کویری در این عرض ها و یا نواحی اطراف آن است. بنابراین در این شرایط بادی گرم و خشک از سمت جنوب و جنوبغربی به سمت شمال و شمالشرقی یعنی از پرفشار جنب حاره به سمت کم فشار معتدله شمالی وزیدن خواهد گرفت (شکل ۶).

با حرکت ظاهری خورشید به سمت نیمکره ی جنوبی و مدار رأس الجدی و شروع دوره ی سرد در نیمکره شمالی، کمربند پرفشار جنب حاره به سمت مدارهای ۲۰ درجه شمالی و جنوبی عقب نشینی نموده و پرفشار سیبری گسترش پیدا کرده و از سمت شمال و شمالشرقی وارد ایران خواهد شد. لذا جهت باد غالب تغییر نموده و از سمت شمال در جهت جنوب وزیدن خواهد نمود.

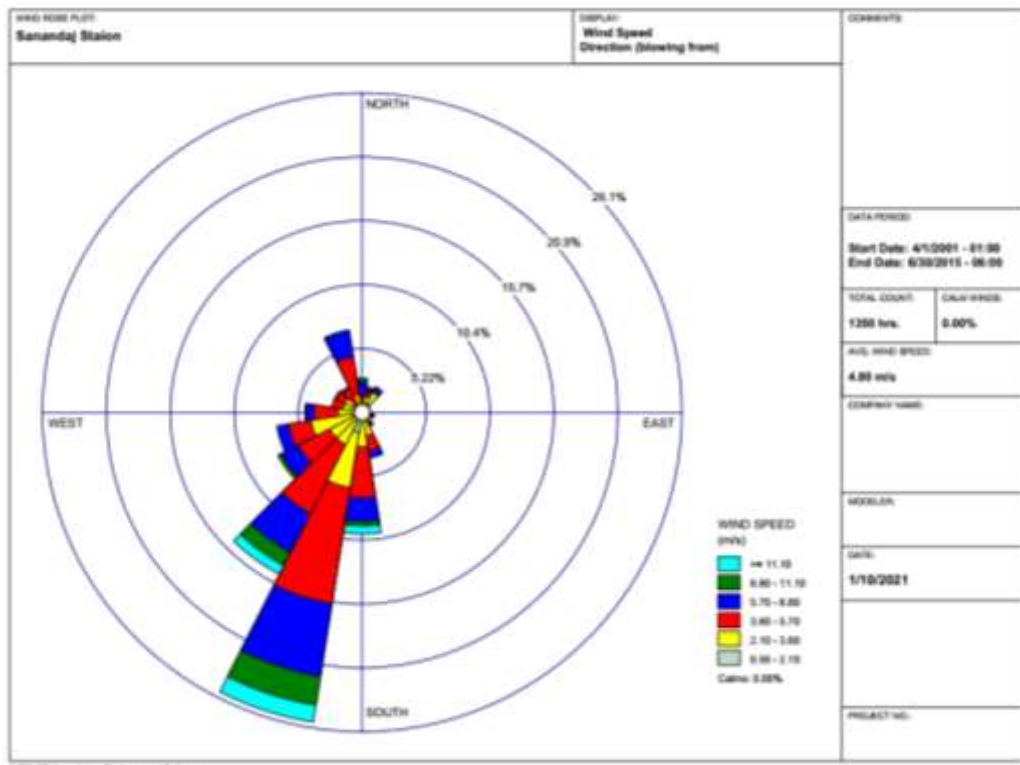
نکته ی حائز اهمیت این است که بادهای توانایی جابجایی خصوصیات فیزیکی و شیمیایی هوا را دارند در نواحی کوهستانی به دلیل شرایط ویژه ی توپوگرافی شهرها معمولاً در امتداد دره ها گسترش می یابند که شهر سنندج نیز از این قاعده مستثنی نیست با توجه به موارد ذکر شده و به دلیل اختلاف فشار محلی که در فصول گرم سال بیشتر اتفاق می افتد این دره ها به کانالیزه شدن عبور هوا کمک بیشتری می کنند.

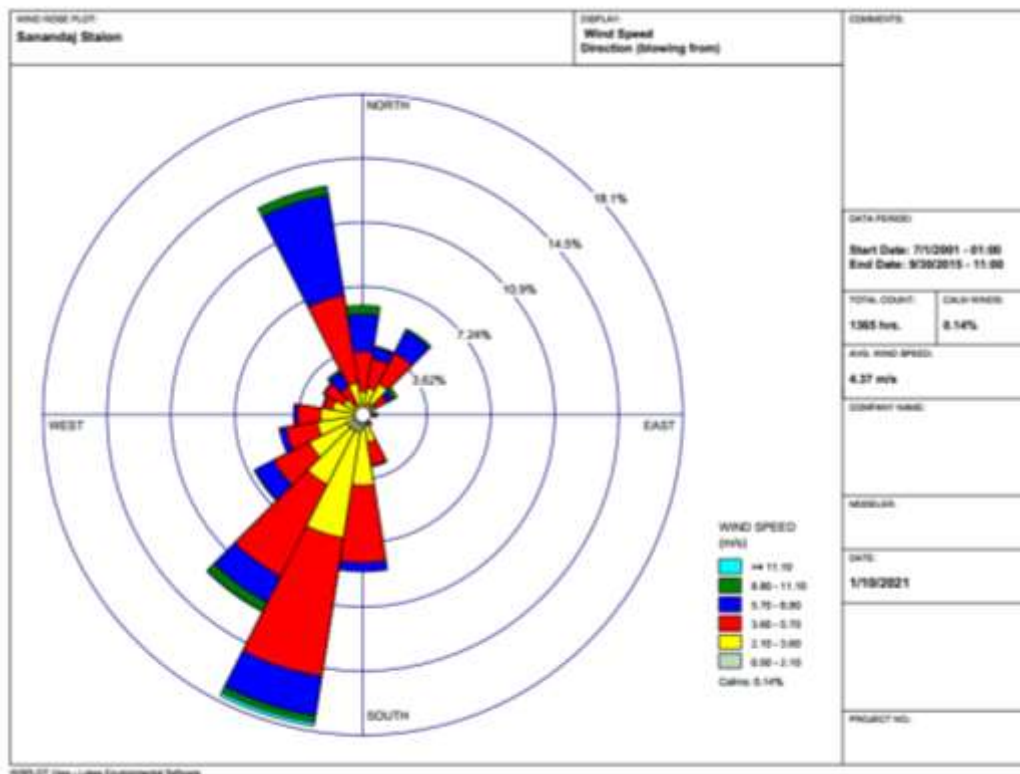
شکل (۶) نقشه موقعیت کمربند پرفشار جنب حاره (STHP) در نیمکره شمالی و موقعیت ایران نسبت به این کمربند روش تحقیق در این پژوهش تحلیلی - آماری است. ابتدا به منظور استخراج سرعت و جهت باد غالب در شهر سنندج، آمار سرعت و جهت باد ایستگاه سینوپتیک سنندج در بازه زمانی ۱۵ ساله (۲۰۰۱ تا ۲۰۱۵) مورد بررسی قرار گرفت. به این منظور ابتدا این داده ها که به صورت سه ساعته برداشت میشوند، برای تمامی روزها در هر ماه در طول دوره‌ی آماری (۱۵ سال) در محیط نرم افزار Excel میانگین گیری شده و برای روز مورد نظر لحاظ شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. سپس ماه های آوریل، می و ژوئن به عنوان فصل بهار و ماه های جولای، اوت و سپتامبر برای فصل تابستان منظور گردید و در نهایت با استفاده از نرم افزار WindRose گلباد فصلی برای این ایستگاه ترسیم شد. نتایج حاصل از استخراج نقشه گلباد ایستگاه سینوپتیک سنندج نشان می دهد که در فصول بهار و تابستان جهت باد غالب جنوبی و جنوب غربی است (اشکال ۷ و ۸). از آنجا که باد غالب معمولاً تحت تاثیر سیستم های سینوپتیک بزرگتری است لذا این سیستم های فشار در گذر زمان نسبت به بقیه پارامترهای اقلیمی کمترین میزان تغییرات را دارند. بنابراین انتظار نمی رود جهت باد غالب در سنندج تغییر آنچنانی داشته باشد.

لذا با اثبات این موضوع که بادهای غالب در شهر سنندج در بهار و تابستان بادهای جنوبی و جنوب غربی هستند و با اذعان به اینکه بادهای توانایی جابجایی خصوصیات فیزیکی و شیمیایی هوا را دارند، قرار گرفتن سد مخزنی ژاوه در جنوب شهر سنندج و در مسیر این بادهای و آگیری این سد از منابع آب آلوده، عمق فاجعه را به وضوح نمایان می سازد. لذا آگیری سد ژاوه بر روی رودخانه های قشلاق و گاوهرود در پایین دست شهر سنندج در شرایط کنونی که بیش از ۵۰٪ فاضلاب شهر سنندج وارد این رودخانه می شود و دیگر آلاینده ها نیز وارد مخزن می شوند دریاچه ای به حجم ۹۳ میلیون مترمکعب از آب متعفن را در پشت خود ذخیره خواهد نمود و بوی ناشی از آن از طریق بادهای غالب در بهار

و تابستان شهر سنندج و روستاهای مجاور و مسیر را تحت تأثیر خود قرار داده و مشکلات عمده زیست محیطی و پزشکی و (بهداشتی) را برای شهروندان سنندجی و ساکنین روستاهای محدوده به وجود خواهد آورد.

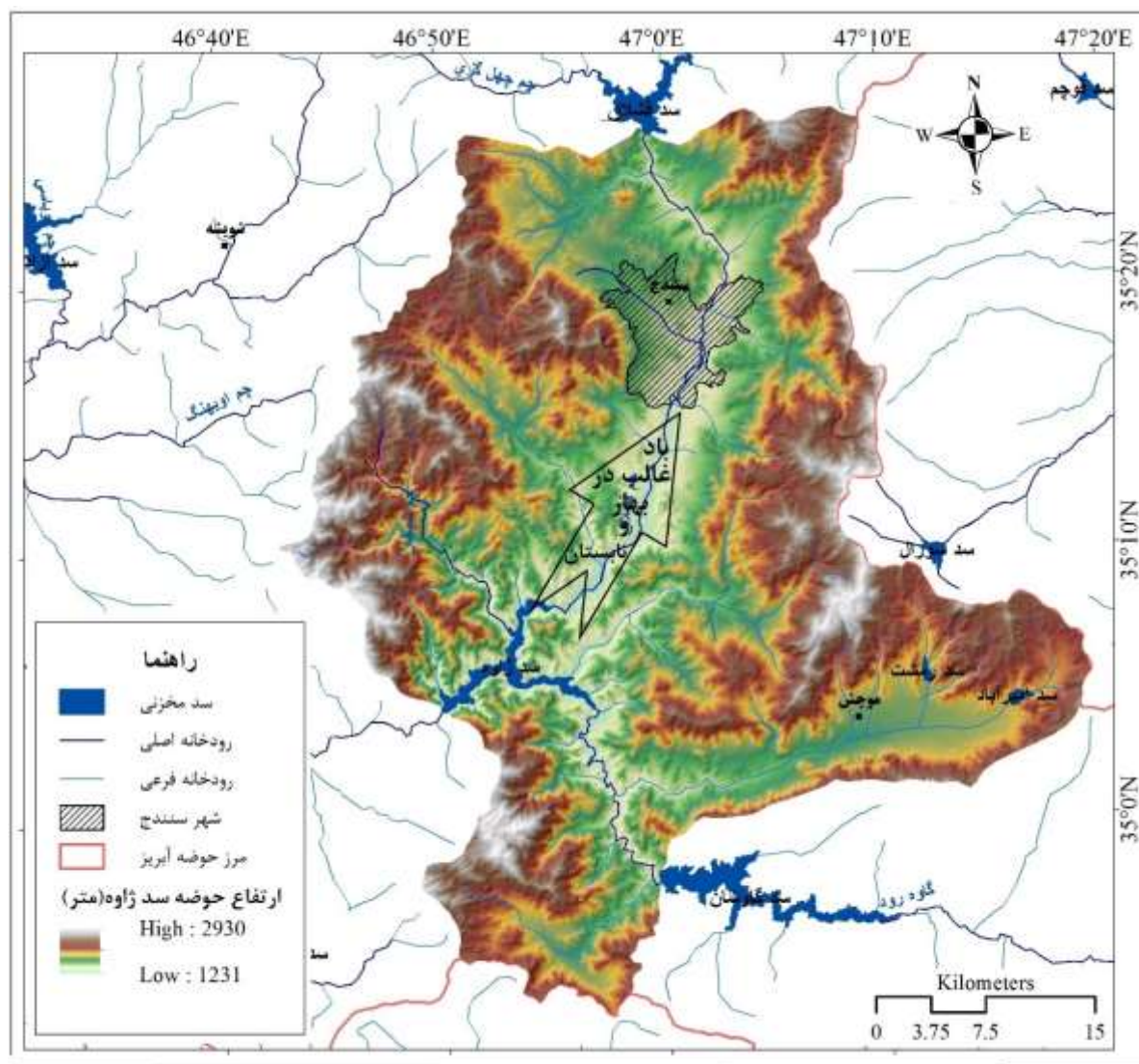

شکل (۷) جهت باد غالب در ایستگاه سینوپتیک سنندج فصل بهار دروه ی آماری (۲۰۰۱ تا ۲۰۱۵)

شکل (۸) جهت باد غالب در ایستگاه سینوپتیک سنندج در فصل تابستان (دوره آماری ۲۰۰۱ تا ۲۰۱۵)

بنابراین در صورت آگیری سد ژاوه، با توجه به ورود مواد مغذی و رسوبی فراوان از طریق رودخانه ژاوه و فوق مغذی شدن دریاچه، در فصل تابستان در لایه هیپولیمنیون یا زیرین دریاچه شرایط بی اکسیژنی و تجزیه بی هوازی حاکم شده که نهایتاً شرایط برای تولید گازهای متان و سولفید هیدروژن و ایجاد بوی تعفن در منطقه مهیا خواهد شد و در نهایت این گازهای خطرناک و بوی متعفن از طریق بادهای غالب جنوب و جنوبغربی به شهر سنندج رسیده و مشکلات عدیده ای را برای جمعیت بیش از ۵۰۰ هزار نفری این شهر و روستاهای محدوده بوجود خواهد آورد (شکل ۹).

شکل (۹) نقشه موقعیت شهر سنندج نسبت به سد مخزنی ژاوه و نمایش جهت بادهای غالب در بهار و تابستان

لذا توقف آگیری سد ژاوه تا زمان تصفیه کامل آلودگی رودخانه قشلاق ضروری است. در غیر اینصورت فاجعه انسانی و زیست محیطی در راه خواهد بود.

۲- جمع‌بندی و نتیجه گیری

در این گزارش تنها آلاینده‌های مهم و اصلی مورد اشاره قرار گرفته است حال آنکه آلاینده‌های دیگری مانند سموم و کودهای شیمیایی مورد استفاده اراضی کشاورزی، طرح‌های صنعتی، قالیشویی، رستوران‌ها، گاوداری، مرغداری‌ها و... در این محدوده واقع شده است. حتی با فرض ارتقای تصفیه خانه فاضلاب شهر سنندج بخش عمده‌ای از پساب‌ها و آلاینده‌ها در رودخانه جاری خواهند شد از این رو حجم عظیمی از مواد آلاینده و ترکیبات فسفر و نیترات وارد مخزن سد ژاوه پس از آبدگیری خواهد شد که بخشی از این مواد در حجم مرده این سد انباشته خواهد شد. به عبارت دیگر علاوه بر پتانسیل بالای تغذیه‌گرایی مخزن، قرارگیری بخشی از مواد آلی در فاز سپتیک و بی‌هوازی، موجب تخمیر توسط باکتری‌های بی‌هوازی شده که با متصاعد شدن گازهای حاصل از آن، با توجه به قرارگیری مخزن در مسیر تنفس شهر سنندج، بیم آن می‌رود که گازهای مذکور همراه با بوی بد ناشی از آن بصورت مستمر در سطح شهر سنندج و روستاهای مجاور که همگی از مناطق گردشگری هستند منتشر گردد. چنین سناریویی به عنوان یک بحران زیست محیطی در آینده تلقی می‌گردد که امکان سکونت در این محدوده‌ها را مختل خواهد ساخت.

همچنین تبعات فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی آن بسیار گسترده است. ایجاد دریاچه‌ای پر از فاضلاب و پساب می‌تواند باعث:

- نارضایتی اجتماعی و اعتراضات مردمی.
- قطبی شدن افکار عمومی و ایجاد مشکلات سیاسی - اجتماعی.
- تشدید روند مهاجرت از منطقه.
- لطمه زدن به پرورنده ثبت جهانی هورامان که محوریت آن روستاهای این منطقه می‌باشد و
- اثرات منفی بر رونق گردشگری و توسعه منطقه شود.

۳- راهکارهای پیشنهادی

- * عدم آبدگیری سد ژاوه تا کنترل و مدیریت حوضه آبریز دریاچه و ساماندهی کلیه پساب‌ها شامل:
 - افزایش ظرفیت و کارایی عملکرد تصفیه خانه شهر سنندج که بتواند جمعیت شهر را پوشش بدهد
 - تجهیز کلیه واحدهای صنعتی و کشتارگاه‌های مسیر رودخانه قشلاق به پکیج‌های تصفیه فاضلاب
 - تامین سیستم‌های پکیج فاضلاب برای کلیه روستاهای بالادست سد
- * نسبت به تهیه پیوست سلامت مطالعات طرح در صورت عدم انجام آن اهتمام گردد.
- * پیش از آبدگیری، عملیات پایش بصورت مستمر توسط یک مجموعه مرجع به انجام برسد و پس از حصول اطمینان از نتایج پایش برنامه آبدگیری مورد بررسی قرار گیرد.
- * احداث پژوهشگاه مستقل مونیورینگ دائم وضعیت زیست محیطی رودخانه قشلاق از لحاظ کیفیت آب توسط سازمان محیط زیست

- * در بهره برداری از مخزن، تخلیه حداکثری سالانه مورد توجه قرار گیرد به عبارت دیگر تنها تنظیم درون سالی مخزن در برنامه ریزی منابع آب سد مورد توجه قرار گیرد و اکیداً از تنظیم برون سالی خودداری گردد.
- * با توجه به اینکه موضوع انتقال حوضه‌ای آب مخزن ژاوه در دستور کار قرار گرفته است، حصول اطمینان از عدم تبعات انتقال آب به مخزن سد سورال و اراضی دشت قروه -دهگلان ضرورت دو چندان خواهد یافت، تا از آلوده کردن مناطق خارج از حوضه سد پیشگیری گردد. در این خصوص بررسی تأثیر آن بر سد داریان و جوامع پایین دست ضرورت دارد.
- * به منظور پیشگیری از تغذیه‌گرایی و فساد مواد آلی و تخمیر باکتری‌های بی‌هوازی در فاز سپتیک مخزن و انتقال گازهای حاصل از آن بر شهر سنندج و روستاهای مجاور، پیش بینی طرح های علاج بخشی و بهبود کیفیت مخزن قبل از آبگیری ضروری خواهد بود.
- * اطمینان و مونیتورینگ تأمین حبابه زیست محیطی حداقل ۲۵ درصد دبی پایه برای پایاب سد
- * بررسی وضعیت دریاچه سد از لحاظ باستان شناسی، شوری، رانش زمین،...که اینها باید قبل از احداث سد بررسی شده باشد و اگر توجیه شده است باید با آن مخالفت کرد تا بتوان اقدامات جایگزینی پیش گرفت.
- * در صورت آبگیری پذیرش تمام عواقب زیست-محیطی، اقتصادی و اجتماعی آبگیری سد ژاوه توسط افراد تصمیم‌گیر در سطح استان و کشور (شامل شرکت آب و نیرو).

۴- منابع

- (۱) علیزاده، امین، ۱۳۸۳، هوا و اقلیم شناسی، انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد.
- (۲) محمدی، بختیار، ۱۳۹۴، ارزیابی توان باد در استان کردستان. فصلنامه فیزیک زمین و فضا: ۴۱-۲؛ ۳۲۳-۳۳۵.
- (۳) سلیقه، محمد، ۱۳۸۹، آثار مشترک تقابل حرارتی سیستم‌های جوی در کشورهای اسلامی. مطالعه موردی بادهای ۱۲۰روزه سیستان. دانشگاه تربیت معلم.
- (۴) شرکت خدمات مهندسی برق(مشانیر)، ۱۳۹۷، گزارش جامع مدلسازی کیفی رودخانه قشلاق و مخزن سد ژاوه به همراه تحلیل سناریوهای مختلف مدیریتی. شرکت توسعه ی منابع آب و نیروی ایران.
- (۵) شرکت خدمات مهندسی برق(مشانیر)، ۱۳۹۸، بررسی کیفیت منابع آب و مدلسازی کیفی مخزن سد ژاوه به همراه تحلیل سناریوهای مختلف مدیریتی. شرکت توسعه ی منابع آب و نیروی ایران.
- (۶) سازمان هواشناسی، داده های اقلیمی شهرستان سنندج، ایستگاه سینوپتیک سنندج. از سال ۲۰۰۱ تا ۲۰۱۵.
- (۷) تصاویر ماهواره TERRA سنجنده ASTER، پیکسل سایز ۲۸/۵*۲۸/۵ متر.
- (۸) ضمیران، زانیار، ۱۳۹۷، وضعیت آلاینده های ورودی به مخزن سد ژاوه. شرکت آب منطقه ای کردستان، (ارائه شده در کمیته‌ی بررسی سدها پیش از آبگیری در سال ۱۳۹۷).
- (۹) ضمیران، زانیار، ۱۳۹۸، مشکلات کیفی آبگیری سد ژاوه، کارشناس منابع اب کردستان.

- (۱۰) امینی، ع و گفتاری، ز. ۱۹۹۶. ارزیابی تأثیرات سد ژاوه بر مناطق روستایی همجوار؛ شهرستان سنندج. مجله جغرافیا و توسعه ناحیه‌ای، سال پانزدهم، شماره اول، بهار و تابستان ۵۹۳۰، شماره پیاپی ۲۸
- (۱۱) هاشمی، س. م. ۱۹۹۷. هورامان تمدنی با ارزش جهانی: بسته سیاستگذاری برای ثبت جهانی زمسن شناسی میراث طبیعی و فرهنگی هورامان. ویژه‌نامه فراتاب با عنوان "راه توسعه اورامانات"، شماره ۱ پاییز ۱۳۹۷
- (۱۲) هاشمی، س. م. ۱۳۹۴. نابودی چشمه‌های کارستی و پیامدهای آن بر امنیت آب، هویت فرهنگی و امنیت ملی: با نگاهی ویژه به تلاشها برای حفظ چشمه بل بزرگترین چشمه کارستی در خاورمیانه. مقاله ارائه شده در رویداد ملی آب، ۲۰ مهرماه ۱۳۹۴، دانشگاه صنعتی شریف.
- (۱۳) صالح و هاشمی، ۲۰۱۲. آب و امنیت سیاسی: اختلافات و تنش‌ها در منطقه غرب آسیا و شمال آفریقا. ویراستاران: هاریوت بگاس، باب ساندفورد و ظفر عادل در کتاب: بحران جهانی آب: مقابله با مسئله امنیت اضطراری، مقالات برای شورای InterAction، هامیلتون، کانادا: نشر دانشگاه سازمان بین المللی (UNU-INWEH)، ص ۴۶-۵۷.
- (۱۴) آب و نیرو، ۱۳۹۹. گزارش سناریوری آبیگری سد ژاوه، گزارش داخلی شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران.
- (۱۵) ایرنا، ۱۳۹۹. محیط زیست کردستان با زمان آبیگری سد ژاوه مخالفتی ندارد. خبر منتشر شده در سایت ایرنا: <https://www.irna.ir/news/84182145/>
- (۱۶) ظفرنژاد، ف. ۱۳۹۹. سدها جوابگو نیستند. مجله وبگردی، ورود چهارشنبه، ۲۴ دی، ۱۳۹۹. <https://vista.ir/w/a/16/kf9qa/>